

Jongeren en cosmetische behandelingen in de huidtherapeutische praktijk

Gegevens betrokkenen

Auteur

Naam: Danique Elisabeth van der Meulen
Studentnummer: 13066293
E-mailadres: daniquevdmeulen@hotmail.com
Telefoonnummer: 0622012257

Opleiding

School: De Haagse Hogeschool
Studie: Huidtherapie

Cursusgegevens

Cursuscode: HDT-BV410-15
Cursusnaam: Afstuderen 2
Cursusjaar: 2016/2017

Begeleiders

Naam: Mw. R. Ouwendijk
Functie: Hogeschooldocent bij De Haagse Hogeschool, Faculteit Gezondheid, voeding & sport
E-mailadres: R.S.Ouwendijk@hhs.nl
Telefoonnummer: 070-4458369

Naam: Mw. M. Boink
Functie: Hogeschooldocent bij De Haagse Hogeschool, Faculteit Gezondheid, voeding & sport
E-mailadres: M.A.Boink@hhs.nl
Telefoonnummer: 070-4457254

Meelezer

Naam: Mw. P. Eggen
Functie: Senior Instructeur praktijkonderwijs bij De Haagse Hogeschool, Faculteit Gezondheid, voeding & sport
E-mailadres: P.A.Eggen@hhs.nl
Telefoonnummer: 070-4458316

Opdrachtgever

Naam: Mw. B. van Mensvoort
Functie: Hogeschooldocent bij De Haagse Hogeschool, Faculteit Gezondheid, voeding en sport
E-mailadres: B.J.M.vanMensvoort@hhs.nl
Telefoonnummer: 070-4458498

Voorwoord

Voor u ligt het onderzoeksrapport 'Jongeren en cosmetische behandelingen in de huidtherapeutische praktijk'.

Sinds de dag dat ik met de opleiding ben begonnen ligt mijn grote passie binnen het cosmetisch aspect van de huidtherapeut. Het aanbod van cosmetische behandelingen is zeer divers en voor vrijwel iedereen toegankelijk. Tijdens mijn stages heb ik gemerkt dat veel jonge mensen regelmatig de huidtherapeut bezoeken voor een huidtherapeutische behandeling, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid, waarbij medische noodzaak ontbreekt. Onder deze doelgroep lijkt naar mijn idee een bepaalde vorm van perfectie te worden nagestreefd, doordat een egale huid zonder oneffenheden de norm lijkt.

Het onderwerp is tot stand gekomen in november 2016, door een gezamenlijke interesse in het schoonheidsideaal in relatie tot zelfbeeld, met opdrachtgever Britt van Mensvoort. Ik wil haar dan ook bedanken voor haar input en het vertrouwen dat zij mij heeft gegeven voor de uitvoer van het onderzoek.

Daarnaast wil ik mijn begeleider, Renate Ouwendijk, hartelijk bedanken voor de feedback en tips die zij mij heeft gegeven gedurende deze periode.

Tevens bedank ik cosmetisch arts Drs. Ludy Holst en plastisch chirurg Dr. Jeroen Stevens, voor hun medewerking aan het interview.

Tot slot wil ik de huidtherapeuten en de doelgroep bedanken voor hun deelname aan het surveyonderzoek.

Door de uitvoer van het onderzoek ben ik zeer veel te weten gekomen over de besluitvorming van jongeren in relatie tot cosmetische behandelingen.

Met heel veel plezier en enthousiasme heb ik aan mijn afstudeeronderzoek mogen werken. Ik hoop dan ook dat u dit rapport met evenveel plezier en bovenal interesse zult lezen.

Danique van der Meulen

Oegstgeest, mei 2017

Samenvatting

Jongeren komen op steeds vroegere leeftijd in aanraking met schoonheidsidealen, wat vooral lijkt te worden gestimuleerd door de invloeden vanuit de media en sociale media in het bijzonder. Er heeft in de afgelopen jaren een stijging plaatsgevonden van cosmetische behandelingen. Jongeren willen behandelingen of ingrepen ondergaan omdat ze ontevreden zijn over hun uiterlijk, of om te kunnen voldoen aan een ideaalbeeld. Ondanks de stijging van cosmetische behandelingen onder deze doelgroep, jongeren in de leeftijdscategorie 14 t/m 25 jaar, is er onvoldoende duidelijkheid over het inschattingsvermogen van jongeren betreft de risico's en bijwerkingen. Zijn jongeren in staat om een weloverwogen beslissing te nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling en staan zij op de lange termijn nog steeds achter hun besluit?

Hiervoor is de volgende onderzoeksvraag opgesteld: *"In hoeverre zijn jongeren in staat om zelf te beslissen over het ondergaan van een cosmetische behandeling door een plastisch chirurg, cosmetisch arts of huidtherapeut?"*

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag is een online surveyonderzoek uitgevoerd onder Nederlandse respondenten in de leeftijdscategorie 14 t/m 25 jaar. Ook is er literatuuronderzoek verricht om meer inzicht te verkrijgen in de cognitieve besluitvorming. Tevens is een enquête afgenomen onder huidtherapeuten om in kaart te brengen hoe zij denken over cosmetische behandelingen bij jongeren en wat hun rol hierin is. Tot slot zijn er interviews afgenomen met artsen uit de cosmetische sector om ook hun mening en ervaringen over het cosmetisch behandelen van jongeren mee te nemen in het onderzoek.

De conclusie is dat jongeren niet volledig toerekeningsvatbaar zijn in hun beslissing tot cosmetische behandelingen. Doordat de hersenen tot ongeveer het 25ste levensjaar door ontwikkelen is het lastiger om keuzes af te wegen en consequenties van het gedrag te overzien. Jongeren achten zichzelf niet in staat om zelfstandige beslissingen te nemen met betrekking tot cosmetische behandelingen, wanneer zij jonger zijn dan achttien jaar, zo blijkt uit het surveyonderzoek. Ook professionals zijn van mening dat jongeren, in ieder geval onder de achttien jaar, minder goed in staat zijn om zelfstandig te beslissen over cosmetische behandelingen.

Het advies op basis van het onderzoek is om continuïteit te creëren in het cosmetisch behandelen van jongeren in de huidtherapeutische praktijk. In het vervolg zou er bijvoorbeeld voor jongeren t/m 21 jaar een aparte anamnese kunnen worden afgenomen, waarbij dieper in wordt gegaan op de achterliggende motivatie van de wens om cosmetisch iets aan het uiterlijk te laten veranderen. Ook kan dit onderzoek een insteek zijn om bij alle jongeren onder de achttien jaar een toestemmingsformulier te laten ondertekenen door ouders of voogd, alvorens er met de behandeling wordt gestart.

Abstract

There has been an increase in cosmetic treatments and interventions among younger people in recent years, because of dissatisfactions with their appearance or in order for them to fulfill a beauty standard. Currently, young people are constantly surrounded by standards of beauty. The media, especially social media, plays a very big role in displaying these standards. Despite the increase of cosmetic treatments among the target group, young people aged 14-25 years, there is insufficient data showing whether the younger people understand the impact, risks and possible side effects of them. Are youngsters able to make a well-considered decision to undergo cosmetic treatments and do they still support that decision in the (near) future?

To find a possible answer, the following research question has been drawn up: "To what extent are young people able to decide whether to undergo cosmetic treatment by a plastic surgeon, cosmetic doctor or skin therapist?"

In order to answer the research question, an online survey was conducted among Dutch respondents in the age group of 14 to 25 years. Literature review has also been conducted to gain more insight into what role cognitive decision making plays in this decision. Furthermore, a survey has been conducted among skin therapists, to find out how their opinion is on cosmetic treatments for adolescents and what their effect is on the decision making. Finally, interviews have been conducted with cosmeticians to include their opinion and experiences regarding cosmetic treatment of young people as well.

The conclusion is that young people are not fully able to make well informed decisions about cosmetic treatments. Because the human brain takes approximately 25 years to develop, it is harder for adolescents to make well informed decisions and to understand the possible consequences of those decisions. According to this research and review, young people under the age of 18 do not consider themselves able to make an independent decision regarding cosmetic treatments. Professionals also believe that people younger than 18 are less able to make well considered decisions independently about cosmetic treatments.

Based on this research and review, the advice is to continue the treatment of young people in skin therapeutic practices. It could be a recommendation for people under the age of 21 to take separate anamneses that focus more on the underlying motivation of the desired cosmetic changes. Also, the outcome of this research may be a recommendation to have a consent form signed by parents/guardians for young people under the age of 18 before having cosmetic treatment.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
ABSTRACT	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1. INLEIDING	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.1 Aanleiding.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.2 Doelstelling.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.3 Hoofd- en deelvragen, probleemstelling	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1.4 Begripsafbakening	7
2. Onderzoeksmethode	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.1 Methode literatuuronderzoek	8
2.1.1 Dataverzameling literatuuronderzoek.....	8
2.1.2 Data-analyse literatuuronderzoek.....	8
2.2 Methode surveyonderzoek.....	8
2.2.1 Dataverzameling surveyonderzoek	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.2.2 Data-analyse surveyonderzoek	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3 Methode interviews experts.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3.1 Dataverzameling interviews experts	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
2.3.2 Data-analyse interviews experts	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3. RESULTATEN	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.1 De voornaamste redenen om een cosmetische behandeling te overwegen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.2 De cosmetische behandelingen die door jongeren worden overwogen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.3 Het adequaat en zelfstandig handelen van jongeren	15
3.4 Invloeden om een cosmetische behandeling te ondergaan	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.5 De opinie van de professionals	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4. CONCLUSIE.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5. DISCUSSIE.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
6. AANBEVELINGEN.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
7. LITERATUURLIJST	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
8. BIJLAGEN.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 1. Oproep enquête onderzoeksgroep.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 2. Survey onderzoeksgroep respondenten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 3. Transformaties naar Excel.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 4. Analyse SPSS statistische toetsen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 5. Oproep huidtherapeuten.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 6. Survey huidtherapeuten en resultaten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 7. E-mailcontact NVH	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 8. E-mailcontact Dr. Jeroen Stevens	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 9. Topiclijst interview Dr. Jeroen Stevens	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 10. Transcript interview Dr. Jeroen Stevens	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 11. Topiclijst interview Drs. Ludy Holst.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 12. Transcript interview Drs. Ludy Holst	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het schoonheidsideaal staat in de huidige samenleving meer centraal dan ooit. Mensen met een 'normaal uiterlijk' vinden het lastig om aan dit heersende schoonheidsideaal te kunnen voldoen (Dam, 2011). Aantrekkelijkheid is steeds meer beschikbaar waar het aanbod van behandelingen door cosmetische klinieken op in lijkt te spelen. In 2008 is een stijging waarneembaar van 233% voor het ondergaan van niet-chirurgische cosmetische behandelingen (Jongh, 2010). Een belangrijke oorzaak hiervan is de opkomst van diverse niet-chirurgische behandelingen, zoals een behandeling met fillers, chemische peelings, microdermabrasie en laserbehandelingen (Mulkens & Jansen, 2006). Dit zijn behandelingen met verfraaiing of optimalisering van de huid als doeleinde (NVH Beroepsprofiel, 2011).

Jongeren lijken op steeds vroegere leeftijd met schoonheidsidealen in aanraking te komen. Zij worden op veel verschillende manieren geconfronteerd met deze idealen (Jongh, 2010; Helfert & Warschburger, 2013). Zo lijken sociale media een grote invloed te hebben op het gedrag van jongeren in relatie tot het zelfbeeld (Calis & Kisjes, 2013; French, Fajardo, & Lepre, 2015). In diverse onderzoeken wordt een negatief zelfbeeld dan ook gelinkt aan het gebruik van sociale media (Fardouly, Diedrichs, Vartanian, & Halliwell, 2015; Turner & Lefevre, 2017; Vries, Peter, Graaf, & Nikken, 2016; Bányai et al., 2017). Jongeren vergelijken het eigen lichaamsbeeld met het vaak onrealistische lichaamsbeeld van beroemde mensen en invloedrijke personen op sociale media (French et al., 2015). Jongeren die regelmatig gebruik maken van sociale media blijken meer waarde te hechten aan het uiterlijk en zijn hierdoor eerder geneigd om een cosmetische ingreep of behandeling te ondergaan (Calogero, Pina, Park, & Rahemtulla, 2010; Vries, Peter, Graaf, & Nikken, 2014).

De puberteit en de adolescentie van jongeren zijn belangrijke fases voor de ontwikkeling van het zelfbeeld (Kiviruusu et al., 2016; Das et al., 2016; Voelker, Reel, & Greenleaf, 2015). Hoewel het zelfbeeld van jongeren niet persé negatiever is dan dat van volwassenen, lijkt deze vaker te schommelen. Dit is een mogelijke risicofactor bij het nemen van bepaalde beslissingen omtrent cosmetische behandelingen, waarbij jongeren de consequenties op lange termijn mogelijk minder goed overzien (Crone, 2012). De hersenen zijn in deze fase, tot het 25ste levensjaar, volop in ontwikkeling (Jolles, 2011). Uit de literatuur blijkt bijna één op de drie meisjes ontevreden te zijn met haar lichaam, dit is 29% van de meisjes tegenover 12,7% van de jongens. 2,9% van de jongens zou een cosmetische ingreep overwegen tegenover 7,5% van de meisjes (Prins, 2008). Cosmetische behandelingen worden door verschillende behandelaars uitgevoerd. Behandelingen waarbij wordt geïnjecteerd of gesneden, mogen in Nederland worden uitgevoerd door hiertoe bevoegde artsen. Voor dergelijke behandelingen is een minimumleeftijd vastgesteld van achttien jaar (Rijksoverheid, 2016). Voor overige cosmetische behandelingen uitgevoerd door huidtherapeuten is geen wettelijke minimumleeftijd vastgesteld. In dit onderzoek is gekozen voor de leeftijdscategorie 14 t/m 25 jaar, zodat gemeten kan worden of ook patiënten jonger dan achttien een cosmetische behandeling overwegen. De precieze bijwerkingen van de behandelingen op lange termijn zijn vaak nog onbekend en onduidelijk is of en wanneer jongeren in staat zijn om eventuele risico's en gevolgen van de behandeling op langere termijn in te zien (Schuijf & Munnichs, 2012; Schippers, 2013).

Voor huidtherapeuten geldt de Directe Toegang Huidtherapie, wat inhoudt dat zij bevoegd zijn om patiënten in behandeling te nemen zonder verwijzing van een arts of specialist. De professional beoordeelt of hij/zij competent is om de hulpvraag te beantwoorden (NVH beroepsprofiel, 2011). Echter, een richtlijn voor het cosmetisch behandelen van jongeren zonder medische indicatie ontbreekt. Dit onderzoek geeft mogelijk meer inzicht wanneer en in hoeverre jongeren in staat zijn om een weloverwogen beslissing te nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling. Verder kan het onderzoek worden gebruikt voor het creëren van continuïteit in het cosmetisch behandelen van jongeren in de huidtherapeutische praktijk.

1.2 Doelstelling

Praktijkdoel

Het praktijkdoel van het onderzoek is om een beeld te krijgen van de besluitvorming van de doelgroep op het gebied van cosmetische behandelingen. Er wordt in kaart gebracht hoe jongeren een afweging maken tot het ondergaan van de behandeling. Uit de literatuur blijkt namelijk dat jongeren mogelijk minder goed kunnen overzien welke consequenties het ondergaan van een cosmetische behandeling met zich meebrengt (Schippers, 2013). Ook wordt in kaart gebracht hoe professionals denken over het cosmetisch behandelen van jongeren. De uitkomsten kunnen worden geïntegreerd in de huidtherapeutische praktijk, zodat er voor

zorgprofessionals continuïteit kan worden gebracht in cosmetische behandelingen bij jongeren, waarbij mogelijk op de langere termijn een leeftijdsgrens kan worden ingesteld om de veiligheid van de doelgroep te kunnen waarborgen.

Onderzoeksdoel

Het onderzoeksdoel legt de focus op het verkrijgen van inzicht in de cognitieve ontwikkeling van jongeren en het maken van keuzes, rekening houdend met de lange termijn consequenties van het handelen. Daarnaast wordt aan de hand van literatuur in kaart gebracht wat voor jongeren de belangrijkste redenen zijn om cosmetische behandelingen te overwegen.

1.3 Hoofd- en deelvragen, probleemstelling

Naast de minimumleeftijdsgrens van achttien jaar voor diverse cosmetische behandelingen en ingrepen door artsen, ontbreekt een wettelijke minimum leeftijdsgrens voor huidtherapeutische behandelingen met cosmetisch doeleinde. Ook is onduidelijk wat de huidige opinie is van zowel Nederlandse jongeren als zorgprofessionals over cosmetische behandelingen en ingrepen bij deze doelgroep.

De hoofdvraag luidt:

“In hoeverre zijn jongeren in staat zelf te beslissen over het ondergaan van een cosmetische behandeling door een plastisch chirurg, cosmetisch arts of huidtherapeut?”

Om antwoord te kunnen geven, zijn de volgende deelvragen ontstaan:

1. Wat is voor jongeren de voornaamste reden om een cosmetische behandeling te ondergaan en zijn hierin verschillen per geslacht, leeftijd en opleidingsniveau?
2. Welke cosmetische behandelingen worden door jongeren overwogen?
3. Zijn jongeren in staat om adequaat en zelfstandig te handelen met betrekking tot de keuze voor het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling?
4. In hoeverre en door wie worden jongeren beïnvloed in het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling?
5. In hoeverre achten professionals jongeren in staat om een zelfstandige beslissing te nemen voor een cosmetische behandeling en wat is hun mening hierover?

1.4 begripsafbakening

Professional/behandelaar: Plastisch chirurgen, cosmetisch artsen en huidtherapeuten. Gespecialiseerd in cosmetische huidverbetering.

Cosmetische behandelingen: Behandeling waar medische indicatie ontbreekt, gericht op cosmetische huidverbetering.

- Huidtherapie-gerelateerde behandelingen: chemische peelings, microdermabrasie, elektrische epilatie, microneedling, lasertherapieën
- Behandelingen door een cosmetisch arts: cosmetische behandeling met botox en fillers

Cosmetische ingrepen: Operaties ter verfraaiing van het uiterlijk zonder medische indicatie, uitgevoerd door plastisch chirurgen. Voorbeelden: borstvergroting, borstverkleining, neuscorrectie, ooglidcorrectie, liposuctie, facelift.

Jongeren: Pubers en adolescenten in de leeftijdscategorie van 14 t/m 25 jaar, woonachtig in Nederland.

Weloverwogen keuze: Een weloverwogen zelfstandige beslissing kunnen nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling. Keuze is doordacht, afgewogen, tactisch en bezonnen waarbij de consequenties op de lange termijn geheel duidelijk zijn voor de cliënt.

2. Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksmethode toegelicht. Er heeft triangulatiestudie plaatsgevonden, waarbij kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden zijn gecombineerd. Zo kon de geldigheid van de onderzoeksmethoden worden verhoogd (Verhoeven, 2011). Voor de literatuurstudie en de interviews is gebruikgemaakt van kwalitatief onderzoek. Voor beide survey-onderzoeken is gebruikgemaakt van kwantitatief onderzoek.

Onderzoeksmethodiek per deelvraag:

Deelvraag 1: literatuuronderzoek, surveyonderzoek, interview
 Deelvraag 2: literatuuronderzoek, surveyonderzoek, interview
 Deelvraag 3: literatuuronderzoek, surveyonderzoek
 Deelvraag 4: literatuuronderzoek, surveyonderzoek, interview
 Deelvraag 5: surveyonderzoek, interview

2.1 Methode literatuuronderzoek

Dit hoofdstuk geeft weer hoe invulling is gegeven aan de uitvoering van het literatuuronderzoek. Om deelvraag 1, 2, 3 en 4 (deels) te kunnen beantwoorden is gebruikgemaakt van literatuuronderzoek. Tijdens het uitgevoerde literatuuronderzoek is gekeken naar beschikbare informatie over jongeren in relatie tot cosmetische behandelingen en cosmetische ingrepen. Ook is er literatuur gezocht over de cognitieve hersenontwikkeling van jongeren met betrekking tot het nemen van beslissingen. Er is gezocht op diverse Nederlandse en Engelse zoektermen, waaronder: 'jongeren en het uiterlijk', 'youth body image', 'jongeren en het brein', 'social media and body image', 'teenagers cosmetic treatments', 'cosmetic treatments in adolescents', 'Social media and cosmetic treatments' (zie Bijlage 14).

2.1.1 Dataverzameling literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek is uitgevoerd per deelvraag. Via de bibliotheek van 'De Haagse Hogeschool' is gebruikgemaakt van de wetenschappelijke databanken: 'Pubmed', 'Cochrane Library' en 'Google Scholar'. De zoekopdrachten zijn per deelvraag zo specifiek mogelijk gemaakt door te zoeken op specifieke zoektermen. Om de kwaliteit en validiteit van de artikelen te beoordelen zijn de Cochrane beoordelingsformulieren gehanteerd (Cochrane Netherlands, 2017). Voor praktische informatie betreft richtlijnen van beroepsgroepen is gebruikgemaakt van grijze literatuur, namelijk: 'NVH', 'NVVCC', 'NVCG' en Rijksoverheid, omdat hier vanuit wetenschappelijke literatuur niets over te vinden was. Gezien de actualiteit van het onderzoeksonderwerp is gezocht naar informatie op basis van de meest recentelijke wetenschappelijke inzichten.

Tabel 1: Inclusie- en exclusiecriteria

Inclusiecriteria	Exclusiecriteria
- Publicatiedatum <15 jaar - Full-text artikelen - Enkel Nederlands- of Engelstalige artikelen - Peer-reviewed artikelen, indien mogelijk	- Publicatiedatum > 15 jaar - Artikelen in een andere taal als Nederlands of Engels

2.1.2 Data-analyse literatuuronderzoek

In bijlage 14 is het literatuurlogboek opgenomen. Hierin zijn de hyperlinks, zoektermen en het aantal hits van de artikelen vastgelegd, zodat later eventueel kon worden teruggeblikt op de gemaakte keuzes (Verhoeven, 2011). De gevonden artikelen zijn op kritische wijze inhoudelijk geanalyseerd op bruikbaarheid, waarbij de centrale vraagstelling als uitgangspunt is genomen. De gefilterde informatie is vervolgens per deelvraag geordend op relevantie en in een persoonlijke synthese per deelvraag uiteengezet.

2.2 Methode surveyonderzoek

• Surveyonderzoek doelgroep

Voor de beantwoording van deelvraag 1, 2, 3 en 4 is een surveyonderzoek afgenomen onder de doelgroep, om inzicht te verkrijgen in de besluitvorming van jongeren in relatie tot cosmetische behandelingen en het zelfbeeld. De respondenten hadden twee weken de tijd om de anonieme enquête in te vullen. Het voordeel van deze methode is dat de respondent in alle privacy de vragen kon beantwoorden, waardoor er waarschijnlijk minder sociaalwenselijke antwoorden zijn ingevuld (Leeuw, 2010).

• Surveyonderzoek huidtherapeuten

Om deelvraag 2, 3 en 4 gedeeltelijk te kunnen beantwoorden is onder huidtherapeuten een surveyonderzoek afgenomen. Het surveyonderzoek bestond uit een anonieme internetenquête met als doel inzicht te verkrijgen in jongeren en cosmetische behandelingen in de huidtherapeutische praktijk. Met behulp van de survey zijn de meningen en ervaringen van dertien huidtherapeuten vastgelegd.

2.2.1 Dataverzameling surveyonderzoek

Surveyonderzoek doelgroep

Het surveyonderzoek is afgenomen in de vorm van een internet-enquête en is via Google Forms uiteengezet (Google Drive, 2017). De vragenlijst is opgesteld aan de hand van termen vanuit wetenschappelijke literatuur. De enquêtevragen zijn ter verduidelijking onderverdeeld in verschillende thema's met een logisch volgorde-effect: algemene eenvoudige vragen aan het begin, de lastige en gevoelige vragen middenin en eenvoudigere vragen aan het eind (Verhoeven, 2011). Er is gebruikgemaakt van schaalvragen, lijstvragen en half open antwoordvragen. Bij de schaalvragen zijn even antwoordaantallen gehanteerd, om meetfouten te voorkomen en respondenten de optie te geven voor een neutrale middenweg te kiezen (Verhoeven, 2011). Voor een tweetal vragen uit de enquête, vraag 35 en 36 (zie Bijlage 2), is deels gebruikgemaakt van een eerder afgenomen surveyonderzoek onder een andere doelgroep (Smeets, 2015). Het taalgebruik van de enquête is aangepast aan de jonge respondenten, omdat makkelijke en duidelijke taal jongeren meer aanspreekt (Ouden & Doorschot, 2010). Ongeveer negen op de tien jongeren maakt gebruik van sociale media (Bighelaar, & Akkermans, 2013). Om deze reden is er gekozen om de doelgroep via deze weg te benaderen. Via Facebook en Instagram zijn oproepen geplaatst voor het invullen van de enquête (zie Bijlage 1). Het bericht heeft in een kort tijdsbestek een groot aantal jongeren bereikt. Om een betrouwbaarheidspercentage van 95% te garanderen was een respons van minimaal 385 respondenten nodig (Steekproefcalculator, 2013). Van de 431 ingevulde enquêtes waren 426 reacties bruikbaar. De niet-bruikbare reacties zijn verworpen.

Tabel 2: Demografische gegevens respondenten

N = 426		
Geslacht		
Man	90	(21%)
Vrouw	336	(79%)
Leeftijd		
Gemiddeld	21,3	
SD	2,6	
Opleidingsniveau		
Basisonderwijs	2	(0,05%)
Vmbo	16	(3,8%)
Havo	27	(6,3%)
Vwo	32	(7,5%)
Mbo	124	(29,1%)
Hbo	178	(41,8%)
Wo	47	(11%)

Surveyonderzoek huidtherapeuten

Het streven was om onder minimaal tien huidtherapeuten een internet-enquête af te nemen om een beeld te krijgen van hun opinie over jongeren en cosmetische behandelingen in de huidtherapeutische praktijk. Voor het surveyonderzoek is gebruikgemaakt van verschillende type antwoordmogelijkheden, om uit relatief weinig vragen zo veel mogelijk bruikbare informatie te halen. Er is gebruikgemaakt van schaalvragen, lijstvragen, half open antwoordvragen en meervoudige antwoorden (Verhoeven, 2011). De vragen zijn opgesteld aan de hand van termen vanuit wetenschappelijke literatuur. De enquête is gemaakt met het programma 'Google Forms' en is middels de sneeuwbalmethode onder huidtherapeuten verspreid via LinkedIn, en via een huidtherapie-gerelateerde Facebookpagina, namelijk: 'Huidtherapie & huidtherapeuten' (zie Bijlage 5). Een voorwaarde voor het invullen van de enquête was dat de huidtherapeut werkzaam is in de cosmetische sector.

2.2.2 Data-analyse surveyonderzoek

Surveyonderzoek doelgroep

Na sluiting van de enquête zijn alle antwoorden omgezet naar Excel en per vraag gegroepeerd. Per deelvraag is gekeken welke vragen uit de enquête konden helpen bij de beantwoording. Hierna zijn de antwoorden per antwoord onderverdeeld in man/vrouw, leeftijd in jaren en opleidingsniveau (zie Bijlage 3).

Voor deelvraag 1 moest gekeken worden naar significante verschillen in het oordeel over cosmetische behandelingen tussen geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Om deze reden is voor een aantal van de beantwoorde enquêtevragen een statistische toets uitgevoerd met het programma 'IBM SPSS Statistics 24'. De benodigde enquêteresultaten zijn vanuit Excel geëxporteerd naar SPSS. In SPSS zijn de variabelen (geslacht, leeftijd, opleiding) en de antwoorden van de respondenten omgezet in codes, bijvoorbeeld 1 = man, 2 = vrouw en 1 = ja, 2 = nee. Na het omzetten in codes konden de statistische toetsen worden gebruikt (Baarda, Dijkum, & Goede, 2014). De respondenten kregen de vraag: "Wat is/zijn voor jou de voornaamste reden(en) om een

cosmetische behandeling of ingreep te overwegen?”, waarbij er kon worden gekozen uit verschillende redenen. Wanneer de redenen niet op de respondent van toepassing waren, hoefde deze vraag niet te worden beantwoord. Per reden is een statistische toets toegepast om na te gaan of er significante verschillen zijn in het oordeel tussen geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Er is per respondent gekeken welke antwoorden zijn aangekruist, waarna per respondent en per reden ‘ja’ is ingevuld voor het wel aankruisen van de reden en ‘nee’ voor het niet aankruisen. Afhankelijk van de toets- en splitsingsvariabele is per reden en per variabele de hiertoe geschikte statistische toets gebruikt (zie Bijlage 4).

Voorwaarden om de chi-kwadraattoets te mogen gebruiken waren (Baarda et al., 2014):

- Celfrequentie niet lager dan 1
- Minimaal 80% van de verwachte celfrequenties moesten een grotere waarde hebben dan 5
- Om overzichtelijke tabellen te creëren mochten de variabelen niet te veel categorieën hebben

Wanneer er gebruik mocht worden gemaakt van de chi-kwadraattoets is gekeken naar het significantieniveau van Pearson chi-square. Wanneer er niet aan de voorwaarden van de chi-kwadraattoets kon worden voldaan, is er gebruikgemaakt van Fischer’s exact test.

- Middels de chi-kwadraattoets is statistisch getoetst of er een verschil is op de nominaal gemeten kenmerken tussen twee groepen, namelijk man en vrouw. Per reden om “eerder een cosmetische behandeling te overwegen”, is de statistische toets gebruikt tussen man en vrouw om in kaart te brengen of dit oordeel statistisch gezien tussen beide geslachten verschilt.
- Om de significante verschillen tussen de leeftijden te toetsen, zijn deze ter verduidelijking opgedeeld in vier leeftijdskwartielen. Per reden om een cosmetische behandeling te overwegen is statistisch getoetst tussen de kwartielen op significante verschillen in het oordeel.
- Van de respondenten (N=426) hebben twee jongeren basisonderwijs ingevuld. Omdat dit beperkte aantal de resultaten van de toets had kunnen beïnvloeden, zijn deze respondenten niet meegenomen en ingevoerd als ‘missing’. Per reden om een cosmetische behandeling te overwegen is statistisch getoetst op significante verschillen tussen de opleidingsniveaus.

Na deze enquêtevraag kregen de respondenten de vraag een cijfer te geven aan hun uiterlijk. Er kon worden gekozen uit het cijfer 1 t/m 10, waarbij 1 = laag en 10 = hoog. Er is voor de One-way ANOVA-test gekozen om de numerieke groepsgemiddelden te toetsen tussen geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. Om de significantie tussen de groepen te toetsen is gekeken naar de F-waarde en het significantieniveau (Baarda et al., 2014). Op basis van de enkelvoudige variantieanalyse is vastgesteld of er een significant verschil bestaat tussen man en vrouw, de zeven opleidingsniveaus en tussen verschillende leeftijdscategorieën (zie Bijlage 4).

Surveyonderzoek huidtherapeuten

Na het sluiten van de enquête werden de resultaten automatisch weergegeven in ‘Google Forms’ middels grafieken en tabellen (zie Bijlage 6). Aan de hand van dit overzicht zijn de resultaten van de ingevulde enquête geanalyseerd en per deelvraag verwerkt.

2.3 Methode interviews experts

Om deelvraag 1, 2, 4 en 5 (deels) te kunnen beantwoorden zijn face-to-face interviews afgenomen met experts. Het betrof twee aparte interviews (tweegesprek) met een cosmetisch arts en een plastisch chirurg, beiden werkzaam in de cosmetische sector. Het doel was om de meningen en ervaringen over jongeren en cosmetische behandelingen in kaart te brengen en om hun rol hierin te exploreren. Cosmetisch arts, Drs. Ludy Holst, is telefonisch benaderd. Plastisch chirurg, Dr. Steevens is benaderd via een e-mail. Er is gebruikgemaakt van half-gestructureerde interviews, waarbij een topiclijst is aangehouden om de subjectiviteit binnen de interviews te beperken (Verhoeven, 2011). Buiten de topics om was er ruimte voor eigen inbreng van de respondent, waarbij de onderzoeker heeft ingespeeld op het gesprek (Verhoeven, 2011). De topiclijsten zijn opgesteld aan de hand van wetenschappelijke literatuur en richtlijnen vanuit verschillende beroepsverenigingen, namelijk: ‘Nederlandse Vereniging Voor Cosmetische Chirurgie’, ‘Nederlandse Vereniging voor Cosmetische Geneeskunde’ en ‘Rijksoverheid’. Om de experts voor te bereiden op het interview hebben zij voorafgaand aan de interviews een de lijst met onderwerpen ontvangen per mail (zie Bijlage 9, 11).

2.3.1 Dataverzameling interviews experts

Om de objectiviteit in stand te houden zijn de interviews met toestemming van de respondenten opgenomen middels de voice recorder van een Samsung-tablet (type Tab A 10.1). Zo konden deze na afloop van beide interviews gemakkelijk worden uitgewerkt. Door het opnemen van de gesprekken is geen belangrijke informatie gemist of verloren gegaan en konden de interviews opnieuw worden beluisterd.

2.3.2 Data-analyse interviews experts

Beide interviews zijn na afloop getranscribeerd. Met het programma 'VLC Media Player' konden de opnames via de computer vertraagd worden afgespeeld, waardoor het transcriberen werd vergemakkelijkt. De uitgeschreven interviews zijn vervolgens geanalyseerd en relevante stukken zijn gemarkeerd en per deelvraag verwerkt (zie Bijlage 10 & 12).

3. Resultaten

3.1 De voornaamste redenen om een cosmetische behandeling te overwegen

1. Wat is voor jongeren de voornaamste reden om een cosmetische behandeling te overwegen en zijn hierin verschillen per geslacht, leeftijd en opleidingsniveau?

Literatuur

Jongeren hebben verschillende motivaties voor het ondergaan van een cosmetische behandeling of ingreep (American Society of Plastic Surgeons, 2017). Sociale media spelen een cruciale rol in het zelfbeeld van jongeren (Cohen & Blaszcynski, 2015). Platforms waarbij het draait om het delen van foto's, zoals 'Instagram' en 'Facebook' zijn onder deze doelgroep erg populair. In 2013 is het woord 'selfie' door Oxford English Dictionary verkozen tot woord van het jaar. Dit is een gefotografeerd zelfportret gedeeld via sociale media (Oxford Dictionaries, 2015; Abidin, 2016). Met selfies probeert men zich van zijn beste kant te laten zien en krijgen jongeren de gelegenheid om zichzelf te beoordelen en vergelijken met anderen (Fausing, 2013). Door sociale vergelijking worden vervolgens gevoelens van minderwaardigheid gecreëerd met een negatief zelfbeeld tot gevolg (French et al., 2015). Rolmodellen en social influencers benadrukken hun levensstijl wat ervoor zorgt dat jongeren dit gedrag kopiëren om er ook zo uit te kunnen zien. De vraag naar chirurgische en niet-chirurgische ingrepen onder jongeren blijft ieder jaar toenemen (Blommenstijn, 2016; Hameleers, 2016; Demello, 2013). Volgens 'The American Academy of Facial Plastic and Reconstructive Surgery' zijn beeld-gebaseerde apps grotendeels verantwoordelijk voor de toegenomen vraag naar behandelingen, met name onder tieners (French et al., 2015). Jongeren willen behandelingen ondergaan om te kunnen voldoen aan een ideaalbeeld, of om te kunnen lijken op hun rolmodel (Bell, 2016; Blommenstijn, 2016; Hameleers, 2016).

Interview

Ook Dr. Stevens (2017) merkt dat jongeren in deze fase vaak een rolmodel hebben. Beroemde mensen en invloedrijke personen op sociale media zijn voor deze groep een inspiratiebron. Via hen worden jongeren in contact gebracht met cosmeticaproducten en behandelingen door een huidtherapeut of arts.

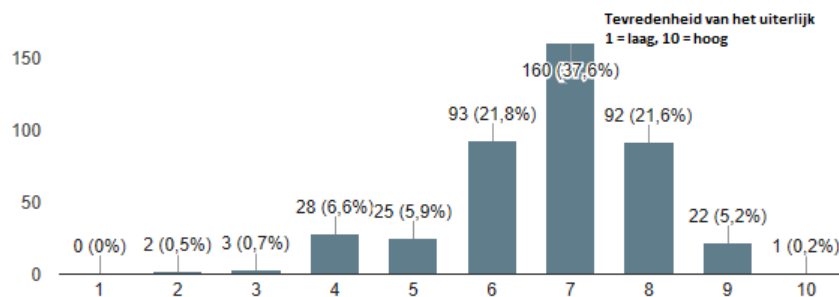
Surveyonderzoek jongeren (N=426)

Aan de respondenten is gevraagd wat voor hen de voornaamste redenen zijn om een cosmetische behandeling te overwegen. Bij deze vraag waren meerdere antwoordopties mogelijk. De vraag is niet door alle respondenten beantwoord. Voor jongeren is 'niet tevreden zijn met het uiterlijk' de voornaamste reden om een cosmetische behandeling te overwegen, dit geldt vooral voor meisjes.

Figuur 1: Redenen voor een cosmetische behandeling

Ook kregen de respondenten de vraag 'Hoe tevreden ben je met je uiterlijk?', waarbij hen werd verzocht dit aan te geven met een cijfer: waarbij 1 = helemaal niet tevreden (laag) en 10 = heel erg tevreden (hoog). Gemiddeld geven de respondenten het eigen uiterlijk het cijfer 6,7.

Figuur 2: Tevredenheid van het uiterlijk in cijfers

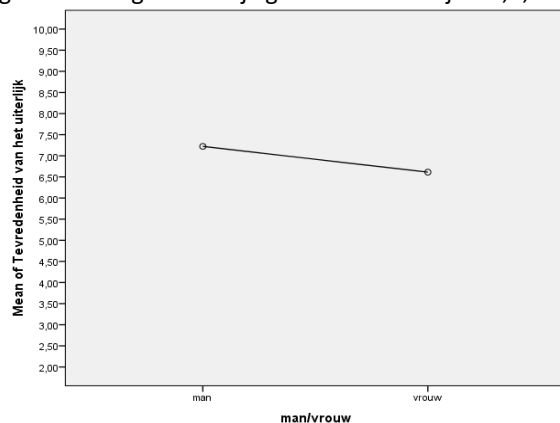
Verschillen tussen man en vrouw

Voor zowel vrouwen als mannen is ontevredenheid van het uiterlijk de voornaamste reden om een cosmetische behandeling te overwegen. Dit verschilt significant tussen mannen en vrouwen ($P=0.00$): vooral voor vrouwen is dit een belangrijk issue. De minst belangrijke reden voor beide geslachten is: 'Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie'. Ook lijken vrouwen het significant meer de moeite waard te vinden om voor een cosmetische behandeling of ingreep te sparen ($P=0.004$).

Tabel 3: Redenen om cosmetische behandeling te overwegen (geslacht)

Antwoord	Totaal	Man	Vrouw	Sig. verschil?
Ik ben niet tevreden met mijn uiterlijk	164	19 (61,3%)	145 (60,4%)	Ja: ($P=0.000$)
Ik wil kunnen voldoen aan een ideaalbeeld	41	8 (25,8%)	33 (13,8%)	Nee: ($P=0.790$)
Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie	15	1 (3,2%)	14 (5,8%)	Nee: ($P=0.211$)
Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen	51	3 (9,7%)	48 (20,0%)	Ja: ($P=0.004$)

Het verschil in tevredenheid van het uiterlijk tussen man en vrouw verschilt significant ($P=0.000$). Mannen geven het eigen uiterlijk gemiddeld het cijfer 7,2, vrouwen geven het eigen uiterlijk gemiddeld het cijfer 6,1.

Figuur 3: Tevredenheid van het uiterlijk tussen geslacht ($P=0.000$)

Verschillen tussen leeftijden

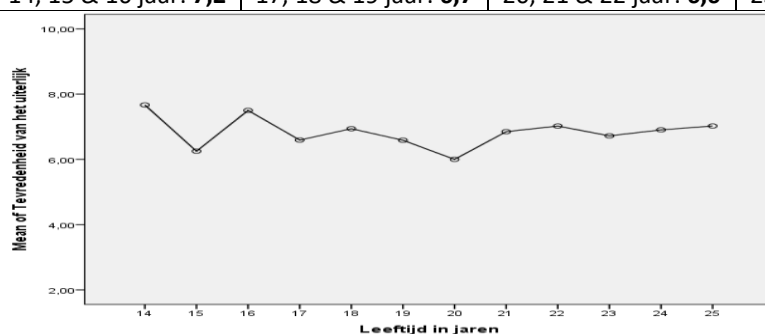
Ook voor alle leeftijden lijkt ontevredenheid van het uiterlijk de belangrijkste reden om een cosmetische behandeling te overwegen, dit oordeel verschilt echter wel tussen de leeftijdskwartielen ($P=0.003$). De minst belangrijke reden om een cosmetische behandeling te overwegen is beïnvloeding door vrienden en/of familie.

Tabel 4: Redenen om cosmetische behandeling te overwegen (leeftijd)

Antwoord	Leeftijd 14-16	Leeftijd 17-19	Leeftijd 20-22	Leeftijd 23-25	Sig. verschil?
Ik ben niet tevreden met mijn uiterlijk	9	31	47	77	Ja: (P=0.003)
Ik wil kunnen voldoen aan een ideaalbeeld	0	13	13	15	Nee: (P=0.418)
Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie	1	5	7	2	Nee: (P=0.113)
Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen	1	17	14	19	Nee: (P=0.245)

Er is een significant verschil in tevredenheid van het uiterlijk in relatie tot leeftijd in jaren, uitgedrukt in cijfers (P=0.001). Het lijkt dat hoe ouder de respondent, hoe minder tevreden hij/zij is met het uiterlijk, al neemt het cijfer voor het uiterlijk voor 23, 24 & 25 jarigen weer met 0,3 toe ten opzichte van 20, 21 & 22 jarigen:

14, 15 & 16 jaar: 7,2	17, 18 & 19 jaar: 6,7	20, 21 & 22 jaar: 6,6	23, 24 & 25 jaar: 6,9
------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

Figuur 4: Tevredenheid van het uiterlijk tussen leeftijden (P=0.001)

Verschillen tussen opleidingsniveaus

Het oordeel over de tevredenheid van het uiterlijk tussen de verschillende opleidingsniveaus verschilt niet significant (P=0.495), (zie Bijlage 13, Figuur 3). Voor alle opleidingsniveaus is ontevredenheid van het uiterlijk de belangrijkste reden om een cosmetische behandeling te overwegen.

Tabel 5: Redenen om cosmetische behandeling te overwegen (opleiding)

Antwoord	Lager	Middelbaar	Hoger	Significant verschil?
Ik ben niet tevreden met mijn uiterlijk	6	63	95	Nee: (P=0.495)
Ik wil kunnen voldoen aan een ideaalbeeld	1	21	19	Nee: (P=0.379)
Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie	1	5	9	Nee: (P=0.814)
Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen	3	26	22	Nee: (P=0.068)

Ook is er geen significant verschil in tevredenheid van het uiterlijk, uitgedrukt in cijfers, in relatie tot het opleidingsniveau (P=0.69). Respondenten met een hbo-opleiding geven het eigen uiterlijk het laagste cijfer (6,5) en vwo-opgeleide respondenten beoordelen het uiterlijk gemiddeld met het hoogste cijfer (7,2), (zie Bijlage 13, Figuur 3).

Gemiddeld cijfer tevredenheid van het uiterlijk per opleidingsniveau:

Vmbo: 6,9	Havo: 6,6	Vwo: 7,2	Mbo: 6,8	Hbo: 6,5	Wo: 7
-----------	-----------	----------	----------	----------	-------

3.2 De cosmetische behandelingen die door jongeren worden overwogen

2. Welke cosmetische behandelingen worden door jongeren overwogen?

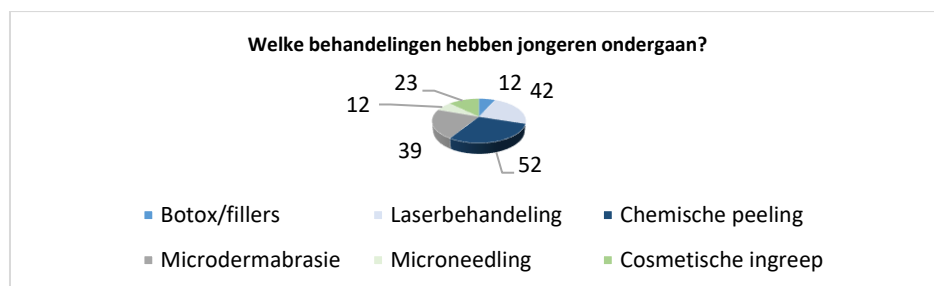
Literatuur

Op basis van de 'ISAPS-lijst' is gekeken welke behandelingen wereldwijd het meeste worden uitgevoerd (zie Bijlage 13, Figuur 4). Aan de hand van deze lijst is een selectie gemaakt van de cosmetische behandelingen die door de huidtherapeut worden uitgevoerd. Vervolgens is per behandeling onderzocht of de doelgroep een

dergelijke behandeling zou overwegen. In het surveyonderzoek wordt tevens ingegaan op een behandeling met botox en fillers, en op cosmetische chirurgische ingrepen.

Surveyonderzoek jongeren

Aan de respondenten (N=424) is gevraagd of zij een behandeling hebben ondergaan. De meest ondergaande behandelingen onder jongeren zijn chemische peelings (12,2%) en behandelingen met microdermabrasie (9,2%). Vervolgens is hen gevraagd of en welke behandeling zij (nogmaals) overwegen: met name laserbehandelingen worden overwogen (39,7%), gevolgd door chemische peelings (35%).

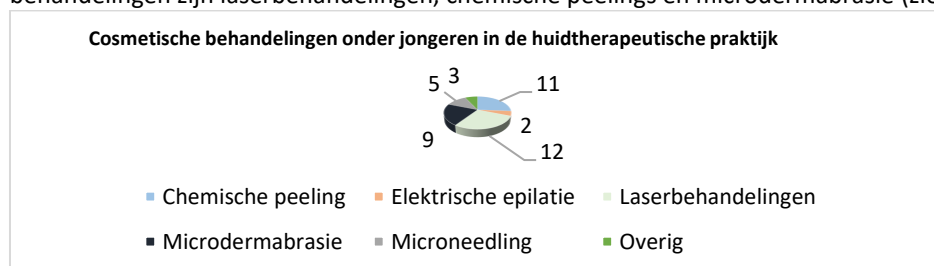
Figuur 5: Behandelingen door jongeren ondergaan

Tabel 6: Behandelingen door jongeren worden overwogen

Behandeling	Ja	Misschien	Totaal
Botox of fillers	47	80	127
Laserbehandeling	78	91	169
Chemische peeling	75	74	149
Microdermabrasie	48	86	134
Microneedling	30	71	101
Cosmetische ingreep	68	89	157

Surveyonderzoek huidtherapeuten

Aan dertien huidtherapeuten is gevraagd welke huidtherapeutische behandelingen gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid, bij hen in de praktijk door jongeren worden overwogen. De meest uitgevoerde behandelingen zijn laserbehandelingen, chemische peelings en microdermabrasie (zie Bijlage 6).

Figuur 6: Cosmetische behandelingen bij de huidtherapeut

Interview

Drs. Ludy Holst (2017) ziet jongeren in de praktijk voor verschillende behandelingen met botox en fillers. Tijdens het gesprek sprak zij regelmatig over jongeren die voor lip fillers kiezen. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dan ook dat een behandeling met lip fillers sinds 2000 met 43% is toegenomen (Heidekrueger, 2016). Sociale media zouden hierin voor jongeren een belangrijke rol spelen. Kylie Jenner, een invloedrijk en beroemd persoon uit Amerika, onderging op jonge leeftijd een behandeling met lip fillers. Hierna is het aantal zoekopdrachten naar informatie over lip fillers in Amerika en Europa enorm toegenomen (Heidekrueger, 2016). In het surveyonderzoek kreeg de doelgroep om deze reden een afbeelding te zien van Kylie Jenner. Op de eerste afbeelding werd zij weergegeven zonder lip fillers en op de tweede afbeelding met lip fillers. Aan de respondenten werd aan de hand van een tienpuntschaal gevraagd wat zij van deze verandering vonden. 45,3% van alle ondervraagden gaven 6 of hoger aan deze uiterlijke verandering met lip fillers (zie Bijlage 13, Figuur 6).

3.3 Het adequaat en zelfstandig handelen van jongeren

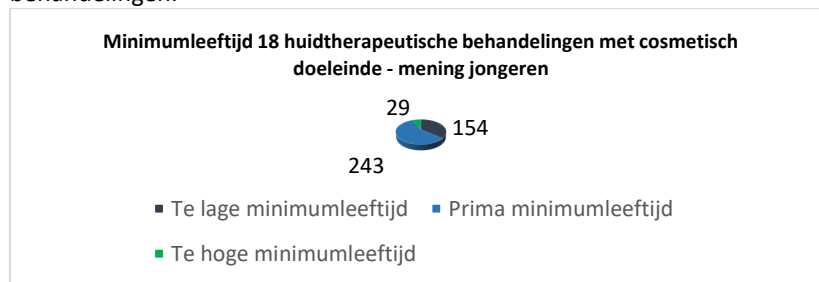
3. Zijn jongeren in staat om adequaat en zelfstandig te handelen met betrekking tot de keuze voor het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling?

Literatuur

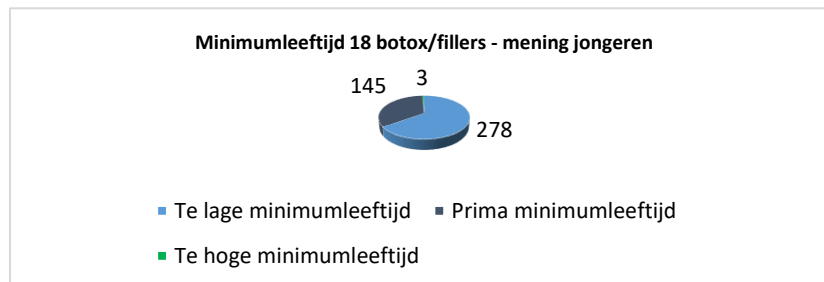
Jongeren lijken nog niet voldoende in staat om zelfstandig en rationeel beslissingen te nemen. Jongeren zijn slecht in het beoordelen van situaties en in het inschatten van risico's. Voor hen is het lastiger om hun grenzen zelf te kunnen bepalen, waarbij zij zo nu en dan tegen zichzelf moeten worden beschermd, omdat het vermogen tot zelfevaluatie nog niet goed ontwikkeld is. Jongeren hebben veel kennis, maar kunnen dit nog niet adequaat in een sociale context toepassen (Jolles, 2010). De hersengebieden die hiervoor verantwoordelijk zijn, namelijk de dorso-laterale en ventro-mediale delen van de frontale hersenkwab, zijn bij de meesten pas volledig gerijpt tussen rond het 25ste levensjaar. Wanneer deze hersengebieden volledig ontwikkeld zijn, hebben ze de functie om de kern van de situatie te begrijpen, beoordelen en reguleren. Doordat deze hersengebieden bij jongeren nog niet optimaal functioneren, kijken zij vaak sterker naar het positieve effect van het gedrag op korte termijn, maar zijn zij zich minder bewust van vervelende gevolgen en consequenties op de langere termijn (Wargo, 2007). Jongeren beslissen vaak impulsief, waardoor zij de neiging hebben om te handelen zonder rationeel na te denken (Gharemani et al., 2013).

Surveyonderzoek jongeren

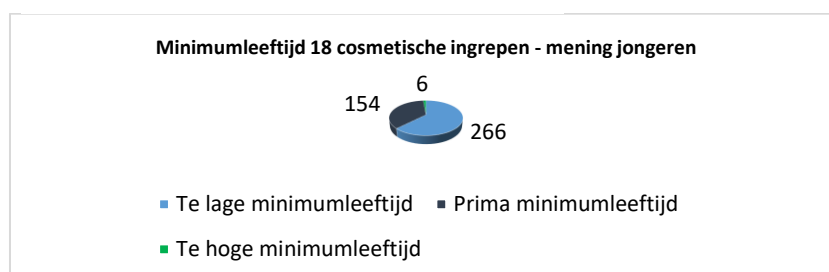
Om te achterhalen of jongeren zichzelf in staat achten om een zelfstandige beslissing te nemen voor een cosmetische behandeling of ingreep, is hen gevraagd wat zij van de wettelijke minimumleeftijd van achttien vinden voor een cosmetisch chirurgische ingreep en voor een behandeling met botox en fillers. Ook is gevraagd wat zij van een wettelijke minimum leeftijd van achttien zouden vinden voor huidtherapeutische cosmetische behandelingen.

Figuur 7: Wettelijke minimumleeftijd huidtherapeutische cosmetische behandelingen?

Figuur 8: Wettelijke minimumleeftijd botox en fillers

Figuur 9: Wettelijke minimumleeftijd cosmetische ingrepen

Aansluitend is hen gevraagd vanaf welke leeftijd zij per behandeling denken een zelfstandige, weloverwogen beslissing te kunnen nemen. Voor vrijwel iedere behandeling is dit onder de doelgroep de leeftijd van achttien jaar of ouder.

Tabel 7: Wanneer denken jongeren een goede beslissing te kunnen nemen?

	Cosmetische behandeling	Botox en/of fillers	Cosmetische ingreep
Vanaf 14 jaar	1	2	1
Vanaf 16 jaar	36	3	8
Vanaf 18 jaar	144	82	77
Vanaf 21 jaar	139	182	154
Vanaf 25 jaar	106	157	186
TOTAAL	426	426	426

De onderzoeksgroep heeft de vraag gekregen of het besluit dat zij op dit moment nemen, om wel of niet een behandeling te overwegen, hetzelfde besluit zou zijn wanneer zij tien jaar ouder zouden zijn. Het grootste deel van de respondenten (63%) is hier niet zeker van. Het zou interessant zijn om deze vraag over tien jaar nog eens te stellen om te kijken of dit besluit daadwerkelijk overeenkomt.

Tabel 8 Komt besluit van nu overeen met besluit over tien jaar?

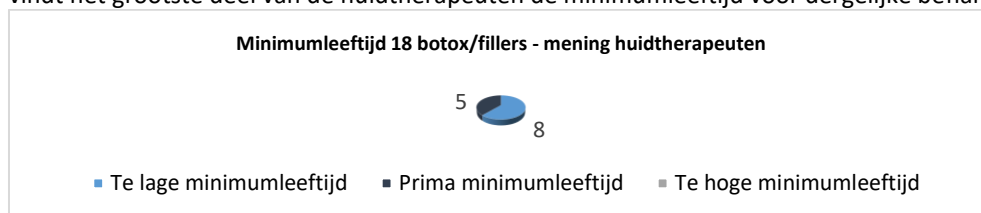
JA	156 36,6%
NEE	101 39,7%
MISSCHIEN	169 23,7%
TOTAAL	426

Surveyonderzoek huidtherapeuten

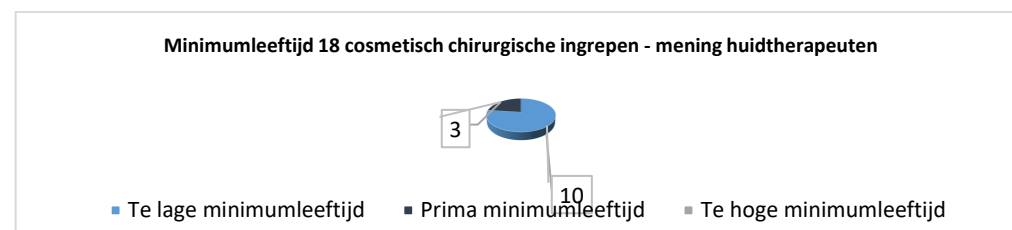
Aan de huidtherapeuten is gevraagd of zij jongeren in de leeftijd van 14 t/m 25 jaar in staat achten om een zelfstandige beslissing te nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling of ingreep (N=13).

- 2/13 huidtherapeuten zijn van mening dat jongeren hiertoe in staat zijn
- 5/13 huidtherapeuten achten jongeren 'misschien' in staat om zelfstandig een beslissing te nemen
- 1/13 huidtherapeut vindt dat jongeren in deze leeftijdscategorie niet in staat zijn om zelfstandig een beslissing te nemen
- 3/13 huidtherapeuten zijn van mening dat jongeren vanaf 21 jaar zelfstandig een beslissing kunnen nemen
- 2/13 huidtherapeuten zijn van mening dat jongeren vanaf hun achttiende een zelfstandige beslissing kunnen nemen voor een cosmetische behandeling

Een meerderheid van de huidtherapeuten weet niet zeker of jongeren in staat zijn om adequaat en zelfstandig te handelen wanneer het gaat om het nemen van een beslissing voor een cosmetische behandeling. De huidtherapeuten kregen dan ook de vraag wat zij van de wettelijke minimumleeftijd van achttien jaar vinden voor een cosmetische behandeling met botox en/of fillers en cosmetische ingrepen. Voor beide behandelingen vindt het grootste deel van de huidtherapeuten de minimumleeftijd voor dergelijke behandelingen te laag.

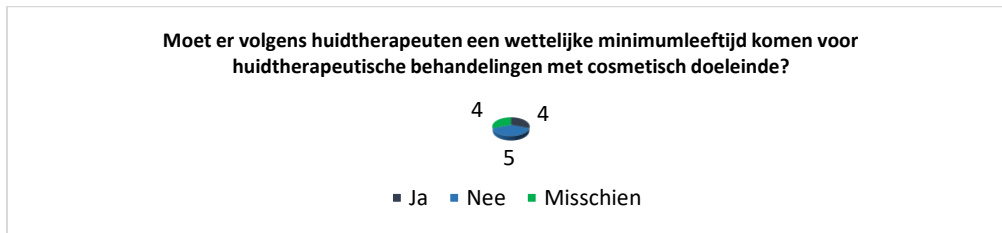

Figuur 10: Minimumleeftijd botox/fillers mening huidtherapeuten

Figuur 11: Minimumleeftijd chirurgische ingrepen mening huidtherapeuten

Aan de huidtherapeuten is gevraagd wat zij zouden vinden van het instellen van een eventuele wettelijke minimumleeftijd voor cosmetische behandelingen. De meeste huidtherapeuten, 8/13, zijn van mening dat er misschien, al dan niet zeker een wettelijke minimumleeftijd moet komen voor deze behandelingen.

Figuur 12: Wettelijke minimumleeftijd cosmetische behandelingen door de huidtherapeut?

3.4 Invloeden om een cosmetische behandeling te ondergaan

4. In hoeverre en door wie worden jongeren beïnvloed in het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling?

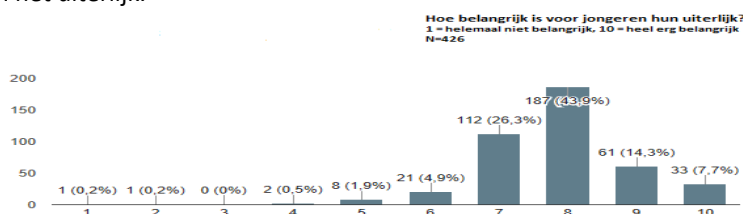
Literatuur

De schoonheidsindustrie heeft in de afgelopen jaren veel aandacht gekregen. Een mooi uiterlijk zou een verscheidenheid aan voordelen met zich meebrengen. Aantrekkelijke kinderen worden volgens de literatuur positiever beoordeeld en behandeld dan onaantrekkelijke kinderen, zelfs door degenen die zij kennen (Kiekens, 2008; Malkoc & Fidancioglu, 2016). Culturele idealen en overtuigingen met betrekking tot het zelfbeeld worden versterkt door anderen, uit de onmiddellijke omgeving van jongeren. Familie, collega's, leeftijdsgenoten en partners hebben invloed op het zelfbeeld. Vooral voor meisjes hebben moeders een belangrijke voorbeeldrol (Voelker et al., 2015). Wanneer moeders regelmatig cosmetische behandelingen ondergaan zullen dochters dit ook sneller doen, doordat zij bij de behandelingen worden betrokken en hierdoor denken dat deze erbij horen (Holst, 2017).

Ook de media hebben zeer sterke effecten op de attitudes en het gedrag van jongeren (Woertman & Brink, 2009; Voelker et al., 2015). Door de media worden jongeren geconfronteerd met schoonheid-gerelateerde reclameadvertenties, waarbij zij worden blootgesteld aan onrealistisch beelden van aantrekkelijke modellen die producten aanprijzen die helpen om aan dit schoonheidsideaal te kunnen voldoen (Deen, Schwinghammer & Verkooijen, 2011; Stevens, 2017). Onderzoek wijst uit dat een meerderheid van de meisjes en jonge vrouwen die worden blootgesteld aan televisiebeelden de wens hebben om cosmetisch iets aan het gezicht of lichaam te laten veranderen, omdat zij zich aan dit ideaalbeeld willen conformeren (Woertman et al., 2009; Mooney, Farley & Strugnell, 2009).

Surveyonderzoek doelgroep

Om erachter te komen waar jongeren vooral door worden beïnvloed in het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling is hen een aantal vragen gesteld. Allereerst werd gevraagd hoe belangrijk het voor hen is wat anderen van hun uiterlijk vinden. 67,3% van de respondenten gaf een 7 of hoger aan op schaal van 1 tot 10. Voor het grote deel van de respondenten is de mening van anderen dus van belang wanneer het gaat om het uiterlijk.

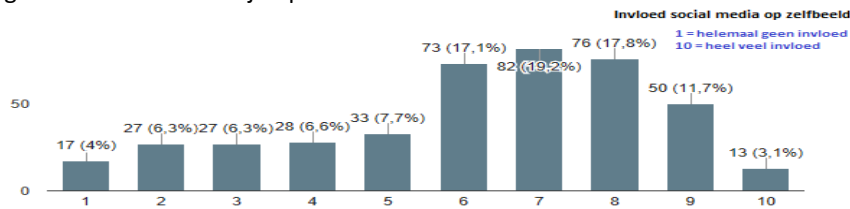
Figuur 13: hoe belangrijk is het uiterlijk?

Ook werd hen gevraagd of het zien van foto's van beroemdheden of invloedrijke personen op sociale media, waarvan bekend is dat zij cosmetische behandelingen en/of ingrepen hebben ondergaan, ervoor zorgt dat zij sneller een soortgelijke behandeling zouden overwegen:

- 293 (68,8%) respondenten overwegen niet sneller een soortgelijke behandeling bij het zien van dergelijke foto's
- 87 (20,4%) respondenten overwegen hierdoor 'misschien' sneller een soortgelijke behandeling

- 46 (10,8%) respondentent zou door het zien van dergelijke foto's zeker sneller een soortgelijke behandeling overwegen

Bij de vraag "In hoeverre denk je dat sociale media effect hebben op je zelfbeeld?", geeft 52% van de jongeren een 7 of hoger op schaal van 1 tot 10. Sociale media lijken, zoals ook gebleken uit de literatuur, voor veel jongeren van invloed te zijn op het zelfbeeld.

Figuur 14: Het effect van sociale media op het zelfbeeld

Tot slot werd aan de doelgroep gevraagd of zij sneller een cosmetische behandeling of ingreep zouden overwegen wanneer vrienden en/of familieleden dit ook zouden doen.

- 235 (55,2%) respondentent zijn van mening dat vrienden en/of familie geen invloed hebben om eerder een cosmetische behandeling te overwegen
- 118 (27,7%) respondentent zouden hierdoor 'misschien' sneller een behandeling of ingreep overwegen
- 73 (17,1%) respondentent zouden hierdoor zeker sneller een soortgelijke behandeling overwegen

Jongeren zouden eerder een behandeling overwegen wanneer vrienden en/of familie deze behandeling ook hebben ondergaan. De invloed van vrienden en familie lijkt groter dan de invloed van beroemdheden of invloedrijke personen op sociale media om eerder een behandeling te overwegen.

Surveyonderzoek huidtherapeuten

Aan de huidtherapeuten (N=13) is gevraagd of zij merken dat jongeren door omgevingsfactoren worden beïnvloed en hierdoor iets aan het uiterlijk willen laten veranderen (zie Bijlage 6):

- Tien huidtherapeuten zijn van mening dat jongeren door omgevingsfactoren worden beïnvloed en hierdoor de wens hebben om zich cosmetisch te laten behandelen
- Drie huidtherapeuten denken dat jongeren 'misschien' door omgevingsfactoren worden beïnvloed

Aansluitend op deze surveyvraag werd hen gevraagd welke factoren dit zouden zijn. De meeste huidtherapeuten (7) zijn van mening dat de sociale media een belangrijke rol spelen. Ook tijdschriften, televisie, vrienden/vriendinnen en ouders vallen volgens huidtherapeuten onder de omgevingsfactoren waardoor jongeren worden beïnvloed in het overwegen van een cosmetische behandeling (zie Bijlage 6).

Interviews

Volgens Ludy Holst (2017) kijken jongeren vooral naar elkaar. Wanneer de één een behandeling ondergaat, wil de ander deze behandeling ook ondergaan, net zoals dit bijvoorbeeld bij veel jongeren gaat met roken. Ook vereenzelvigen jongeren zich met modellenplaatjes, waardoor zij er zelf ook zo uit willen zien. Tot slot is familie volgens haar een factor waardoor jongeren cosmetische behandelingen overwegen. Zo ziet zij regelmatig jonge cliënten die met hun moeder meekomen om ook een behandeling te ondergaan. Dit lijkt voor hen iets normaal omdat hun moeder dit ook al jaren doet (Holst, 2017). Volgens Dr. Stevens (2017) zijn jongeren in deze leeftijdsfase op zoek naar zichzelf, waarbij zij vaak een rolmodel zoeken. Via sociale media worden jongeren in contact gebracht met factoren en invloeden waar ze helemaal niet van op de hoogte waren. Van cosmeticaproducten die nog onschuldig zijn tot cosmetische behandelingen.

3.5 De opinie van professionals

5. In hoeverre achten professionals jongeren in staat om een zelfstandige beslissing te nemen voor een cosmetische behandeling en wat is hun mening hierover?

Surveyonderzoek huidtherapeuten

Om een indruk te krijgen van het aantal jongeren dat de huidtherapeut bezoekt voor een cosmetische behandeling, is de huidtherapeut gevraagd naar het aantal jongeren dat de praktijk bezoekt.

- 7/13 huidtherapeuten zien gemiddeld tien tot twintig jongeren per week
- 3/13 huidtherapeuten zien gemiddeld twintig tot dertig jongeren per week

- 3/13 huidtherapeuten zien minder dan tien jongeren per week

9/13 huidtherapeuten laten bij cliënten jonger dan achttien, ongeacht welke behandeling, een toestemmingsformulier ondertekenen door ouders of voogd alvorens er met een behandeltraject wordt gestart. 4/13 huidtherapeuten laten bij sommige (cosmetische) behandelingen een toestemmingsformulier teken door ouders of voogd, voorafgaand aan het behandeltraject (zie Bijlage 6). Omdat veel huidtherapeuten multidisciplinair samenwerken met cosmetisch artsen en/of plastisch chirurgen is hen ook gevraagd hoe zij denken over de minimumleeftijdsgrens van achttien jaar voor cosmetische behandelingen met botox en fillers en voor cosmetisch chirurgische ingrepen bij jongeren:

- Botox & fillers: 8/13 huidtherapeuten vinden de minimumleeftijdsgrens voor deze behandelingen te laag.
- Cosmetisch chirurgische ingrepen: 10/13 huidtherapeuten vinden de minimumleeftijdsgrens voor deze ingrepen te laag.

Tot slot is de huidtherapeuten gevraagd wat zij een geschikte minimumleeftijdsgrens zouden vinden voor cosmetische behandelingen in de huidtherapeutische praktijk. Deze vraag is slechts door tien huidtherapeuten beantwoord (zie Bijlage 6).

- 4/10 huidtherapeuten vinden een minimumleeftijdsgrens van achttien geschikt
- 2/10 huidtherapeuten vinden een leeftijdsgrens van 21 jaar geschikt
- 2/10 zijn van mening dat er geen wettelijke minimumleeftijd moet worden ingesteld
- Eén huidtherapeut geeft aan bang te zijn dat bij het invoeren van een wettelijke minimumleeftijd jongeren het zullen gaan zoeken in de illegale sector

Interviews

Ludy Holst (2017) vindt de minimumleeftijd van achttien jaar voor cosmetische behandelingen met botox en fillers wat jong. Toch behandelt zij jongeren vanaf deze leeftijd, omdat jongeren dat nu eenmaal toch wel willen. Wanneer Drs. Holst hen niet behandelt, zullen ze wel naar een andere arts gaan. Uit voorzorg wil zij voorkomen dat deze jongeren bij een minder bekwame arts terecht komen. Drs. Holst geeft aan deze jonge groep goed te begeleiden en altijd een eerlijk oordeel te geven met betrekking tot de behandeling. Wat betreft cosmetisch chirurgische ingrepen, uitgevoerd door plastisch chirurgen, is Drs. Holst van mening dat deze leeftijdsgrens zou mogen worden verhoogd naar 21 jaar. Omdat er, naast het risico op serieuze complicaties, volgens haar vaak een psychisch probleem achter zit. Drs. Holst werkt binnen haar kliniek samen met huidtherapeuten. Wat haar betreft mag een minimumleeftijdsgrens worden ingesteld van 21 jaar, voor huidtherapeutische behandelingen met cosmetisch doeleinde, wanneer het resultaat van de behandeling onomkeerbaar is. Dat wil zeggen: wanneer er middels de behandeling daadwerkelijk permanent iets aan de huid wordt veranderd. Volgens plastisch chirurg, Dr. Stevens, zijn vrouwen in een vroeger stadium in staat om overwogen beslissingen te nemen. Zo zou het volgens Dr. Stevens kunnen zijn dat jonge mannen beslissingen nemen waar zij later op terug zullen komen. Daarentegen is Dr. Stevens van mening dat het voor de ontwikkeling van jongeren juist belangrijk is om fouten te maken. Kinderen drinken ook alcohol vanaf hun achttiende en volgens Dr. Stevens is de schade die je hiermee aanricht vele malen groter dan het ondergaan van een ingreep, omdat het brein in deze fase nog volop in ontwikkeling is. Zolang jongeren vanaf deze leeftijd mogen stemmen is Dr. Stevens van mening dat zij ook zelf mogen beslissen over het ondergaan van een ingreep. Onder de achttien onder begeleiding van ouders en bij een arts die geen winstbejag heeft, boven de achttien moeten jongeren volgens Dr. Stevens hun eigen beslissingen kunnen nemen.

4. Conclusie

De vraag naar cosmetische behandelingen is in de afgelopen jaren onder jongeren fors toegenomen. Voor sommige cosmetische behandelingen en ingrepen is een wettelijke minimumleeftijdsgrens vastgesteld, voor een groot aantal cosmetische behandelingen ontbreekt dit. Eerder onderzoek naar wanneer en in hoeverre jongeren in staat zijn om zelfstandig beslissingen te nemen voor dergelijke behandelingen ontbreekt. Dit heeft geleid tot de volgende onderzoeksvraag: *“In hoeverre zijn jongeren in staat om zelf te beslissen over het ondergaan van een cosmetische behandeling door een plastisch chirurg, cosmetisch arts of huidtherapeut?”*

Uit onderzoek blijkt dat de hersenen van jongeren zich ontwikkelen tot rond het 25ste levensjaar (Limbeek & Bahlmann, 2016). Pas vanaf deze leeftijd zijn mensen in staat om keuzes goed af te wegen en de consequenties van hun gedrag te overzien. In het huidige tijdperk waarin jongeren veel tijd doorbrengen op sociale media, zoals Facebook en Instagram, is er constante blootstelling aan schoonheidsidealen en rolmodellen. Hierin

schuilt een gevaar voor het zelfbeeld van jongeren, aangezien zij zich aan deze schoonheidsidealen spiegelen (Duthoy, 2014). Door constante blootstelling aan schoonheidsidealen zullen jongeren eerder een cosmetische behandeling overwegen, terwijl zij niet in staat zijn alle gevolgen hiervan te overzien. Er kleven namelijk risico's op complicaties aan een cosmetische behandeling en ook de consequenties op langere termijn zijn nog niet voor iedere behandeling bekend (Schippers, 2013). Ontevredenheid van het uiterlijk is voor de onderzoeksgroep de belangrijkste reden om een cosmetische behandeling te overwegen. Dit geldt met name voor vrouwen. Mannen zijn over het algemeen meer tevreden met hun uiterlijk en overwegen in mindere mate een cosmetische behandeling. Jongeren in de leeftijdscategorie van 20 t/m 22 jaar zijn gemiddeld het minst tevreden met het uiterlijk. Het opleidingsniveau heeft daarentegen geen invloed op de besluitvorming. Uit het surveyonderzoek onder de onderzoeksgroep blijkt dat een meerderheid van de jongeren (63%) niet zeker is om voor het achttiende levensjaar een zelfstandige beslissing te kunnen nemen voor een cosmetische behandeling. Ook de huidtherapeuten en geïnterviewde artsen zijn van mening dat jongeren onder de leeftijd van achttien minder goed in staat zijn om zelfstandig te beslissen.

Op basis van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat jongeren zichzelf niet in staat achten om onder een leeftijd van achttien jaar een weloverwogen beslissing te nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling of ingreep. Het overgrote deel van de jongeren vindt een minimumleeftijd van achttien jaar voor cosmetische behandelingen en ingrepen door artsen te laag. 57% van de jongeren zou het instellen van een minimumleeftijd van achttien jaar, voor huidtherapeutische behandelingen met cosmetisch doeleinde geschikt vinden. De meningen betreft het instellen van een minimumleeftijd voor huidtherapeutische behandelingen met cosmetisch doeleinde zijn onder de professionals nog altijd verdeeld. Toch zijn zij het er duidelijk over eens dat jongeren onder de achttien jaar minder goed zelfstandig een overwogen beslissing kunnen nemen om een cosmetische behandeling te overwegen. Uit het onderzoek resulteert dat jongeren onder de achttien jaar niet in staat zijn om zelfstandig te beslissen over het ondergaan van een cosmetische behandeling door een huidtherapeut, arts of plastisch chirurg. Tot in de twintig zijn zij minder goed in het nemen van een overwogen beslissing en is goede begeleiding en een eerlijk advies van de behandelaar erg belangrijk.

5. Discussie

- Externe validiteit

De validiteit van het onderzoek is te verdelen in verschillende aspecten. Te weten: interne validiteit, externe validiteit, construct validity en endogeneity concerns. Aangezien in dit onderzoek een enquête gebruikt is, zou normaal gesproken de externe validiteit hoog zijn. Er is namelijk gebruikt gemaakt van 'real world data'. Een belangrijke kanttekening is echter dat de verhouding man/vrouw in de enquête ongelijk is. Er zijn veel meer vrouwen die de enquête ingevuld hebben dan mannen. Wellicht logisch, omdat vrouwen meer aandacht hebben voor het uiterlijk en cosmetische behandelingen (Sobanko et al., 2015; Markey & Markey, 2015). Dit maakt dat de uitkomsten van dit onderzoek met enige zorgvuldigheid geïnterpreteerd dienen te worden, omdat niet met zekerheid te stellen is dat de gevonden uitkomsten ook te extrapoleren zijn voor mannen. Een andere factor die mogelijk de externe validiteit beïnvloedt, is de leeftijdsgroep waaronder de enquête is gehouden. Het aantal respondenten van dit onderzoek, 426, is hoog. Dit is positief voor de externe validiteit van de resultaten. Echter, niet alle leeftijdscategorieën en opleidingsniveaus zijn gelijk vertegenwoordigd. Hetgeen voorzichtigheid met zich meebrengen bij interpretatie van de uitkomsten van dit onderzoek.

- Interne validiteit

De interne validiteit van dit onderzoek is relatief laag. Het causaal effect is moeilijker vast te stellen omdat andere invloeden niet uit te schakelen zijn in de gekozen onderzoeksopzet. Mogelijk wordt de onderzochte relatie beïnvloed door variabelen waar tijdens het onderzoek niet aan gedacht is en geen rekening mee gehouden is. Een gevaar van het gebruik van enquêtes als onderzoeksmethodiek is de kans op sociaal wenselijke antwoorden. Dit gevaar is in dit onderzoek verkleind door het onderzoek anoniem te maken. Hierdoor zullen respondenten eerder geneigd zijn een eerlijk antwoord te geven. Desondanks bestaat de kans dat bijvoorbeeld op vragen als "wat vind je van je uiterlijk" en "overweeg je in de toekomst een cosmetische behandeling", niet volledig eerlijke antwoorden gegeven worden.

Een laatste kanttekening is dat bij enquêtes een mogelijk gevaar bestaat dat de respondent de vraag anders interpreteert dan de onderzoeker bedoelt. In dit onderzoek is de kans daarop groter omdat alle vragen via internet zijn ingevuld, waardoor de onderzoeker niet de gelegenheid heeft gekregen de vragen te verhelderen. In dit onderzoek is de kans hierop zeker aanwezig omdat onder de respondenten ook jeugdige leeftijden te vinden zijn. In deze jongere leeftijdscategorie zullen de vragen mogelijk anders geïnterpreteerd worden. In het onderzoek is deze groep daarentegen in de minderheid (slechts 14 respondenten zijn in de leeftijdscategorie 14

t/m 16), waardoor de kans dat dit effect het onderzoek beïnvloedt afneemt. Alle respondenten hebben alle vragen ingevuld anders zijn hun antwoorden niet meegenomen.

Uit de literatuur is gebleken dat sociale media grote invloed hebben op het zelfbeeld van jongeren, waardoor jongeren eerder cosmetische behandelingen overwegen (Sharp, Tiggeman, & Mattiske, 2014; Schlichte, Karimkhani, Jones, Trikha, & Dellavalle, 2015). Dit komt niet geheel overeen met de resultaten van het surveyonderzoek onder de doelgroep, waar familie en vrienden juist meer invloed lijken te hebben om een behandeling te overwegen. Het oordeel over de besluitvorming van jongeren met betrekking tot cosmetische behandelingen verschilt onder de professionals, waardoor nog niet geheel duidelijk is vanaf welke leeftijd jongeren nu echt in staat zijn om een weloverwogen beslissing te nemen. Desondanks blijkt op basis van het onderzoek dat jongeren zichzelf onder de achttien niet volledig toerekeningsvatbaar achten om een zelfstandige weloverwogen beslissing te nemen, wat ook blijkt uit het oordeel van de professionals en uit de aangetroffen literatuur.

Betekenis voor het beroep Huidtherapie

Niet eerder is er onderzoek gedaan naar de besluitvorming van jongeren op het gebied van huidtherapeutische behandelingen gericht op cosmetische huidverbetering. Door meer inzicht te creëren in dit besluitvormingsproces, kan de jonge patiënt worden beschermd tegen impulsieve beslissingen. In het vervolg kan er een aparte anamnese worden afgenomen bij jongeren, waarbij er bijvoorbeeld dieper in wordt gegaan op de achterliggende motivatie voor een behandeling. Daarnaast kan dit onderzoek wellicht een aanknopingspunt zijn om bij kinderen, onder de achttien, in ieder geval een toestemmingsformulier te laten ondertekenen door ouders of voogd, alvorens er met de behandeling wordt gestart. Uit het surveyonderzoek blijkt dat de meeste huidtherapeuten dit doen, echter niet voor iedere behandeling. Dit onderzoek kan worden gebruikt voor het creëren van continuïteit in het cosmetisch behandelen van jongeren in de huidtherapeutische praktijk, met wellicht het instellen van een minimumleeftijd op de langere termijn. Zo wordt het belang en de veiligheid van de jonge patiënt vooropgesteld, waarmee de kwaliteit van de beroepsuitoefening gewaarborgd blijft.

6. Aanbevelingen

Allereerst is voor vervolgonderzoek van belang dat er net zo veel vrouwen als mannen worden meegenomen in de onderzoeksgroep, zodat de resultaten representatief zijn voor de hele populatie. Ondanks de veelbelovende resultaten zijn niet alle vragen beantwoord. Vervolgonderzoek zou kunnen focussen op de besluitvorming van jongeren op langere termijn. Hoe kijken jongeren terug op een behandeling en welk effect heeft dit gehad op het zelfbeeld en/of op de kwaliteit van leven. Hebben zij spijt gehad van de behandeling, in hoeverre waren zij zich bewust van de complicaties en zouden zij er opnieuw voor kiezen om de behandeling te ondergaan? Door half-gestructureerde interviews af te nemen is het voor de onderzoeker mogelijk om antwoorden van respondenten te verhelderen en kunnen gevoelige en complexe onderwerpen beter worden uitgevraagd (Verhoeven, 2011). Om de impact van sociale media op cosmetische behandelingen onder jongeren verder in kaart te brengen moet een vervolgonderzoek worden verricht. Is er een toename van het aantal cosmetische behandelingen onder jongeren in de Nederlandse cosmetische sector, sinds de introductie van sociale media en hoe uit dit zich? Zijn er behandelingen die sinds de opkomst van sociale media vaker worden uitgevoerd?

Een laatste aanbeveling voor de opdrachtgever is om de resultaten van het onderzoek te integreren in de lessen van de opleiding Huidtherapie. Zo kan er bijvoorbeeld een college psychologie worden geweid aan de besluitvorming van jongeren in de huidtherapeutische praktijk. Op deze manier kunnen toekomstige huidtherapeuten leren hoe er kan worden omgegaan met de besluitvorming van jongeren in relatie tot cosmetische behandelingen. Ook kan er tijdens de lessen meer aandacht worden besteed aan Body Dysmorphic Disorder bij jongeren, een stoornis in de lichaamsbeleving wat vaak voorkomt bij deze doelgroep (Tassin, Reynaert, Jacques, & Zdanowicz, 2014). Uit onderzoek blijkt namelijk dat BDD vaker voorkomt bij patiënten die cosmetische behandelingen overwegen (Panayi, 2015). Toekomstig huidtherapeuten zullen de symptomen van BDD bij jongeren hierdoor beter herkennen.

7. Literatuurlijst

- Abidin, C. (2016). "Aren't These Just Young, Rich Women Doing Vain Things Online?": Influencer Selfies as Subversive Frivolity. *Social Media & Society*, 2(2), 2056305116641342.
- American Academy of Facial Plastic and Reconstructive Surgery. (2017). Alexandria: American Academy of Facial Plastic and Reconstructive Surgery.
- Bányai, F., Zsila, Á., Király, O., Maraz, A., Elekes, Z., Griffiths, M. D., ... & Demetrovics, Z. (2017). Problematic Social Media Use: Results from a Large-Scale Nationally Representative Adolescent Sample. *PloS one*, 12(1), e0169839.
- Bell, k. (2016). Social Media and Female Body Image. *Bridgewater State University*. Opgeroepen op 13 maart, 2017, van http://vc.bridgew.edu/honors_proj/173/
- Bighelaar, S. van den, & Akkermans, M. (2013). Gebruik en gebruikers van sociale media. *The Hague: Centraal Bureau voor de Statistiek*.
- Blommensteijn, S. E. C. (2016). *Is Beauty in the Eye of the Beholder?*. Media, Social Networks and the Body (Bachelor's thesis).
- Calis, M., & Kisjes, H. (2013). *Socialbesitas*. Sociale Media van vertier tot verslaving (1^e ed.). Middelbeers: Innodoks.
- Calogero, R. M., Pina, A., Park, L. E., & Rahemtulla, Z. (2010). Objectification theory predicts college women's attitudes toward cosmetic surgery. *Sex Roles*, 63(1-2), 32-41.
- Cohen, R., & Blaszczynski, A. (2015). Comparative effects of Facebook and conventional media on body image dissatisfaction. *Journal of eating disorders*, 3(1), 23.
- Crone, E. (2012). *Het sociale brein van de puber*. (1^e ed.). Amsterdam: Prometheus.
- Dam, M. van. (2011). Een Eigen Gezicht: een onderzoek naar stigmatisering, sociale steun. *Educational and Psychological Measurement*, 61, 119-135.
- Das, J. K., Salam, R. A., Lassi, Z. S., Khan, M. N., Mahmood, W., Patel, V., & Bhutta, Z. A. (2016). Interventions for adolescent mental health: an overview of systematic reviews. *Journal of Adolescent Health*, 59(4), S49-S60.
- Deen, F. S. van der., Schwinghammer, S. A., & Verkooijen, K. T. (2011). De invloed van geïdealiseerde mediabeelden op het zelfbeeld van jonge meisjes. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 39(3), 90.
- Demello, M. (2014). *Body Studies*. (1^e ed.). Londen: Taylor & Francis Ltd.
- Duthoy, A. (2014). Beautiful no matter what they say? *Kwalitatieve studie over de invloed van de media op de lichaamstevredenheid bij adolescenten meisjes in Vlaanderen*.
- Fardouly, J., Diedrichs, P. C., Vartanian, L. R., & Halliwell, E. (2015). Social comparisons on social media: The impact of Facebook on young women's body image concerns and mood. *Body Image*, 13, 38-45.
- Fausing, B. (2013). Become an Image: On Selfies, Visuality and the Visual Turn in Social Medias. *Digital Visuality*.
- French, W., Fajardo, J., & Lepre, J. (2015). Female Celebrities' Instagram Posts' Effect on Female College Students. Opgeroepen op 15 februari, 2017, van Research Prospectus: <http://www.wendyfrenchdesigns.com/wp-content/uploads/2015/12/Research-Prospectus.pdf>

- Ghahremani, D. G., Oh, E. Y., Dean, A. C., Mouzakis, K., Wilson, K. D., & London, E. D. (2013). Effects of the Youth Empowerment Seminar on impulsive behavior in adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 53(1), 139-141.
- Hameleers, K. I. K. O. (2016). *Is Beauty in the Eye of the Beholder? Media, Social Networks and the Body* (Bachelor's thesis).
- Heidekrueger, P. I., Szpalski, C., Weichman, K., Juran, S., Ng, R., Claussen, C., ... & Broer, P. N. (2016). Lip Attractiveness: A Cross-Cultural Analysis. *Aesthetic Surgery Journal*, sjw168.
- Helfert, S., & Warschburger, P. (2013). The face of appearance-related social pressure: gender, age and body mass variations in peer and parental pressure during adolescence. *Child and adolescent psychiatry and mental health*, 7(1), 16.
- International Society of Aesthetic Plastic Surgery. (2015). *Isaps International Survey on Aesthetic/Cosmetic*. Opgeroepen op 12 januari, 2017, van <https://www.isaps.org/Media/Default/global-statistics/2016%20ISAPS%20Results.pdf>
- Jongh, A. de. (2010). Hoe om te gaan met patiënten met kenmerken van Body Dysmorphic Disorder (BDD) die zich cosmetisch willen laten behandelen? *Nascholings tijdschrift voor Tandartsen*, 5(4), 24-29.
- Jolles, J. *Ellis en het verbreinen. Over hersenen, gedrag en educatie*. (2^e ed.). Amsterdam: Neuropsych Publishers.
- Jolles, J. *Waarom jongeren sturing en inspiratie nodig hebben tot ver na hun 20^e jaar*. Opgeroepen op 23 maart, 2017, van <http://www.hersenenleren.nl/pdf/100212JollesOpvoeding.pdf>
- Kiekens, R. M. M. A. (2008). *Facial aesthetics in adolescents*. Opgeroepen op 12 maart, 2017, van http://repository.ubn.ru.nl/bitstream/handle/2066/32080/32080_faciaeina.pdf?sequence=1
- Kivuruusu, O., Berg, N., Huurre, T., Aro, H., Marttunen, M., & Haukka, A. (2016). Interpersonal Conflicts and Development of Self-Esteem from Adolescence to Mid-Adulthood. A 26-Year Follow-Up. *PloS one*, 11(10), e0164942.
- Leeuw, E. D. de. (2010). Passen en meten online: de kwaliteit van internet enquêtes. *AE Bronner et al. (red), Ontwikkelingen in het marktonderzoek: Jaarboek*.
- Limbeek, M. M., & Bahlmann, M. B. (2016). Verplichte (na) zorg voor kwetsbare jongvolwassenen?. Opgeroepen op 19 december, 2016, van https://www.wodc.nl/binaries/2705_volledige_tekst_tcm28-215623.pdf
- Malkoc, S., & Fidancioglu, A. (2016). The Role of Ideal Angles, Ratios, and Divine Proportions in Aesthetic Evaluation of Adolescents. *Aesthetic plastic surgery*, 40(1), 1-12.
- Markey, C. N., & Markey, P. M. (2015). Can women's body image be "fixed"? Women's bodies, well-being, and cosmetic surgery. *The wrong prescription for women: How medicine and media create a "need" for treatments, drugs, and surgery*, 221-237.
- Moonly, E., Farley, H., & Strugnell, C. (2009). A qualitative investigation into the opinions of adolescent females regarding their body image concerns and dieting practices in the Republic of Ireland (ROI). *Appetite*, 52, 485-491
- Mulkens, S., & Jansen, A. (2006). Changing appearances: cosmetic surgery and body dysmorphic disorder. *Netherlands Journal of Psychology*, 62(1), 34-40.
- Nederlandse Vereniging Cosmetische Geneeskunde. (z.d.). *NVCG Standaarden*. Bussum: Nederlandse Vereniging Cosmetische Geneeskunde.

- Nederlandse Vereniging van Huidtherapeuten. (2011). *Beroepsprofiel Huidtherapeut*. Zevenaar: Nederlandse Vereniging van Huidtherapeuten.
- Nederlandse Vereniging Voor Cosmetische Chirurgie. (z.d.). *Richtlijnen en veldnormen*. Rotterdam: Nederlandse Vereniging Voor Cosmetische Chirurgie.
- Ouden, H. den., & Doorschot, M. (2010). Overheidscommunicatie afstemmen op jongeren: experimentele evaluatie van een aansporing om te gaan stemmen. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 32(3), 242-257.
- Panayi, A. (2015). The Prevalence of Body Dysmorphic Disorder in Patients Undergoing Cosmetic Surgery: a Systematic Review. *Psychiatra Danubina*, 27(1), 438-444.
- Prins, M. (2008). *De deugd van tegenwoordig. Onderzoek naar jongeren en hun grenzen. The virtue of nowadays. Research of youth and their limits*"), Radboud Universiteit, Nijmegen.
- Schlichte, M. J., Karimkhani, C., Jones, T., Trikhia, R., & Dellavalle, R. P. (2015). Patient use of social media to evaluate cosmetic treatments and procedures. *Dermatology online journal*, 21(4).
- Sharp, G., Tiggemann, M., & Matiske, J. (2014). The role of media and peer influences in Australian women's attitudes towards cosmetic surgery. *Body image*, 11(4), 482-487.
- Smeets, J. (2015). Bestaat er in Nederland een lokroep naar perfectie? (Bachelorscriptie). Opgeroepen op 22 december, 2016, van <https://hbo-kennisbank.nl/record/oai:surfsharekit.nl:b3819ad1-bf06-422f-925a-a8f7b64d45f8>
- Sobanko, J. F., Taglienti, A. J., Wilson, A. J., Sarwer, D. B., Margolis, D. J., Dai, J., & Percec, I. (2015). Motivations for seeking minimally invasive cosmetic procedures in an academic outpatient setting. *Aesthetic surgery journal*, 35(8), 1014-1020.
- Steekproefcalculator. (2013). Opgeroepen op 13 januari, 2017, van <http://www.steekproefcalculator.com/steekproefcalculator.htm>
- Tassin, C., Reynaert, C., Jacques, D., & Zdanowicz, N. (2014). Anxiety disorders in adolescence. *Psychiatra Danubina*, 26(1), 27-30.
- Turner, P. G., & Lefevre, C. E. (2017). Instagram use is linked to increased symptoms of orthorexia nervosa. *Eating and Weight Disorders-Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 1-8.
- Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek?* (4^e ed.). Den Haag: Boom Lemma Uitgever.
- Voelker, D. K., Reel, J. J., & Greenleaf, C. (2015). Weight status and body image perceptions in adolescents: current perspectives. *Adolescent health, medicine and therapeutics*, 6, 149.
- Vries, D. A. de., Peter, J., de Graaf, H., & Nikken, P. (2016). Adolescents' social network site use, peer appearance-related feedback, and body dissatisfaction: testing a mediation model. *Journal of youth and adolescence*, 45(1), 211-224.
- Vries, D. A. de., Peter, J., Nikken, P., & de Graaf, H. (2014). The effect of social network site use on appearance investment and desire for cosmetic surgery among adolescent boys and girls. *Sex roles*, 71(9-10), 283-295.
- Wargo, E. (2007). Adolescents and Risk: Helping young people make better choices. *Research facts and findings, Act for Youth Centre for excellence*.
- Woertman, L., & van den Brink, F. Welke spiegel vormt mijn lichaamsbeeld? *Tijdschrift voor seksuologie*, 33, 141-147.

8. Bijlagen

Bijlage 1. Oproep respondenten onderzoeksgroep

Voor mijn scriptie doe ik onderzoek naar cosmetische behandelingen onder jongeren in de leeftijdscategorie van 14 t/m 25 jaar (m/v). Help jij mij met afstuderen? Het invullen van de anonieme enquête zal slechts enkele minuten van je tijd in beslag nemen en zo help je mij enorm. Heel erg bedankt!
<https://drive.google.com/open...>

Delen is lief!

Enquête over jongeren en cosmetische behandelingen in de Huidtherapeutische praktijk

Beste lezer,

Voor mijn afstudeeronderzoek naar cosmetische behandelingen onder jongeren in Nederland, worden zo veel mogelijk jongeren in de leeftijdscategorie van 14 t/m 25 jaar (m/v) uitgenodigd om een enquête in te vullen. Het doel van de vragenlijst is om in kaart te brengen of en hoe jongeren een afweging maken tot het ondergaan van een cosmetische behandeling. De enquête zal maximaal tien minuten van je tijd in beslag nemen en de resultaten zullen anoniem worden verwerkt.

Alvast bedankt voor je deelname!

Met vriendelijke groet,
Danique van der Meulen
Studente Huidtherapie aan De Haagse Hogeschool

* Required

1. Wat is je geslacht? *

Enquête over jongeren en cosmetische behandelingen in de Huidtherapeutische praktijk

Beste lezer, Voor mijn afstudeeronderzoek naar cosmetische behandelingen onder jongeren, worden zo veel mogelijk jongeren binnen de doelgroep uitgenodigd om...

DOCS.GOOGLE.COM

Leuk Reageren Delen

48 keer gedeeld

♥ 💬 📌

en 30 anderen vinden dit leuk

daniquevandermeulen HELP MIJ AFSTUDEREN - link in bio! Val jij in de leeftijdscategorie van 14 t/m 25 jaar (m/v)? Dan zou je mij heel erg helpen door even een korte enquête in te vullen. Many thanks!
#afstuderen #scriptie #survey

Alle 5 reacties bekijken

🏠 🔍 ➕ ❤️ 👤

In de oproepen is bewust gekozen om informeel taalgebruik te hanteren, omdat makkelijke en duidelijke taal jongeren meer aanspreekt (den Ouden, 2010).

Bijlage 2. Survey onderzoeksgroep

Enquête over jongeren en cosmetische behandelingen in de Huidtherapeutische praktijk

Beste lezer,

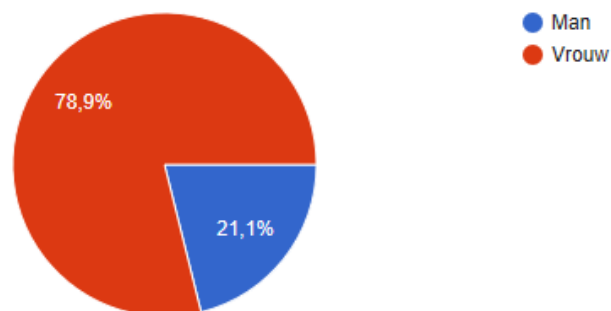
Voor mijn afstudeeronderzoek naar cosmetische behandelingen onder jongeren in Nederland, worden zo veel mogelijk jongeren in de leeftijdscategorie van 14 t/m 25 jaar (m/v) uitgenodigd om een enquête in te vullen. Het doel van de vragenlijst is om in kaart te brengen of en hoe jongeren een afweging maken tot het ondergaan van een cosmetische behandeling. De enquête zal maximaal tien minuten van je tijd in beslag nemen en de resultaten zullen anoniem worden verwerkt.

Alvast bedankt voor je deelname!

Met vriendelijke groet,
Danique van der Meulen
Studente Huidtherapie aan De Haagse Hogeschool

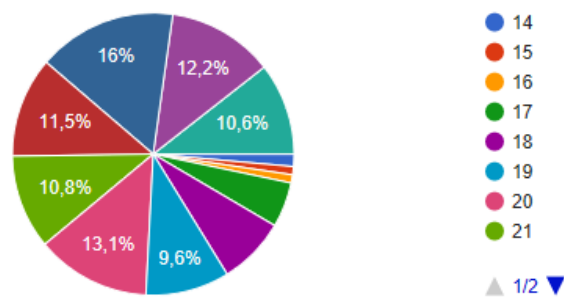
1. Wat is je geslacht?

426 reacties

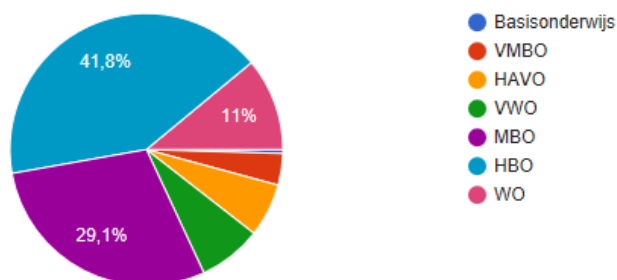
2. Wat is je leeftijd?

426 reacties

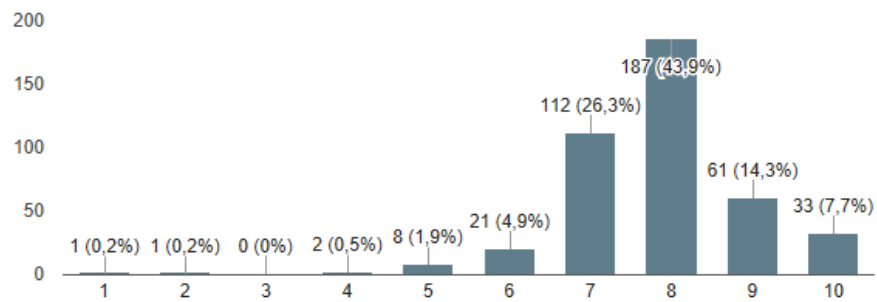
3. Wat is je hoogst afgeronde opleiding, of welke opleiding volg je op dit moment?

426 reacties

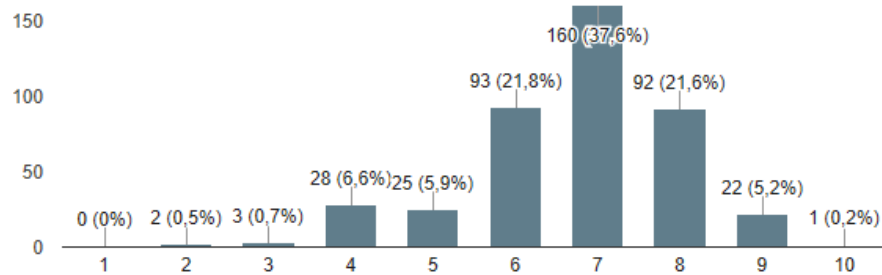
4. Hoe belangrijk is voor jou je uiterlijk?

426 reacties

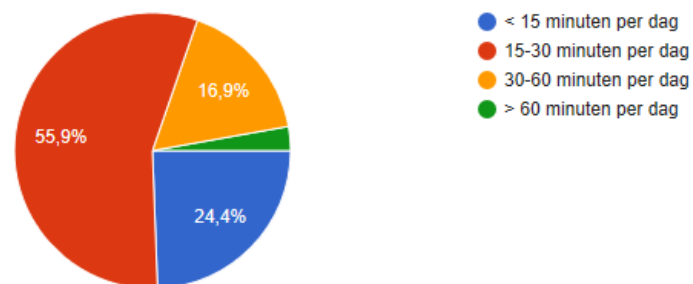
5. Hoe tevreden ben je met je uiterlijk?

426 reacties

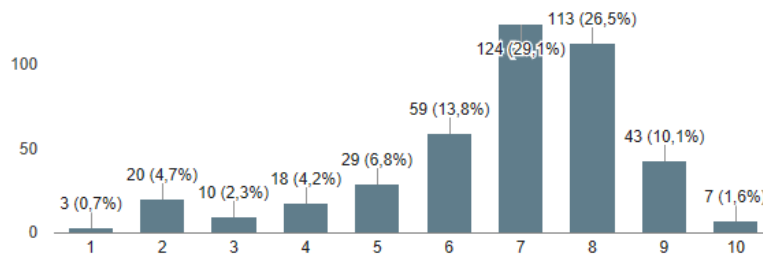
6. Hoeveel tijd besteed je gemiddeld per dag aan je uiterlijk?

426 reacties

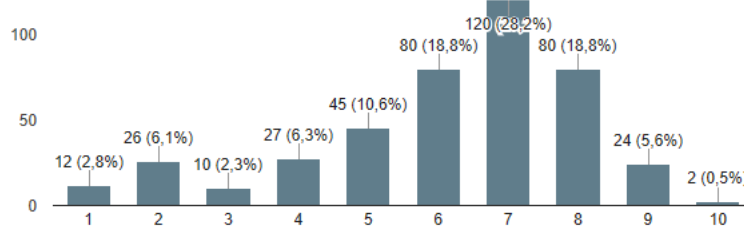
7. In hoeverre is het voor jou van belang wat anderen van je uiterlijk vinden?

426 reacties

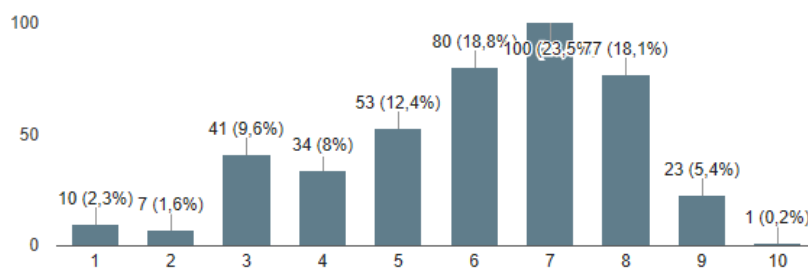
8. In hoeverre hebben vrienden en leeftijdsgenoten invloed op je zelfbeeld?

426 reacties

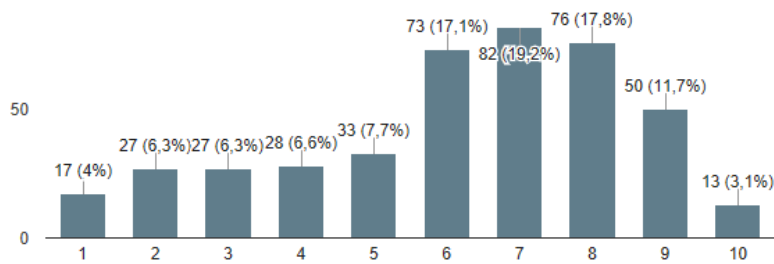
9. In hoeverre heeft familie invloed op je zelfbeeld?

426 reacties

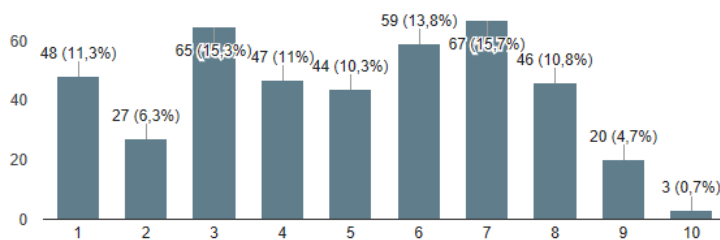
10. In hoeverre denk je dat de sociale media invloed hebben op je zelfbeeld?

426 reacties

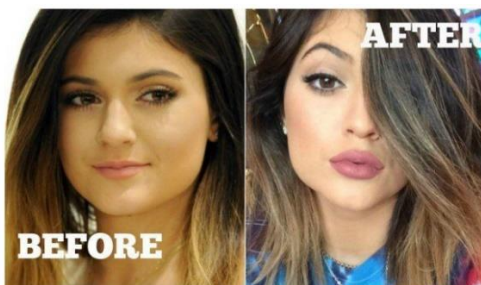
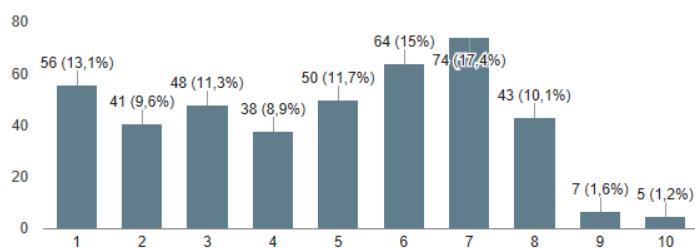
11. In hoeverre vergelijk je jouw lichaamsbeeld met dat van beroemdheden en social influencers, zoals bloggers en vloggers?

426 reacties

12. Onderstaand zie je twee afbeeldingen van beroemdheid Kylie Jenner (19). Zij heeft op jonge leeftijd diverse cosmetische behandelingen en ingrepen ondergaan, waaronder een behandeling met lip fillers. Wat vind je van deze uiterlijke verandering?

426 reacties

1

2

3

4

5

6

7

8

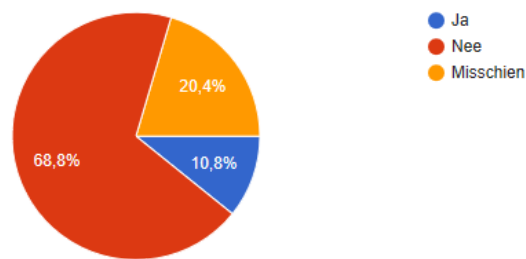
9

10

☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐
☐

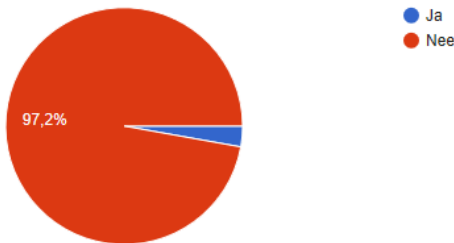
13. Zorgt het zien van dergelijke foto's van beroemdheden of social influencers ervoor dat je sneller een soortgelijke behandeling overweegt?

426 reacties

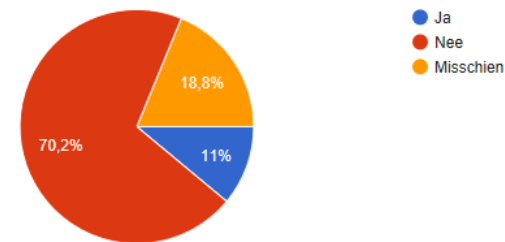
14. Heb je ooit een cosmetische behandeling met botox en/of fillers ondergaan?

426 reacties

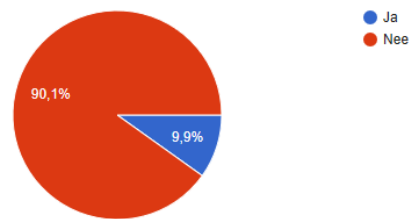
15. Overweeg je (nog) een cosmetische behandeling met botox en/of fillers?

426 reacties

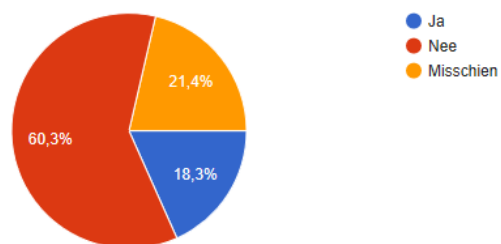
16. Heb je ooit een laserbehandeling ondergaan, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid?

426 reacties

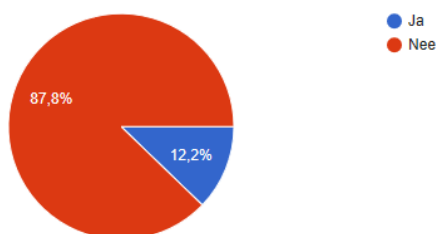
17. Overweeg je (nog) een laserbehandeling?

426 reacties

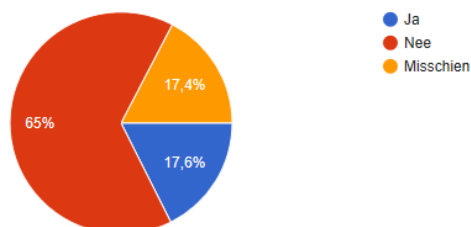
18. Heb je ooit een chemische peeling ondergaan, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid?

426 reacties

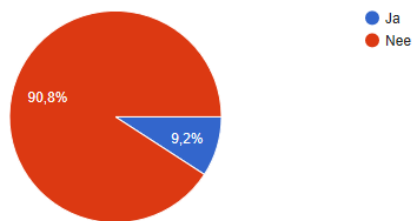
19. Overweeg je (nog) een chemische peeling?

426 reacties

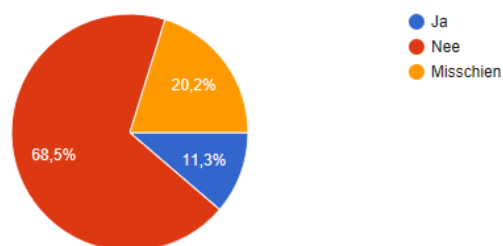
20. Heb je ooit een microdermabrasie behandeling ondergaan, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid?

426 reacties

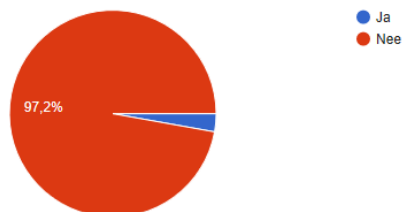
21. Overweeg je (nog) een microdermabrasie behandeling?

426 reacties

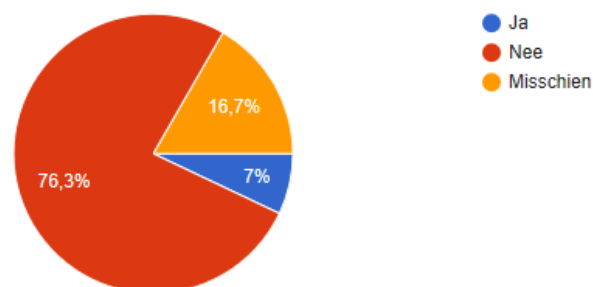
22. Heb je ooit een behandeling met microneedling ondergaan, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid?

426 reacties

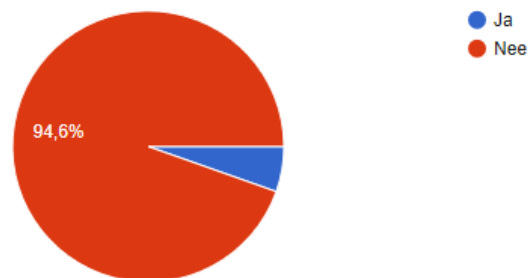
23. Overweeg je (nog) een behandeling met microneedling?

426 reacties

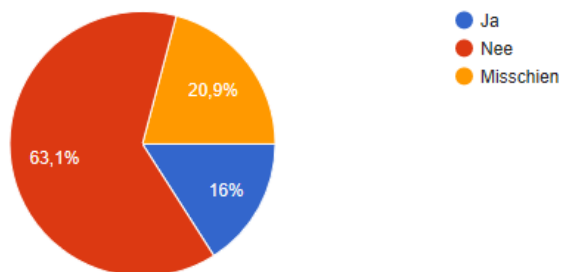
24. Heb je ooit een cosmetische ingreep ondergaan?

426 reacties

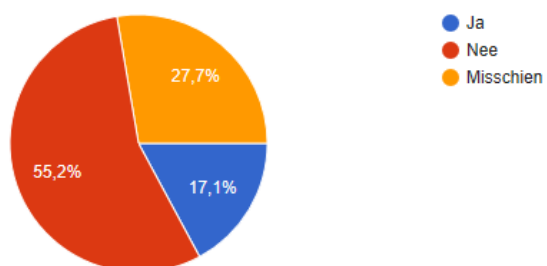
25. Overweeg je (nog) een cosmetische ingreep?

426 reacties

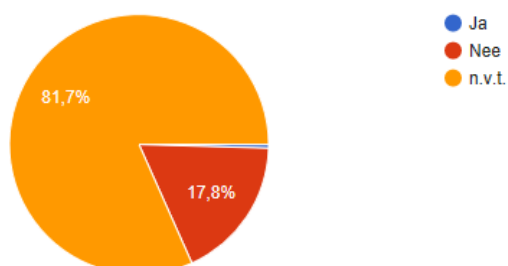
26. Zou je eerder een cosmetische behandeling of ingreep ondergaan wanneer vrienden en/of familie dit ook zouden doen?

426 reacties

27. Indien je ooit een cosmetische behandeling en/of ingreep hebt ondergaan, heb je hier op een later moment spijt van gehad?

426 reacties

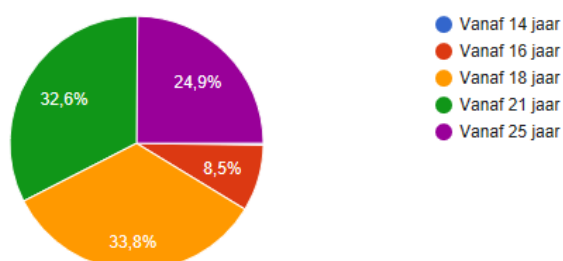
28. Indien je bovenstaande vraag met 'ja' hebt beantwoord, waarom heb je spijt gehad van de cosmetische behandeling/ingreep welke je eerder hebt ondergaan?

4 reacties

het resultaat was niet wat ik er van gehoopt had en ik heb ook veel na pijn gehad
Wat is microneedling
Borst vergroting, lipvergroting
Goedkoop is duurkoop

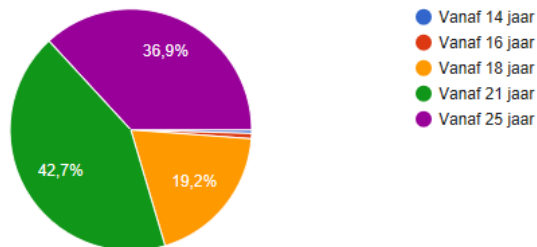
29. Op welke leeftijd denk je een weloverwogen beslissing te kunnen nemen voor het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling?

426 reacties

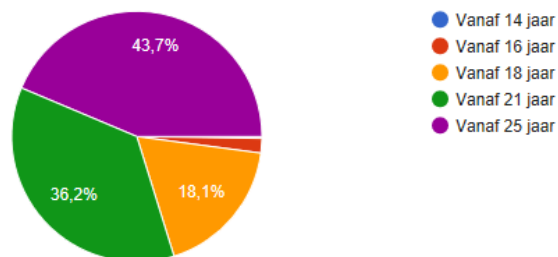
30. Op welke leeftijd denk je een weloverwogen beslissing te kunnen nemen voor het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling met botox en fillers, door een arts?

426 reacties

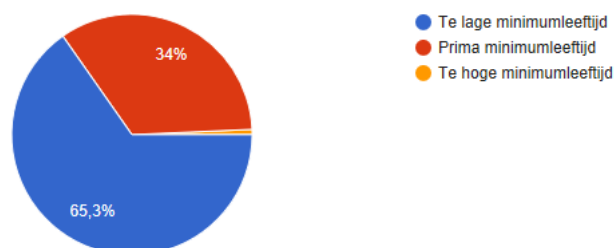
31. Op welke leeftijd denk je een weloverwogen beslissing te kunnen nemen voor het wel of niet ondergaan van een cosmetische ingreep door een plastisch chirurg?

426 reacties

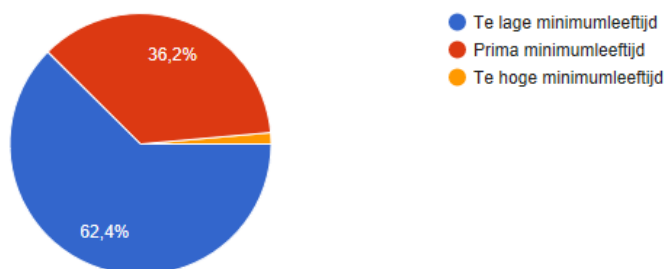
32. Wat vind je van de minimumleeftijd van 18 jaar voor een behandeling met botox en fillers?

426 reacties

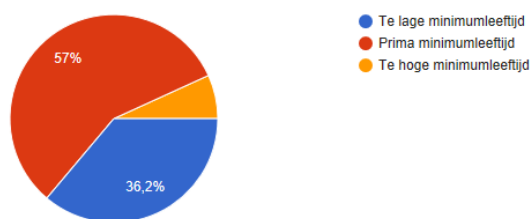
33. Wat vind je van de minimumleeftijd van 18 jaar voor cosmetische ingrepen?

426 reacties

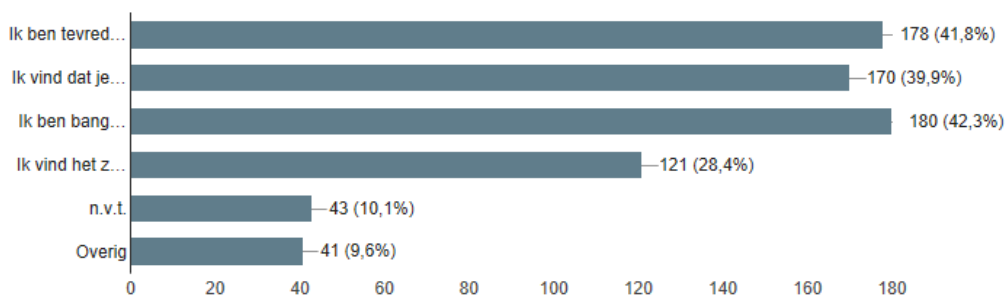
34. Wat vind je van een minimumleeftijd van 18 jaar voor cosmetische behandelingen, zoals laserbehandelingen, chemische peelings, microdermabrasie of microneedling?

426 reacties

35. Wat is/zijn voor jou de voornaamste reden(en) om nooit een cosmetische behandeling of ingreep te ondergaan?

426 reacties

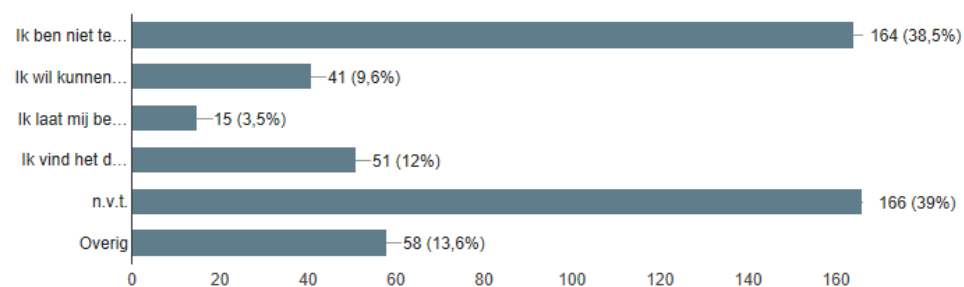
35. Wat is/zijn voor jou de voornaamste reden(en) om nooit een cosmetische behandeling of ingreep te ondergaan? *

Meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Ik ben tevreden met mijn uiterlijk
- ☐ Ik vind dat je moet accepteren hoe je bent
- ☐ Ik ben bang voor mogelijke schadelijke effecten en/of complicaties
- ☐ Ik vind het zonde om hier geld aan uit te geven
- ☐ n.v.t.
- ☐ Overige...

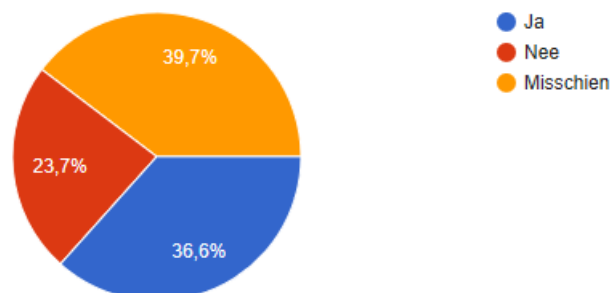
36. Wat is/zijn voor jou de voornaamste reden(en) om een cosmetische behandeling of ingreep te overwegen?

426 reacties

37. Denk je dat het besluit dat je op dit moment neemt, om wel of niet een cosmetische behandeling of ingreep te ondergaan, hetzelfde besluit zou zijn wanneer je tien jaar ouder bent?

426 reacties

Bijlage 3. Transformatie naar Excel

1. Wat is je geslacht?	2. Wat is je leeftijd?	3. Wat is je hoogst afzet	4. Hoe belangrijk is voor	5. Hoe tevreden ben je met	6. Hoeveel tijd besteedt je	7. In hoeverre is het voor	8. In hoeverre hebben vr	9. In hoeverre heeft famil	10. In hoeverre denk je de	11. In hoeverre vergelijk je de	12. Onderstaand zit je nu	13. Zorgt het zien van de	14. Heb je ooit een coome	15. Oer
398. Vrouw	19 VVO			3 15-30 minuten per dag	8	8	7	8	3	4	1 Nee	Nee	Nee	
399. Vrouw	23 HBO			7 15-30 minuten per dag	9	8	8	7	7	7	3 Nee	Nee	Nee	
399. Vrouw	25 HBO			7 15-30 minuten per dag	8	8	8	5	4	4	4 Nee	Nee	Nee	
399. Vrouw	20 VVO			7 15-30 minuten per dag	7	7	6	6	4	7	7 Nee	Nee	Nee	
399. Vrouw	24 HBO			7 15-30 minuten per dag	5	5	6	5	8	3	6 Nee	Nee	Nee	
399. Vrouw	23 HBO			6 < 15 minuten per dag	7	4	4	3	5	1	6 Nee	Nee	Nee	
399. Vrouw	24 HBO			7 30-60 minuten per dag	7	7	7	5	6	8	8 Misschien	Nee	Ja	
399. Vrouw	23 HBO			6 30-60 minuten per dag	8	7	7	7	8	6	8 Misschien	Nee	Nee	
399. Vrouw	24 VVO			5 30-60 minuten per dag	9	9	9	7	9	9	8 Ja	Nee	Ja	
399. Vrouw	18 HBO			8 30-60 minuten per dag	9	6	6	6	8	6	7 Misschien	Nee	Misschi	
399. Vrouw	21 HBO			6 30-60 minuten per dag	6	4	4	4	8	7	7 Misschien	Nee	Misschi	
400. Vrouw	20 HBO			6 < 15 minuten per dag	9	8	8	8	9	9	5 Nee	Nee	Nee	
401. Vrouw	13 HBO			6 15-30 minuten per dag	7	7	6	7	7	7	8 Ja	Nee	Misschi	
402. Vrouw	26 HBO			7 15-30 minuten per dag	8	7	7	7	9	9	6 Misschien	Nee	Misschi	
403. Vrouw	20 HBO			3 > 60 minuten per dag	10	4	4	4	7	1	10 Ja	Ja	Nee	
404. Vrouw	20 VVO			3 < 15 minuten per dag	5	6	4	4	6	5	2 Nee	Nee	Nee	
405. Vrouw	25 HBO			8 15-30 minuten per dag	7	9	8	8	6	6	1 Nee	Nee	Nee	
406. Vrouw	23 HBO			7 15-30 minuten per dag	9	8	7	7	7	6	2 Misschien	Nee	Ja	
407. Vrouw	21 HBO			6 15-30 minuten per dag	7	6	6	6	5	5	4 Nee	Nee	Nee	
408. Vrouw	18 HBO			6 15-30 minuten per dag	7	5	2	5	1	6	6 Nee	Nee	Nee	
409. Vrouw	23 HBO			6 15-30 minuten per dag	8	7	6	5	4	2	2 Nee	Nee	Nee	
410. Vrouw	24 HBO			6 15-30 minuten per dag	8	7	7	8	6	3	3 Misschien	Nee	Nee	
411. Vrouw	19 HBO			7 > 60 minuten per dag	6	6	5	8	8	1	1 Ja	Nee	Nee	
412. Vrouw	13 HBO			8 15-30 minuten per dag	8	6	4	4	5	5	5 Misschien	Nee	Misschi	
413. Vrouw	17 HBO			7 15-30 minuten per dag	9	7	7	8	7	8	8 Misschien	Nee	Misschi	
414. Vrouw	17 HBO			4 15-30 minuten per dag	9	6	7	6	6	6	6 Nee	Nee	Misschi	
415. Vrouw	18 HBO			3 30-60 minuten per dag	10	8	8	8	8	9	3 Misschien	Nee	Ja	
416. Vrouw	25 HBO			7 30-60 minuten per dag	6	6	7	5	3	3	3 Nee	Nee	Nee	
417. Vrouw	24 HBO			6 < 15 minuten per dag	7	9	9	9	8	3	4 Nee	Nee	Nee	
418. Vrouw	22 VVO			8 30-60 minuten per dag	9	3	3	3	3	4	6 Nee	Nee	Nee	
419. Vrouw	18 HBO			8 30-60 minuten per dag	10	8	8	8	6	7	7 Misschien	Nee	Ja	
420. Vrouw	25 HBO			7 15-30 minuten per dag	8	7	8	8	8	5	1 Nee	Nee	Nee	
421. Vrouw	19 HBO			7 15-30 minuten per dag	8	6	4	7	7	2	1 Nee	Nee	Nee	
422. Vrouw	18 HBO			6 < 15 minuten per dag	8	6	4	7	7	6	6 Misschien	Nee	Nee	
423. Vrouw	21 HBO			4 15-30 minuten per dag	6	3	3	3	6	6	5 Nee	Nee	Nee	
424. Vrouw	19 HBO			6 < 15 minuten per dag	8	8	8	8	7	7	7 Misschien	Nee	Ja	
425. Vrouw	23 HBO			8 15-30 minuten per dag	8	10	9	8	8	5	5 Misschien	Nee	Nee	
426. Vrouw	24 HBO			8 > 60 minuten per dag	8	7	7	7	8	10	6 Ja	Ja	Ja	
427. Vrouw	20 HBO			6 30-60 minuten per dag	8	5	8	8	8	7	7 Nee	Ja	Ja	

Bijlage 4. Analyse statistische toetsten deelvraag 1

Uitwerking statische toetsen deelvraag 1

Voorwaarden om de chi-kwadraat te mogen gebruiken:

- Verwachte celfrequentie mag niet kleiner zijn dan 1
- Minimaal 80% van de verwachte celfrequenties dient een verwachte waarde te hebben groter dan 5
- Variabelen mogen niet te veel categorieën hebben, de tabel dient overzichtelijk te blijven

Statistische verschillen man/vrouw

Middels de chi-kwadraat toets is er nagegaan of er een verschil is op de (nominaal) gemeten kenmerken tussen twee groepen, te weten: man en vrouw.

Ik ben niet tevreden met mijn uiterlijk (man/vrouw)

Chi-Square Tests				
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	14,568 ^a	1	,000	
Continuity Correction ^b	13,652	1	,000	
Likelihood Ratio	15,560	1	,000	
Fisher's Exact Test				,000
Linear-by-Linear Association	14,534	1	,000	
N of Valid Cases	426			

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 34,65.

b. Computed only for a 2x2 table

Count	19	145
Expected Count	34,6	129,4
% within man/vrouw	21,1%	43,2%
Count	71	191
Expected Count	55,4	206,6
% within man/vrouw	78,9%	56,8%

Expected count = groter dan 5. Chi-kwadraat toets mag worden gebruikt.

Kijkend naar de Pearson chi-Square, wordt een P-waarde aangegeven van 0,000. Deze waarde is lager dan 0,05. H1 wordt gebruikt, omdat er een significant verschil is. H0 wordt verworpen.

Ik wil kunnen voldoen aan een ideaalbeeld (man/vrouw)

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	,071 ^a	1	,790		
Continuity Correction ^b	,004	1	,948		
Likelihood Ratio	,072	1	,788		
Fisher's Exact Test				1,000	,487
Linear-by-Linear Association	,071	1	,790		
N of Valid Cases	426				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 8,66.

b. Computed only for a 2x2 table

Count	8	33
Expected Count	8,7	32,3
% within man/vrouw	8,9%	9,8%
Count	82	303
Expected Count	81,3	303,7
% within man/vrouw	91,1%	90,2%

Expected count = hoger dan 5, dus mag de chi-kwadraat toets worden gebruikt.

P-waarde is niet significant (0,790), want hoger dan 0,05. Er is tussen man/vrouw geen significant verschil in 'het willen voldoen aan een ideaalbeeld' in relatie tot het overwegen van een cosmetische behandeling of ingreep.

Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie (man/vrouw)

Chi-Square Tests						
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	1,951 ^a	1	,162	,211	,138	
Continuity Correction ^b	1,155	1	,282			
Likelihood Ratio	2,475	1	,116	,211	,138	
Fisher's Exact Test				,211	,138	
Linear-by-Linear Association	1,946 ^c	1	,163	,211	,138	,111
N of Valid Cases	426					

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,17.

b. Computed only for a 2x2 table

c. The standardized statistic is -1,395.

Count	1	14
Expected Count	3,2	11,8
% within man/vrouw	1,1%	4,2%
Count	89	322
Expected Count	86,8	324,2
% within man/vrouw	98,9%	95,8%

Er is in dit geval niet voldaan aan de assumpties voor de chi-kwadraat toets, waardoor er moest worden gekozen voor een andere statistische toets, namelijk Fisher's exacte toets. Omdat één cel een lagere expected count heeft dan 5, is er gebruikgemaakt van Fisher's toets. Waarde is 0,211, dus hoger dan 0,05. Er is geen significant verschil tussen man en vrouw in de beïnvloeding door familie/vrienden in relatie tot het overwegen van een cosmetische behandeling of ingreep.

Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen (man/vrouw)

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	8,080 ^a	1	,004		
Continuity Correction ^b	7,074	1	,008		
Likelihood Ratio	10,237	1	,001		
Fisher's Exact Test				,003	,002
Linear-by-Linear Association	8,061	1	,005		
N of Valid Cases	426				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,77.

b. Computed only for a 2x2 table

Count	3	48
Expected Count	10,8	40,2
% within Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen	5,9%	94,1%
% within man/vrouw	3,3%	14,3%
Count	87	288
Expected Count	79,2	295,8
% within Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen	23,2%	76,8%

Expected count is in alle cellen hoger dan 5, om deze reden is gebruikgemaakt van de chi-kwadraat toets. P-waarde is 0,004 en dus lager dan 0,05. Er is een significant verschil tussen man/vrouw in de beantwoording van deze vraag.

Statistische verschillen tussen leeftijdskwartielen

Leeftijden zijn ter verduidelijking opgedeeld in kwartielen, te weten: 14 t/m 16, 17 t/m 19, 20 t/m 22 en 23 t/m 25. Vervolgens is de chi-kwadraat toets gebruikt om te toetsen of er een significant verschil is tussen man/vrouw in het oordeel over de reden om een cosmetische behandeling/ingreep te ondergaan.

Ik ben niet tevreden met mijn uiterlijk (leeftijdskwartielen)

Count	9	31	47	77
Expected Count	(5,4)	(37,0)	(58,1)	(63,5)
% within Ik ben niet tevreden met mijn uiterlijk	5,5%	18,9%	28,7%	47,0%
% within Leeftijd in jaren	64,3%	32,3%	31,1%	46,7%
Count	5	65	104	88
Expected Count	(8,6)	(59,0)	(92,9)	(101,5)
% within Ik ben niet tevreden met mijn uiterlijk	1,9%	24,8%	39,7%	33,6%
% within Leeftijd in jaren	35,7%	67,7%	68,9%	53,3%
Count	14	96	151	165
Expected Count	(14,0)	(96,0)	(151,0)	(165,0)

Expected count is in alle kolommen hoger dan 5, dus mag chi-kwadraat toets worden toegepast.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2- sided)
Pearson Chi-Square	13,610 ^a	3	,003
Likelihood Ratio	13,511	3	,004
Linear-by-Linear Association	2,009	1	,156
N of Valid Cases	426		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,39.

P= 0,003, lager dan 0,05 en dus significant verschillend.

Ik wil kunnen voldoen aan een ideaalbeeld (leeftijdskwartielen)

Count	0	13	13	15
Expected Count	(1,3)	(9,2)	(14,5)	(15,9)
% within Ik wil kunnen voldoen aan een ideaalbeeld	0,0%	31,7%	31,7%	36,6%
% within Leeftijd in jaren	0,0%	13,5%	8,6%	9,1%
Count	14	83	138	150
Expected Count	(12,7)	(86,8)	(136,5)	(149,1)
% within Ik wil kunnen voldoen aan een ideaalbeeld	3,6%	21,6%	35,8%	39,0%
% within Leeftijd in jaren	100,0%	86,5%	91,4%	90,9%

Expected count niet in alle cellen lager dan 0,05, chi-kwadraat toets mag dus niet worden toegepast. Om deze reden is er gekozen voor de Fisher's exacte toets.

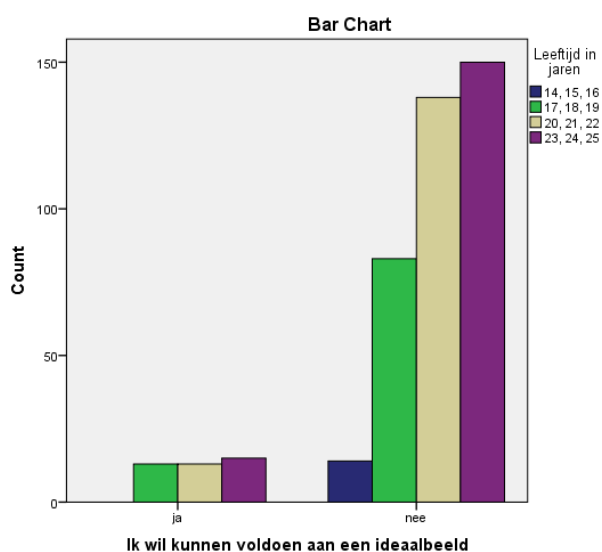
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	3,417 ^a	3	,332	,328		
Likelihood Ratio	4,596	3	,204	,233		
Fisher's Exact Test	2,740			,418		
Linear-by-Linear Association	,139 ^b	1	,710	,774	,387	,070
N of Valid Cases	426					

a. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,35.

b. The standardized statistic is ,372.

Geen significant verschil: P-waarde: 0,418

Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie (leeftijdskwartielen)

Count	1	5	7	2
Expected Count	<u>,5</u>	<u>3,4</u>	<u>5,3</u>	<u>5,8</u>
% within Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie	6,7%	33,3%	46,7%	13,3%
% within Leeftijd in jaren	7,1%	5,2%	4,6%	1,2%
% of Total	0,2%	1,2%	1,6%	0,5%
Count	13	91	144	163
Expected Count	<u>13,5</u>	<u>92,6</u>	<u>145,7</u>	<u>159,2</u>
% within Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie	3,2%	22,1%	35,0%	39,7%
% within Leeftijd in jaren	92,9%	94,8%	95,4%	98,8%
% of Total	3,1%	21,4%	33,8%	38,3%
Count	14	96	151	165
Expected Count	<u>14,0</u>	<u>96,0</u>	<u>151,0</u>	<u>165,0</u>
% within Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie	3,3%	22,5%	35,4%	38,7%

Expected count niet in alle tabellen lager dan 5. Om deze reden is niet te chi-kwadraat toets toegepast, maar de Fischer's exacte toets.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	4,487 ^a	3	,213	,213		
Likelihood Ratio	5,072	3	,167	,159		
Fisher's Exact Test	5,627			,113		
Linear-by-Linear Association	3,895 ^b	1	,048	,064	,037	,018
N of Valid Cases	426					

a. 2 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,49.

b. The standardized statistic is 1,974.

Naar aanleiding van de Fischer's test, P-waarde = 0,113, hoger dan 0,05, dus geen significant verschil.

Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen (leeftijdskwartielen)

Count	<5	17	14	19
Expected Count	1,7	11,5	18,1	19,8
% within Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen	n<5	33,3%	27,5%	37,3%
% within Leeftijd in jaren	n<5	17,7%	9,3%	11,5%
Count	13	79	137	146
Expected Count	12,3	84,5	132,9	145,2
% within Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen	3,5%	21,1%	36,5%	38,9%
% within Leeftijd in jaren	92,9%	82,3%	90,7%	88,5%
Count	14	96	151	165
Expected Count	14,0	96,0	151,0	165,0
% within Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen	3,3%	22,5%	35,4%	38,7%

Niet alle expected count cells hoger dan 5, daarom Fischer's test toegepast.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2- sided)	Exact Sig. (1- sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	4,385 ^a	3	,223	,215		
Likelihood Ratio	4,174	3	,243	,292		
Fisher's Exact Test	3,966			,245		
Linear-by-Linear Association	,729 ^b	1	,393	,434	,221	,047
N of Valid Cases	426					

a. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,68.

b. The standardized statistic is ,854.

P-waarde= 0,245, dit is hoger dan 0,05, dus geen significant verschil.

Statistische verschillen tussen opleidingsniveaus

Omdat enkel twee respondenten 'basisonderwijs' hebben ingevuld bij het aan te geven opleidingsniveau (N = 426), zijn deze respondenten in deze statistische toetsen niet meegenomen en ingevoerd als 'missing', omdat dit anders de toets zou kunnen beïnvloeden.

Ik ben niet tevreden met mijn uiterlijk (Opleidingsniveaus)

Chi-kwadraat toets toegepast.

Count	6	11	8	44	76	19
Expected Count	6,2	10,4	12,4	48,0	68,8	18,2
% within Ik ben niet tevreden met mijn uiterlijk	3,7%	6,7%	4,9%	26,8%	46,3%	11,6%
% within Opleidingsniveau	37,5%	40,7%	25,0%	35,5%	42,7%	40,4%
Count	10	16	24	80	102	28
Expected Count	9,8	16,6	19,6	76,0	109,2	28,8
% within Ik ben niet tevreden met mijn uiterlijk	3,8%	6,2%	9,2%	30,8%	39,2%	10,8%
% within Opleidingsniveau	62,5%	59,3%	75,0%	64,5%	57,3%	59,6%

Expected count in alle cellen hoger dan 5, en dus mag de chi-kwadraat toets worden toegepast.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,388 ^a	5	,495
Likelihood Ratio	4,538	5	,475
Linear-by-Linear Association	1,108	1	,293
N of Valid Cases	424		

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 6,19.

P-waarde = 0,495, dit is hoger dan 0,05, en dus is er geen significant verschil.

Ik wil kunnen voldoen aan een ideaalbeeld (opleidingsniveaus)

Count	<5	<5	6	13	14	5
Expected Count	1,5	2,5	3,0	11,7	16,8	4,4
% within Ik wil kunnen voldoen aan een ideaalbeeld	n<5	n<5	15,0%	32,5%	35,0%	12,5%
% within Opleidingsniveau	n<5	n<5	18,8%	10,5%	7,9%	10,6%
Count	16	25	26	111	164	42
Expected Count	14,5	24,5	29,0	112,3	161,2	42,6
% within Ik wil kunnen voldoen aan een ideaalbeeld	4,2%	6,5%	6,8%	28,9%	42,7%	10,9%
% within Opleidingsniveau	100,0%	92,6%	81,3%	89,5%	92,1%	89,4%

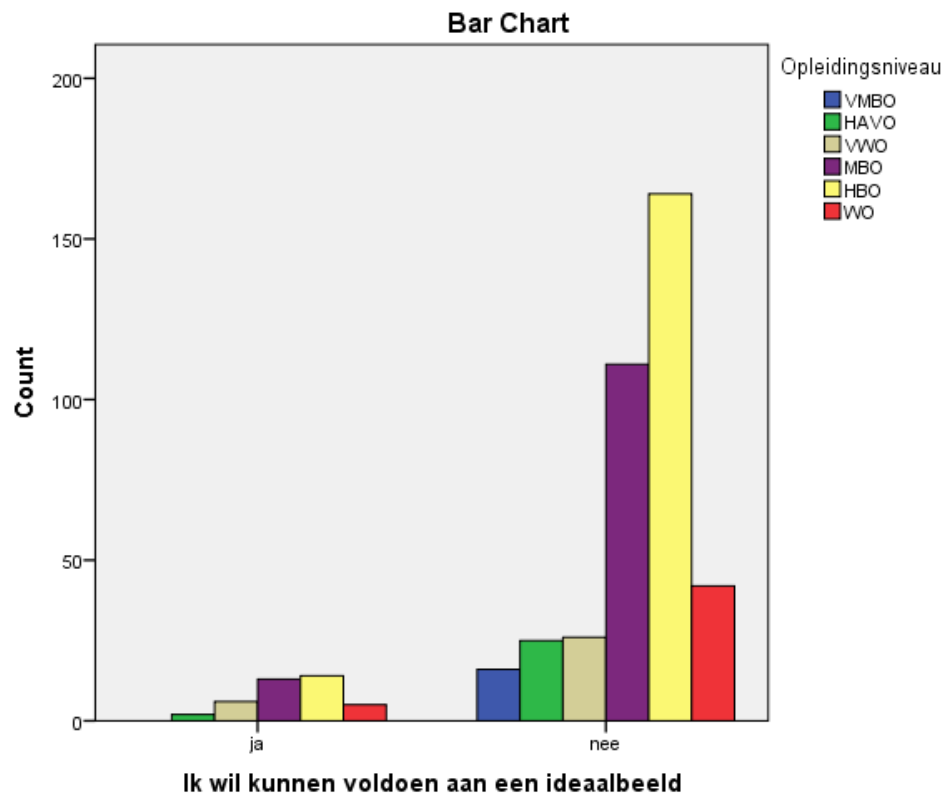
Vier cellen hebben een expected count lager dan 5. Daarom is de Fischer's test gebruikt.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	5,799 ^a	5	,326	,322		
Likelihood Ratio	6,681	5	,246	,300		
Fisher's Exact Test	5,091			,379		
Linear-by-Linear Association	,019 ^b	1	,892	,945	,483	,055
N of Valid Cases	424					

a. 4 cells (33,3%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,51.

b. The standardized statistic is -,136.

Kijkend naar Fischer's exact test, P-waarde = 0,379, dit is hoger dan 0,05 en dus is er geen significant verschil.

Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie (opleidingsniveaus)

Count	<5	<5	<5	<5	7	<5
Expected Count	,6	1,0	1,1	4,4	6,3	1,7
% within Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie	n<5	n<5	n<5	n<5	46,7%	n<5
% within Opleidingsniveau	n<5	n<5	n<5	n<5	3,9%	n<5
Count	15	26	32	120	171	45
Expected Count	15,4	26,0	30,9	119,6	171,7	45,3
% within Ik laat mij beïnvloeden door vrienden en/of familie	3,7%	6,4%	7,8%	29,3%	41,8%	11,0%
% within Opleidingsniveau	93,8%	96,3%	100,0%	96,8%	96,1%	95,7%

4 cellen bevatten een expected count, lager dan 5. Om deze reden mocht de chi-kwadraat toets niet worden gebruikt en is de Fischer's test gebruikt.

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	1,708 ^a	5	,888	,913		
Likelihood Ratio	2,772	5	,735	,849		
Fisher's Exact Test	2,083			,814		
Linear-by-Linear Association	,060 ^b	1	,806	,830	,463	,087
N of Valid Cases	424					

a. 5 cells (41,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,57.

b. The standardized statistic is -,246.

P-waarde = 0,814, dit is hoger dan 0,05 en dus is er geen significant verschil.

Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen (opleidingsniveaus)

Count	<5	<5	<5	23	16	6
Expected Count	1,9	3,2	3,8	14,9	21,4	5,7
% within Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen	n<5	n<5	n<5	45,1%	31,4%	11,8%
% within Opleidingsniveau	n<5	n<5	n<5	18,5%	9,0%	12,8%
Count	13	25	31	101	162	41
Expected Count	14,1	23,8	28,2	109,1	156,6	41,3
% within Ik vind het de moeite waard om hiervoor te sparen	3,5%	6,7%	8,3%	27,1%	43,4%	11,0%
% within Opleidingsniveau	81,3%	92,6%	96,9%	81,5%	91,0%	87,2%

Expected count in 3 cellen lager dan 5, daarom geen chi-kwadraat toets gebruikt maar Fischer's test.

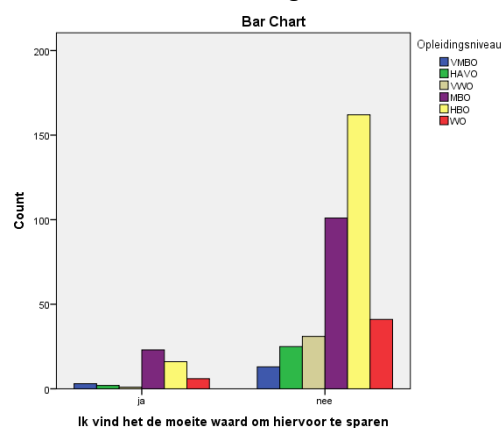
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)	Point Probability
Pearson Chi-Square	10,185 ^a	5	,070	,069		
Likelihood Ratio	10,576	5	,060	,078		
Fisher's Exact Test	9,751			,068		
Linear-by-Linear Association	,105 ^b	1	,746	,755	,390	,046
N of Valid Cases	424					

a. 3 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,92.

b. The standardized statistic is ,324.

P-waarde = 0,068, dit is hoger dan 0,05 en dus is er geen significant verschil tussen de verschillende leeftijden.

Bijlage 5. Oproep huidtherapeuten

Danique van der Meulen

Huidtherapeut i.o. | Beauty Advisor / Skin Expert bij Parfumerie Douglas
4 d

...

Oproep huidtherapeuten | Jongeren en cosmetische behandelingen

Beste huidtherapeuten,

Ik vraag graag even uw aandacht voor mijn afstudeeronderzoek. Het doel van het onderzoek is om meer inzicht te verkrijgen in de besluitvorming van jongeren op het gebied van cosmetische behandelingen in de Huidtherapeutische praktijk.

Heeft u als huidtherapeut ervaring met Huidtherapeutische behandelingen, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid? Dan zou u mij zeer helpen door deze enquête in te vullen, wat maximaal tien minuten van uw tijd in beslag zal nemen. De antwoorden zullen geheel anoniem worden verwerkt.

Bij voorbaat hartelijk dank!

Link naar de enquête:

Danique van der Meulen ► **Huidtherapie & Huidtherapeuten**

8 april · 🌐

Oproep huidtherapeuten | Jongeren en cosmetische behandelingen

Beste huidtherapeuten,

Ik vraag graag even uw aandacht voor mijn afstudeeronderzoek. Het doel van het onderzoek is om meer inzicht te verkrijgen in de besluitvorming van jongeren op het gebied van cosmetische behandelingen in de Huidtherapeutische praktijk.

Heeft u als huidtherapeut ervaring met Huidtherapeutische behandelingen, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid? Dan zou u mij zeer helpen door deze enquête in te vullen, wat maximaal tien minuten van uw tijd in beslag zal nemen. De antwoorden zullen geheel anoniem worden verwerkt.

Bij voorbaat hartelijk dank!

Link naar de enquête:

Bijlage 6. Surveyonderzoek huidtherapeuten

Geachte huidtherapeut,

Voor mijn afstudeerscriptie doe ik onderzoek naar cosmetische behandelingen onder jongeren (m/v), in de leeftijdscategorie van 14 t/m 25 jaar. Voor Huidtherapeutische behandelingen met cosmetisch doeleinde is geen wettelijke minimumleeftijd vastgesteld. Het doel van het onderzoek is om meer inzicht te verkrijgen in de besluitvorming van jongeren op het gebied van cosmetische behandelingen in de Huidtherapeutische praktijk. In hoeverre is deze doelgroep in staat om zelf een weloverwogen beslissing te nemen tot het ondergaan van een Huidtherapeutische behandeling, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid? Uw mening en ervaring zijn daarom uitermate belangrijk voor dit onderzoek.

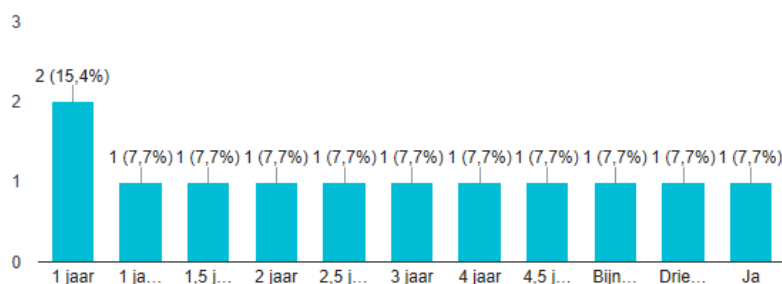
Een voorwaarde voor het invullen van de enquête is dat u ervaring heeft met Huidtherapeutische behandelingen, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid. Het invullen zal maximaal tien minuten van uw tijd in beslag nemen en de resultaten zullen geheel anoniem worden verwerkt.

Bent u nieuwsgierig naar de resultaten van het onderzoek? Stuur u dan gerust een e-mail naar daniquevdmeulen@hotmail.com

Hartelijk dank voor uw medewerking!

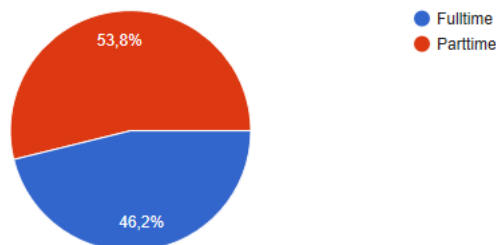
Met vriendelijke groet,
Danique van der Meulen
Studente Huidtherapie aan De Haagse Hogeschool

1. Hoelang bent u werkzaam als huidtherapeut?

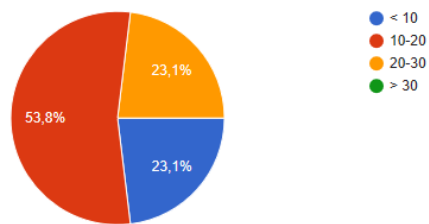
2. Werkt u fulltime of parttime?

13 reacties

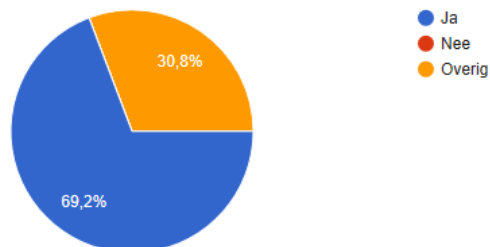
3. Hoeveel jonge cliënten (m/v 14 t/m 25 jaar) ziet u gemiddeld per week in de praktijk?

13 reacties

4. Laat u bij cliënten jonger dan 18 jaar een toestemmingsformulier ondertekenen door ouders of voogd(en), alvorens er met een behandeltraject wordt gestart?

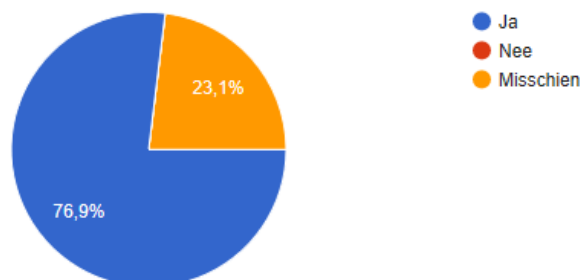
13 reacties

- ☒ Anders: Alleen bij laser, microneedling en chemische peeling behandelingen
- ☒ Anders: Alleen bij IPL of huidverbetering zoals peelings/microneedling
- ☒ Anders: Niet voor alle behandelingen
- ☒ Anders: Voor cosmetische behandelingen wel. Niet bij medisch bv acnebehandeling

5. Merkt u dat er door jongeren een bepaald schoonheidsideaal wordt nagestreefd?

13 reacties

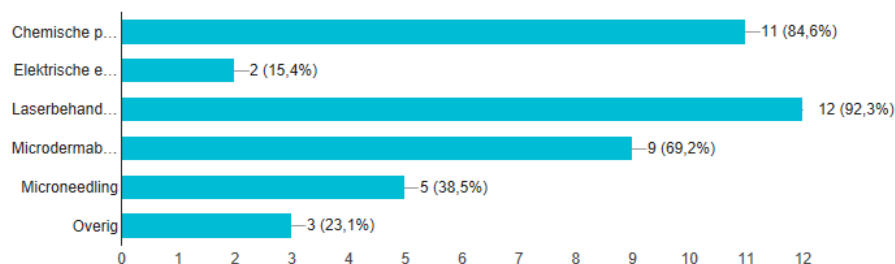
6. Wanneer u bovenstaande vraag met 'ja' hebt beantwoord, hoe ziet dit schoonheidsideaal eruit?

10 reacties

Dun, dure merkkleding
Slank, egale en gave huid, geen lichaamsbehaar
Gladde huiden lijkend op modellen
Gladde egale huid, perfecte make up
Een egale huid
Egale huid zonder oneffenheden
Strakke, gladde huid zonder acne of vlekken.
Vrienden, vriendinnen
Gezonde zuivere huid
Alles moet perfect.

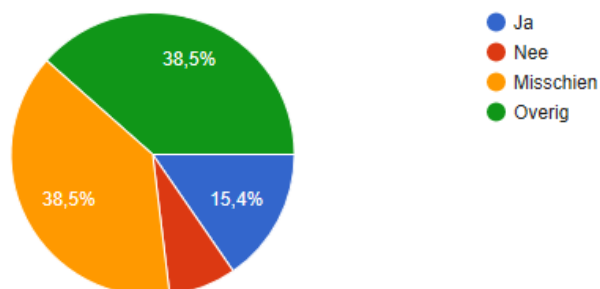
7. Welke Huidtherapeutische behandeling(en), gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid, wordt/worden bij u in de praktijk door jongeren overwogen?

13 reacties

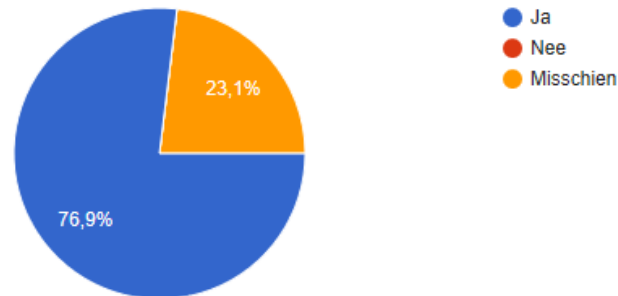
8. Bent u van mening dat jongeren (14 t/m 25 jaar) in staat zijn om adequaat en zelfstandig te handelen, wanneer het gaat om het nemen van een beslissing voor het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling?

13 reacties

9. Merkt u dat jongeren door omgevingsfactoren worden beïnvloed en hierdoor iets aan hun uiterlijk willen laten veranderen?

13 reacties

10. Wanneer u bovenstaande vraag met 'ja' hebt beantwoord, kunt u aangeven welke factoren dit betreft?

10 reacties

Social media
Social media
Social media
Televisie, instagram, Facebook, tijdschriften (media)
Bladen, social media, modellen
Beroemde mensen, tijdschriften, social media, vriendinnen
Bijv. reacties of pesten als ze acne of overbeharing hebben.
Vrienden vriendinnen ouders
De media en leeftijdsgenoten die veel met het uiterlijk bezig zijn waardoor zij zelf ook een bepaalde druk voelen of dit juist ook willen doen omdat ze dit leuk vinden
Instagram, social media

11. In welke gevallen besluit u een jonge cliënt niet te behandelen?

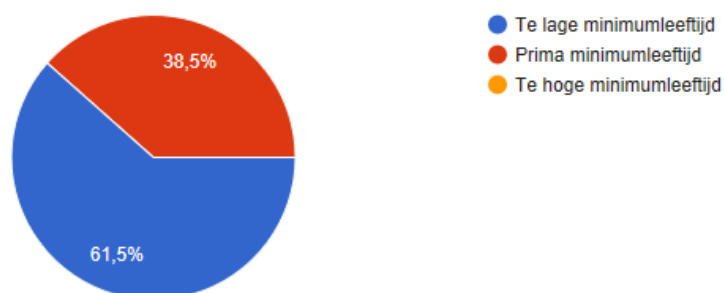
13 reacties

Als dit totaal niet nodig is geef ik dit gewoon eerlijk aan en behandel ik niet.
Als ik na de anamnese het idee krijg dat de cliënt twijfel heedt en erg angstig is of als de ouders geen verklaring hebben getekend.
als de verwachting van client niet overeenkomt met wat ik kan waarmaken
Zonder toestemming
Onrealistische verwachtingen
Als het niet goed voelt. Het onderbuik gevoel. Of als je merkt dat ze het willen voor een ander
Wanneer een ouder/voogd aandringt op de behandeling en ik twijfel aan de eigen wil van de cliënt/patiënt, bij onrealistische verwachtingen etc. Vaak neem ik extra de tijd voor voorlichting om goed te kunnen beoordelen of iemand begrijpt wat de behandeling en de risico's inhouden.
Bij een onrealistisch verwachtingspatroon van de cliënt
Als ik merk dat de beslissing meer vanuit de ouders komt dan vanuit het kind/jongere.
Als de ouders er niet achter staan of als er geen realistisch resultaat behaald kan worden.

Erg jong, rode vlag, geen ouderlijk gezag
Wanneer ik onzekerheid zie bij de patiënt, of wanneer ik er zelf geen goed gevoel bij heb
Indien ik twijfel of er symptomen aanwezig zijn van BDD.

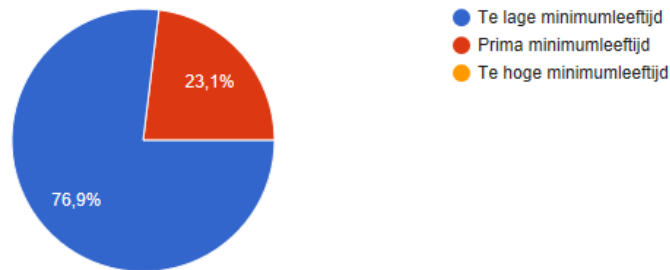
12. Wat vindt u van de wettelijke minimumleeftijd van 18 jaar voor een cosmetische behandeling met botox en fillers, door een arts?

13 reacties

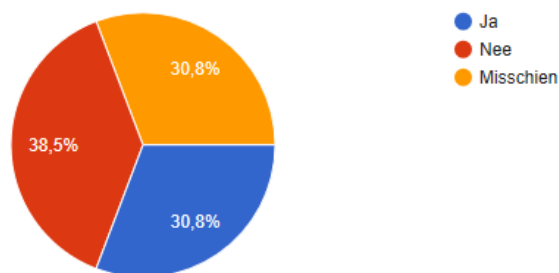
13. Wat vindt u van de wettelijke minimumleeftijd van 18 jaar voor cosmetisch chirurgische ingrepen door een plastisch chirurg?

13 reacties

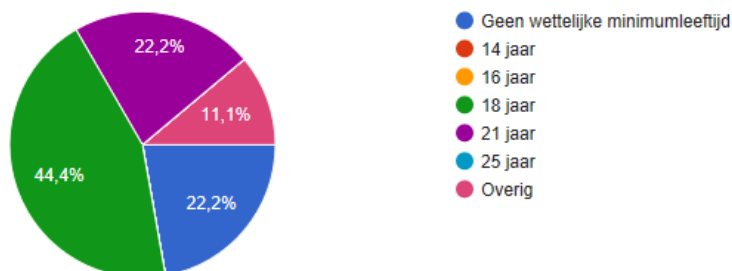
14. Bent u van mening dat er een wettelijke minimumleeftijd moet worden ingesteld voor Huidtherapeutische behandelingen, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid?

13 reacties

15. Wanneer u bovenstaande vraag met 'ja' hebt beantwoord, kunt u aangeven wat u een geschikte minimumleeftijd vindt voor Huidtherapeutische behandelingen, gericht op het cosmetisch verbeteren van de huid?

9 reacties

Bijlage 7. E-mailcontact NVH

Van: Danique van der Meulen [<mailto:daniquevdmeulen@hotmail.com>]

Verzonden: maandag 6 februari 2017 13:00

Aan: Secretariaat NVH <info@huidtherapie.nl>

Onderwerp: Jongeren en huidtherapeutische behandelingen met cosmetisch doeleinde

Geachte meneer/mevrouw,

Ik heb zojuist telefonisch contact gehad met één van de medewerkers van de NVH, met de vraag of er een wettelijke minimum leeftijd is vastgesteld voor huidtherapeutische behandelingen met cosmetisch doeleinde (mijn afstudeeronderzoek heeft betrekking op jongeren en cosmetische behandelingen). Er zou navraag worden gedaan, waarna het antwoord aan mij zou worden teruggekoppeld.

Ik weet alleen niet zeker of ik het juiste e-mailadres heb doorgegeven, dit moet zijn: daniquevdmeulen@hotmail.com

Bij voorbaat super bedankt voor de moeite voor het navragen!

Met vriendelijke groet,

Danique van der Meulen
Huidtherapeut i.o.

Secretariaat NVH

do 9-2, 12:03

U ↕

↩ Beantwoorden | v

Beste Danique,

Bedankt voor jouw bericht.

Er is bij de wet geen minimum leeftijd vastgesteld voor huidtherapeutische behandelingen met cosmetisch doeleinde. Via VWS wordt de volgende informatie aangehouden: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/cosmetische-ingrepen/vraag-en-antwoord/hoe-oud-moet-ik-zijn-voor-een-cosmetische-ingreep>

Ik ga ervan uit je hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Sandra van Boggelen-Peters
Secretariaat
Aanwezig: ma t/m do

Bijlage 8. E-mailcontact Dr. Jeroen Stevens

Op 30 maart 2017 om 14:49 schreef Danique van der Meulen <daniquevdmeulen@hotmail.com>:

Geachte heer Stevens,

Op advies van Drs. Ludy Holst ben ik bij u terecht gekomen. Mijn naam is Danique van der Meulen en ik zit op dit moment in de afrondende fase van mijn afstudeeronderzoek. Dit onderzoek heeft betrekking op jongeren en cosmetische behandelingen en cosmetisch chirurgische ingrepen. Ik onderzoek in hoeverre jongeren in staat zijn om een weloverwogen keuze te maken voor het ondergaan van een cosmetische behandeling of ingreep. De input van cosmetisch artsen en plastisch chirurgen is voor mijn afstudeerplan dan ook zeer waardevol. Hierbij wil ik u dan ook vragen of u binnenkort wellicht in de gelegenheid bent voor een kort interview (+/- 30 min), waarin ik u enkele vragen zal stellen. Uw input zal vervolgens mee worden genomen in de resultaten van mijn onderzoek.

Bij voorbaat heel hartelijk dank voor uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Danique van der Meulen

Huidtherapeute i.o.

welkom met je vragen

ik neem aan dat je wil bellen (06-XXXXXXXXXX) of kom je langs ?

zie in dat laatste geval mijn website drstevens.nl en maak daar dan een afspraak in naar jouw wens

:)

J

Met vriendelijke groet,

dr Jeroen Stevens, plastisch chirurg

www.drstevens.nl

voor betrouwbare informatie over plastische chirurgie

intellectueel eigenaar van het 1.2.3.Dimensionaal concept voor een oorzaak-gebaseerde aanpak van het ouder wordende gezicht door oa BioChirurgie te gebruiken

Op 30 maart 2017 om 16:59 schreef Danique van der Meulen <daniquevdmeulen@hotmail.com>:

Geachte heer **Stevens**,

Heel hartelijk dank voor uw snelle reactie. Ik heb een afspraak gemaakt via de door u doorgegeven link. In bijgaand document een korte samenvatting van de onderwerpen die tijdens het gesprek aan bod zullen komen.

Bij voorbaat heel hartelijk dank voor uw tijd en moeite en tot 13 april!

Met vriendelijke groet,

Danique van der Meulen

Bijlage 9. Topiclijst Dr. Jeroen Stevens

Interview Plastisch chirurg Dr. Stevens

Allereerst heel hartelijk dank voor uw medewerking. Zoals ik al enigszins heb toegelicht, breng ik voor mijn afstudeeronderzoek in kaart in hoeverre jongeren (14-25) in staat zijn een weloverwogen beslissing te nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling. Nu is voor cosmetische behandelingen en ingrepen door artsen en plastisch chirurgen een wettelijke minimumleeftijd vastgesteld van achttien jaar. Voor Huidtherapeutische behandelingen met cosmetisch doeleinde is echter geen wettelijke minimum leeftijdsgrens vastgesteld. Naar aanleiding van dit onderzoek hoop ik meer inzicht te creëren in wanneer en in hoeverre jongeren in staat zijn om een weloverwogen beslissing te nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling/ingreep.

- Merkt u dat er een bepaald schoonheidsideaal wordt nagestreefd, zo ja, hoe ziet dit schoonheidsideaal eruit?
- Is er in de afgelopen jaren een stijging geweest van het aantal jongeren (18-25) jaar dat de kliniek bezoekt?
- Hoeveel jongeren (18-25) brengen gemiddeld per week een bezoek aan de kliniek voor een cosmetische ingreep?
- Wat is onder jongeren volgens u de voornaamste reden om een cosmetische ingreep te ondergaan? Is er onder hen een bepaalde trend gaande?
- Merkt u dat jongeren (18-25) door factoren uit de omgeving worden beïnvloed, waardoor zij hierdoor iets aan hun uiterlijk willen laten veranderen? Zo ja, wat zijn deze factoren?
- In hoeverre denkt u dat jongeren (18-25) in staat zijn om een weloverwogen beslissing te nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling of ingreep?
- Hoe licht u deze doelgroep voor over mogelijke consequenties en/of complicaties van de behandeling?, Denkt u dat dit voldoende tot deze groep doordringt?
- Wat vindt u van de minimumleeftijdsgrens van 18 jaar voor cosmetische ingrepen?
- Binnen de kliniek werkt u samen met huidtherapeuten. Voor cosmetische behandelingen door huidtherapeuten is geen wettelijke minimum leeftijd vastgesteld. In hoeverre denkt u dat jongeren 14-25 in staat zijn om een keuze te maken voor een Huidtherapeutische, cosmetische behandeling?
- Bent u van mening dat er ook voor deze behandelingen een wettelijke minimumleeftijd zou moeten worden ingesteld, wanneer er geen medische maar een cosmetische indicatie is?

Bijlage 10. Transcript interview Dr. Jeroen Stevens

Nodig voor deelvraag:	
1	Yellow
2	Red
3	Cyan
4	Green
5	Grey

13 april 2017

D: Ik heb het u al een beetje toegelicht. Mijn onderzoek gaat over cosmetische ingrepen en cosmetische behandelingen onder jongeren. U bent plastisch chirurg, en hier geldt de leeftijdsgrens van 18 jaar, zoals aangegeven op de Rijksoverheid.

S: Is dat zo?

D: Dit staat op de website van Rijksoverheid

S: Dat ik geen cosmetische chirurgie mag doen bij mensen die jonger zijn?

D: Als ik het goed heb begrepen, mag dit niet wanneer er geen medische indicatie is.

S: Dat is mij onbekend eigenlijk.

D: Dat is u onbekend?

S: Ja.

D: Dus u opereert bijvoorbeeld ook mensen jonger dan 18, bij een cosmetische indicatie?

S: Nou, dat gebeurt weldegelijk soms. Dat is natuurlijk wel altijd met toestemming van de ouders. Het is niet dat een kind jonger dan 18 hier dat zelfstandig kan regelen, zonder toestemming van de ouders. Ik weet niet of dat ook bij die regel staat? Maar, denk dan aan flaporen bijvoorbeeld zoals bij een kind van 7. Er worden talloze kinderen geopereerd en die zijn echt niet ouder dan 18.

D: En hoe zit het dan bijvoorbeeld met een neuscorrectie en dergelijke?

S: Nou, je hebt bijvoorbeeld vaak kinderen met Schisis, een hazenlip. En dan loopt de afwijking vaak door in de neus. En er worden dus ook talloze kinderen geopereerd om cosmetische redenen, ook al is de Schisis voorbij. Alhoewel die indicatie natuurlijk wat anders ligt.

D: Is dit volgens u niet meer medisch?

S: Nou ja goed, in eerste instantie, maar niet uiteindelijk. Want als de spleetlip gesloten is, eigen sluit een spleetlip ook alleen maar puur en alleen cosmetisch. Kinderen kunnen hier best 100 mee worden, alleen de wereld en de kinderen zelf vinden dit niet leuk om te zien. Maar er zijn bijvoorbeeld in Afrika, waar die programma's op jongere leeftijd al gedaan worden, best heel veel kinderen met spleetlipjes, ook al zie je ze hier in Nederland niet meer op jonge leeftijd, waarschijnlijk cosmetisch. Dus ik weet niet precies waar jouw stelligheid vandaan komt?

D: Je hoort bijvoorbeeld veel over een ideaalbeeld, onder jonge mensen. Ik doe dan onderzoek onder jonge mensen van 14 t/m 25 jaar, en dan denk ik bijvoorbeeld meer aan een borstvergroting, of een neuscorrectie. Eigenlijk meer dergelijke ingrepen. Ziet u ook een bepaalde trend?

S: Nou kijk, onder de 18 eerlijk gezegd niet. Het is al jarenlang hetzelfde en het zijn echt de soort ingrepen die ik net noem. En die zijn weldegelijk cosmetisch, zeg maar 'geaccepteerd cosmetisch'. Want als een kind met enorme flaporen heel erg gepest wordt, dat vindt iedereen het oké dat dat kind wordt geopereerd en hij gaat er echt niet beter van horen, dat is puur cosmetisch. En dat kind zelf beslist nog misschien niet eens, misschien

soms wel de ouders. Wat op zich ook gênant is, want misschien wil dat kind dat wel houden, je weet het niet. Misschien vindt zo'n kind dat wel uniek wanneer het volwassen is. Dus het ligt iets genuanceerder.

D: Oké, dan was mij dit niet helemaal duidelijk.

S: Maar stel je nou voor dat er een jonge vrouw komt, en die vrouw is bijvoorbeeld 17 en die ouders zijn erbij. En zo'n jonge vrouw is bijvoorbeeld al minimaal een aantal jaren stabiel en door de hele puberteit heen, dan zullen ze best weleens een wens hebben om een borstvergroting te ondergaan. Meestal zeggen wij in Nederland dan toch, wacht tot je 18 bent, maar ik denk niet dat iemand die 17,5 is een heel ander persoon is zes maanden later. Dus dat is ook maar een beetje een triviale grens.

D: Maar bijvoorbeeld bij een cosmetische behandeling met botox en fillers, wordt wel echt die leeftijdsgrens van 18 jaar aangehouden. Dus ik vraag me dan af hoe dit zit met cosmetische ingrepen.

J: Kijk, bij een ingreep is meestal de impact groter, de kosten zijn ook groter, meestal hebben kinderen onder de 18 het geld ook niet om het zelf te betalen, dus dat reguleert zichzelf ook een beetje. Sommige dingen worden wel eens een beetje overgereguleerd.

J: Ik heb bijvoorbeeld een fotomodel, wat een hele knappe mooie jonge vrouw was, toch een liposuctie aangeraden en die was geloof ik 17. Dat is uitermate dubieus zou je je kunnen voorstellen, dat gebeurt één keer in de vijf jaar. Maar die had gewoon toevallig wat dikkere heupen, waardoor je zwembadkleding gewoon echt veel minder mooi kan uitkomen, terwijl de rest van het lichaam eigenlijk perfect was. Die moeder zei: 'Zij wil graag een internationale carrière, en als ze moet wachten dan is het klaar'. Dan is het over, en is ze gewoon te oud in die wereld. Ik heb daar helemaal geen moeite mee. Maar dat zijn allemaal uitzonderingen en dat doe ik altijd in goed overleg met de ouders.

D: Dus dat is dan echt wel belangrijk, dat de mening van de ouders hierin mee wordt genomen?

J: Dat heeft de voorkeur.

D: En in hoeverre denkt u dat jongeren in staat zijn om een weloverwogen beslissing te nemen, tussen de 14 en 25 jaar?

J: Kijk, ik zie het zo. Wij met elkaar vinden, dat bijvoorbeeld kinderen op een bepaalde leeftijd alcohol mogen drinken. Alcohol is gif. Ik hoef jou niet te vertellen dat het alcoholprobleem onder jongeren, ik heb toevallig ook zelf drie kids, maar echt enorm groot is. Die zuipen zich helemaal klem en die comazuipen en zo. Kijk, daar hebben we met elkaar een bepaalde grens afgesproken. En ik zou zeggen dat die grens misschien zelfs wel te laag ligt. Onder de leeftijd van 18 kunnen die kinderen over sterke drank niet eens goed nadenken. Dat zou misschien wel 21 moeten zijn, plus je brein ontwikkeld zich door tot je 21 bent. De schade die je daarmee aandoet is echt serieus vele malen groter, dan dat jij bijvoorbeeld een beetje liposuctie laat doen. Dus ik zou het allemaal wel graag in de juiste proporties willen zien. En zo lang je bewijze van spreken mag stemmen vanaf je 18^e en je mag in het leger en je mag iemand doodschieten, nou dan mag je zelf wel beslissen of je een beetje vet laat wegzuigen als je jezelf te dik vindt, vind ik. Dus ik heb geen enkel probleem om mensen het vertrouwen te gunnen in navolging van wat wij bijvoorbeeld met z'n allen vinden vanaf een leeftijd van 18. En ik vind dat sommige dingen, zoals bijvoorbeeld alcohol, zelfs zou mogen worden opgetrokken naar 21. Er worden beslissingen genomen die veel en veel meer impact hebben dan wel of niet een cosmetische ingreep laten doen. Maar onder 18, onder begeleiding van de ouders, en met een dokter die geen winstbejag heeft. En boven 18, weet je, je mag zelf seks hebben, je mag zelfs zwanger worden en een kind op de wereld zetten. Dan zou het een beetje raar zijn als je dan niet eens over jezelf mag beslissen of je een afstaande oorcorrectie of een neuscorrectie wil laten doen, of een beetje vulling in je neus-wangplooï mag laten doen.

D: Ja. Maar nou blijkt wel uit de wetenschappelijke literatuur, want ik heb hier al wat onderzoek naar gedaan, dat je eigen cognitief tot je 25ste in ontwikkeling bent, wat effect heeft op hoe je beslissingen neemt.

J: Daarom zeg ik, 21/24 is logisch. Met alcohol ben ik dat helemaal met je eens.

D: Maar denkt u bijvoorbeeld dat iemand van 17 of 18 zich op dezelfde manier bewust is van de mogelijke consequenties/complicaties, en dat het voor diegene op dezelfde manier doordringt als bij iemand van 25?

J: Bij vrouwen eerder dan bij mannen, dat lijkt me duidelijk. Ik heb toevallig een zoon en wat dochters, maar ik weet niet of je ooit gehoord hebt van Dick Swaab?

D: Ja, daar heb ik van gehoord!

J: Hij is gepensioneerd maar werkt nu nog steeds. Dat is een professor in de neurofysiologie/neuroanatomie en hij heeft ontzettend veel onderzoek gedaan naar hoe een brein werkt. En ik denk dat hier uiteindelijk steeds meer uit duidelijk wordt, dat klopt wat jij zegt, dat je brein door rijpt tot op z'n minst 24, zeker bij jongens. Dus heel veel mannen kunnen onder de leeftijd van 24 minder goed beslissingen maken dan erboven, maar dat betekent niet dat ze soms juist heel creatief kunnen zijn, en soms juist door dat chaotische brein misschien soms zelfs wel beter tot hun recht komen, als het gaat om het bedenken van innovatie. Of dit ook betekent dat ze dan ineens daar wel iets mogen zeggen, dan nog, werken en geld verdienen en belasting betalen en niet over zichzelf mogen beslissen over een operatie zoals, ik noem maar eens iets. Stel zo'n jongen wil opeens een heel mooi lijf hebben en hij wil een wat grotere borstkasspier hebben, dan zou je dus ook bij mannen, letterlijk een borstkasprothese kunnen plaatsen. Om een onder ontwikkelende pectoralis major, die borstkasspier boven wat meer volume te kunnen geven. Een beetje bodybuilder zie je daarachter. Ik kan me voorstellen dat, tot 24 zou een man bijvoorbeeld een beetje een primaire, misschien wel seks-gedreven beslissing maakt, maar die hier achteraf op terugkomt. En dan is het maar de vraag of de maatschappij heel paternalistisch moet gaan zeggen: 'ja, tot 24 mag jij dat soort operaties niet'. Maar je mag wel in het leger, je mag je wel helemaal klemzuipen en je mag wel iemand zwanger maken. Ik denk dan, prima, die jongen mag ook daar een fout maken. Die fouten zijn over het algemeen, als hij er op terug zou komen, nog prima te herstellen. Dus ik ben hier wel een beetje ruimdenkend in en ik volg gewoon de maatschappelijke normen. En ook al heb je dus gelijk, ja, ze zullen misschien op hun inzicht en mening misschien een beetje terugkomen, toch ben ik oké om het te doen.

D: Oké, dus u vindt dan in het 'overall', ze hebben zo'n leeftijd besloten...

J: Ja ik vind, dingen zitten aan elkaar vast. Bovendien, ik hou helemaal niet van een paternalistische relatie tussen de overheid en de individuen, die beperkende visie spreekt mij helemaal niet aan. Er zullen misschien best in de miljoenen mensen die er rondlopen, een paar gekken rondlopen onder de 24, en waarschijnlijk wat meer onder 24 dan erboven. Er lopen nu eenmaal gekken rond die de meest bizarre, gekke en vreemde dingen doen, waarbij hun bovenkamer dan echt niet functioneert in mijn ogen.

D: En merkt u dat er onder jongeren een bepaalde trend is, ziet u bijvoorbeeld een behandeling die op dit moment heel veel voorkomt onder jongeren, waar dus veel vraag naar is?

J: Als het gaat over trends die uiteindelijk leiden tot een chirurgische ingreep, is het antwoord eigenlijk 'nee'.

D: Dus dit is heel uiteenlopend?

J: Ik zie echt niet meer mensen komen voor liposuctie, of bijvoorbeeld voor de nieuwe techniek 'lipofilling'. Met lichaamseigen vetcelletjes kunnen we dus vet weghalen, van de benen of buik, die we vervolgens ergens anders gebruiken om wat meer contour of curve te maken. Ik zie echt niet meer mensen met bijvoorbeeld wensen voor lipofilling in het gezicht, voor mooiere konen, of het vullen van de plooï. Of bijvoorbeeld een borstvergroting met eigen vet. Wel zodra ze ouder zijn. Maar niet tussen zeg maar 15 en 25.

D: Dan heb ik tot slot nog de laatste vraag. U werkt binnen deze kliniek ook samen met huidtherapeuten. Voor cosmetische behandelingen door huidtherapeuten, is geen minimumleeftijd vastgesteld. Wat vindt u hiervan? Is uw mening hierover hetzelfde zoals u tegen de ingrepen aankijkt?

J: Ja, eigenlijk zie ik niet veel verschil tussen mij en bijvoorbeeld de huidtherapeut. Kijk, ik ga er vanuit dat ook een huidtherapeut, die zichzelf serieus neemt bijvoorbeeld geen peelings gaat doen bij jonge mensen die geen gerimpelde huid hebben. Dus om 'gladheid' te geven aan een klant, zou ik dat volslagen belachelijk vinden. Maar heeft iemand bijvoorbeeld enorme acne, wat natuurlijk kan in de puberteit en iemand leidt hieronder, of

het is gewoon echt niet mooi, dan begrijp ik dat dit voor die persoon, zelfs op jonge leeftijd, ook een huidtherapeut prima een peeling zou kunnen doen.

D: Maar dat is dan wel een medische indicatie?

J: Waarom? Die persoon wordt 100 en het gaat vanzelf weer voorbij. Het wordt wel onder die noemer weggeschreven, maar het wordt niet vergoed door de verzekering en het is gewoon een cosmetische behandeling in mijn ogen.

D: Maar wanneer bijvoorbeeld een jong iemand met een heel egaal gezicht, voor een behandeling komt, en diegene is bijvoorbeeld 16, wat vindt u hier dan van?

J: Kijk, daar heb ik ook niet zo'n moeite mee. De soort behandelingen die natuurlijk de huidtherapeuten bij die personen doen, die hebben natuurlijk weinig risico's op onherstelbare complicaties. Ik zou persoonlijk denken dat die individu die dat wil, die maar 16 is, bewijze van spreken beter kan gaan sporten, omdat dat mijn persoonlijke mening is in het algemeen. Omdat dat belangrijker is dan of je huid glad genoeg is. Maar heb je nou een mooi feestje, of heb je een Sweet Sixteen-party, en je laat je lekker helemaal verzorgen, hartstikke goed. Prima, heel leuk! Het onderzoeken als individu, waarbij iemand zijn eigen identiteit gaat ontwikkelen, het onderzoeken van wat er allemaal te krijgen is, te kopen, in mijn optiek mag dat gepaard gaan met fouten. Ik heb helemaal geen probleem met dat iemand een keer zegt: 'zo, dat heb ik gedaan, maar dat valt me vies tegen en dat moet ik nooit meer doen'. En dat moet juist in die periode tussen 15 en 25. En natuurlijk, met chirurgische ingrepen is de eventuele bijwerking de behandeling wat groter, dus dan moet je een klein beetje met elkaar, met z'n allen en met de samenleving, een klein beetje meer voorzichtig zijn en je moet iemand beschermen tegen zichzelf, maar ook niet te veel. Voor de samenleving in het totaal vind ik dat slimmer, dat je hen gunt om fouten te laten maken. En de medische fouten die gemaakt worden, die mogen natuurlijk niet te groot zijn, maar dat dat risico 'nul' zou moeten zijn, dat is niet zo. Zelfs bij een oorcorrectie niet, dan kun je een nabloeding krijgen, het kan een beetje terugkomen, je kunt een assymetrie krijgen, je kunt problemen met het litteken krijgen en toch worden die ingrepen ook gedaan en daar sta ik achter. Uiteindelijk, in die periode tussen 15 en 25, dan wordt een belangrijk fundament gelegd, voor wie je als persoon wordt. En daar mag het hebben van een mening, of je uiterlijk, en het op zoek gaan naar hoe je uiterlijk een beetje aan kan sluiten bij hoe je je vanbinnen voelt, dat mag hier absoluut bij horen. En ik geloof er heel erg in, dat je een beetje moet werken van 'binnen naar buiten' en van 'buiten naar binnen'. En die twee dingen samen, die maken pas of je in balans komt, en of je 'connected' bent, waarbij de binnenkant een beetje klopt met de buitenkant. Dus daarom heb ik geen enkel probleem met die mensen, juist in die fase, in aanraking te komen.

D: Nu schiet mij nog een laatste vraag te binnen. Merkt u ook dat jongeren door bepaalde factoren worden beïnvloed, om een behandeling te overwegen?

J: Er is natuurlijk geen twijfel dat een heleboel kids in die fase 'op zoek naar zichzelf' een rolmodel zoeken. En nu, met Youtube, MTV en allerlei Vloggers en Bloggers, zijn er echt wel heel veel kids die natuurlijk uren slijten op zo'n telefoon en hierdoor in een virtuele wereld leven, en daarvan is natuurlijk inmiddels wel bekend dat die inspirerend kunnen zijn voor allerlei jongeren. Hierdoor worden ze ook in contact gebracht met dingen waar ze helemaal niet van op de hoogte waren. Van cosmeticaproducten die nog onschuldig zijn, tot en met misschien behandelingen bij een huidtherapeut of zelf bij een cosmetisch plastisch chirurg. Die trend zie je natuurlijk wel. Dat mensen natuurlijk ook sneller vragen stellen. Ik heb dan bijvoorbeeld twee apps en een website en ik ben op Facebook te vinden, zo kunnen mensen af en toe sneller en makkelijker een vraag stellen. Dit begin ik nu langzamerhand wel steeds meer te merken. Dit zullen wellicht ook jongeren zijn. Via mijn kids, maar ook veel jongeren die mij op Facebook volgen. Die stellen hier dan weleens vragen over. Dit is meer een algemene interesse, welke nog niet heeft geleid tot operaties bij jongeren onder de leeftijd van 21.

D: Oké helemaal goed. Dank u wel!

Bijlage 11. Topiclist interview Drs. Ludy Holst

Allereerst heel hartelijk dank voor uw medewerking. Zoals ik al enigszins heb toegelicht, breng ik voor mijn afstudeeronderzoek in kaart in hoeverre jongeren (14-25) in staat zijn een weloverwogen beslissing te nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling. Nu is voor cosmetische behandelingen door artsen met botox en fillers een wettelijke minimumleeftijd vastgesteld van 18 jaar (Rijsoverheid, 2016). Voor huidtherapeutische behandelingen met cosmetisch doeleinde is echter geen wettelijke minimum leeftijdsgrens vastgesteld. Naar aanleiding van dit onderzoek hoop ik meer inzicht te creëren in wanneer en in hoeverre jongeren in staat zijn om een weloverwogen beslissing te nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling. U bent cosmetisch arts en werkt samen met huidtherapeuten in een cosmetische kliniek. Deze combinatie sluit perfect aan bij het onderwerp van mijn afstudeeronderzoek, wat dan ook de reden is dat ik u hiervoor heb benaderd.

- Merkt u dat er vandaag de dag een bepaald schoonheidsideaal wordt nagestreefd, zo ja, hoe ziet dit schoonheidsideaal er uit?
- Is er in de afgelopen jaren een stijging geweest van het aantal jongeren (18-25) jaar dat de kliniek bezoekt?
- Hoeveel jongeren (18-25) brengen gemiddeld per week een bezoek aan de kliniek voor botox/injectables?
- Wat is voor jongeren volgens u de voornaamste reden om een cosmetische behandeling te ondergaan?
- Komen zij vaak voor een specifieke behandeling, is er bijvoorbeeld een trend onder jongeren op het gebied van botox en/of fillers, of is dit heel erg uiteenlopend?
- Merkt u dat jongeren (18-25) door factoren uit de omgeving worden beïnvloed, waardoor zij hierdoor iets aan hun uiterlijk willen laten veranderen? Zo ja, wat zijn deze factoren?
- In hoeverre denkt u dat jongeren (18-25) in staat zijn om een weloverwogen beslissing te nemen voor het ondergaan van een cosmetische behandeling? Denkt u dat iemand van 18 bijvoorbeeld net zo in staat is om adequaat en zelfstandig te beoordelen met betrekking tot de keuze voor het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling als iemand van 25+?
- Hoe brengt u de jonge cliënten (18-25) op de hoogte van de mogelijke complicaties en effecten? Gaat dit bijvoorbeeld hetzelfde als bij cliënten van 25+?
- In hoeverre licht u deze doelgroep voor over mogelijke consequenties en/of complicaties van de behandeling?
- Onlangs is bij Radar een fragment geweest waarbij diverse artsen in Nederland bereid waren om een meisje van 16 jaar een behandeling uit te voeren met lip fillers. Wat vindt u hiervan, en hoe denkt u dat dit ondanks dat minimumleeftijd van 18 jaar kan gebeuren?
- Wat vindt u van de minimumleeftijd voor botox en injectables van 18 jaar? Heeft u bijvoorbeeld wel eens cliënten (18-25) weggestuurd, omdat u niet achter de hulpvraag stond?
- Wat vindt u van de minimumleeftijdsgrens van 18 jaar voor cosmetisch chirurgische ingrepen?
- Binnen de kliniek werkt u samen met huidtherapeuten. Voor cosmetische behandelingen door huidtherapeuten is geen wettelijke minimum leeftijd vastgesteld. In hoeverre denkt u dat jongeren 14-25 in staat zijn om een keuze te maken voor een huidtherapeutische, cosmetische behandeling?
- Bent u van mening dat er ook voor deze behandelingen een wettelijke minimumleeftijd zou moeten worden ingesteld, wanneer er voor de behandeling geen medische indicatie is?

Bijlage 12. Transcript interview Drs. Ludy Holst

Nodig voor deelvraag:	
1	Yellow
2	Red
3	Cyan
4	Green
5	Grey

30 maart 2017 10.00 uur

L = Drs. Ludy Holst

D = Danique

D: Bedankt voor je tijd! Zoals je weet doe ik een afstudeeronderzoek over jongeren en cosmetische behandelingen. Voor botox en fillers, uitgevoerd door artsen, is een wettelijke minimumleeftijd vastgesteld van 18 jaar, maar bij Huidtherapeutische behandelingen ontbreekt dit. Dus eigenlijk onderzoek ik nu wanneer en in hoeverre jongeren in staat zijn om zelf te kijken wanneer en in hoeverre zij ertoe in staat zijn om een keuze te maken voor het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling. Nu werk jij samen met huidtherapeuten, wat goed aansluit bij mijn onderzoeksonderwerp. Dus ik ga je een aantal vragen stellen.

L: Leuk! Kom maar op.

D: Merk je dat er een bepaald schoonheidsideaal wordt nagestreefd?

L: En dan moet ik het hebben over die leeftijdscategorie?

D: Nee in eerste instantie even over het algemeen.

L: In zijn totaliteit, oké. Ja absoluut, maar heel wisselend.

D: Heel wisselend. Oké. Verschilt het dan per tijd, of per periode?

L: Het verschilt denk ik wel per praktijk, omdat je toch de klanten krijgt die je verdient, die bij je passen. Dus dan heb ik een bepaalde populatie die redelijk normaal is denk ik met dat schoonheidsideaal. Maar we leven wel in een perfectionistische wereld natuurlijk, waarin uiterlijk ook wel erg belangrijk is. En misschien dat dat ook wel toeneemt, doordat de druk hoger wordt.

D: Je merkt dat de druk hoger wordt als bijvoorbeeld een aantal jaar geleden?

L: Ja, dat denk ik wel. En het wordt natuurlijk gevoed door de mogelijkheden die er zijn. Veel mensen vragen mij ook van: "Oe, is dit verslavend?", en dan zeg ik altijd van: "Nou, relax, ik ben niet zelf van het verslavende type, ik zal jou daarin begeleiden." Misschien zijn dit ook wel mensen die een beetje een neiging tot verslaving hebben, omdat ze al bang zijn dat ze hier iedere maand zitten. De maakbare wereld. Dus ik kan bepalen hoe ik eruit zie.

D: En dit wordt dus steeds meer beschikbaar en toegankelijk voor 'iedereen'?

L: Ja. Ik zeg dan wel altijd van: "Let op, als je iets doet om er beter uit te zien, dan kan je hier ook altijd iets verkrijgen wat nu net iets minder leuk is." Omdat er aan iedere medische ingreep natuurlijk risico's verbonden zijn. Denk bijvoorbeeld aan een klein blauw plekje, wat roodheid en zwelling of een kleine asymmetrie die je eerst niet zag. Dit is wel iets waar je je van bewust moet zijn. Ik vind dat je als arts en als huidtherapeut ook wel een opvoedkundige rol moet hebben daarin, zeker naar de jongere cliënten toe.

D: Ja. Laten we het nu inderdaad even over de jongeren hebben. Je had het net al even perfectionisme in de perfectionistische wereld. Merk je dat dit ook bij jongeren is toegenomen? En zie je bijvoorbeeld nu ook meer jongeren van 18 t/m 25 jaar, bij jou in de praktijk?

L: Ik weet niet of ik het perfectionisme moet noemen, ze vinden het gewoon leuk. Ze willen erbij horen. Ze vereenzelvigen zich met modellenplaatjes, dus dat is het meer.

D: Dus je merk dat dit bij jongeren ook is toegenomen? Kijkend bijvoorbeeld naar de sociale media, celebrities, jongeren willen er dus ook zo uitzien?

L: Ik denk dat het peer group gedrag is. Dus als de halve klas rookt, komt er een soort druk, als de halve klas 'die' lippen heeft, wordt dat de norm.

D: Ja. Hoeveel jongeren zie je gemiddeld bij jou in de praktijk, in de leeftijdscategorie van 18 t/m 25 jaar?

L: O, dat valt heel erg mee. Ik denk dat bij mij in de praktijk de leeftijdscategorie toch wel 35 tot 55 is. Het zijn vaak dochters van klanten die mij goed vertrouwen.

D: Heb je ongeveer een indicatie van hoeveel jongeren wekelijks ziet?

L: Ik denk dat het er vijf zijn, maximaal. Het is wel toenemend.

D: Het is wel toenemend? Oké. En wanneer er dan zo'n jonger iemand bij jou in de kliniek komt, wat is dan de voornaamste reden voor hen om een cosmetische behandeling bij jou te ondergaan? Is dit vaak hetzelfde, of zit hier veel verschil in?

L: Heel veel verschillende dingen en ook verassend is het vaak. Dat ze voor een lip komen, terwijl ik een huid zie die helemaal onder de pukkels zit. En dat zien zij dan niet, en dan willen ze een behandeling voor de lip. Dan probeer ik ze duidelijk te maken dat ze prachtige lippen hebben, maar doe alsjeblieft wat aan die huid, want dat kunnen wij samen voor elkaar krijgen. Heb je daar dan geen last van? Misschien hebben ze dit al opgegeven, of omdat alle anderen dat ook hebben vinden ze dat niet iets om je mee te onderscheiden. Maar er zijn natuurlijk ook jongeren die het heel erg vinden dat ze dit hebben en die komen dan wel daarvoor.

D: En als je dan inderdaad iemand hebt die voor haar lippen komt, maar jij ziet dat zij een slechte huid heeft, of je merkt dat haar verwachting voor de behandeling geheel onrealistisch is, ze wil vollere lippen, maar jij vindt dit niet nodig omdat ze bijvoorbeeld pas 18 jaar is, geef je dit dan ook aan?

L: Dat vind ik steeds moeilijker worden, want als je 18 bent dan zou je het toch wel zelf mogen bepalen. En dan heb ik zoiets van, hier ben je tenminste in goede handen. Wat ik heel erg vind is dat al die jonge meiden voor 80 euro ergens drie hoog achter hun lippen laten opspuiten, en dan een belachelijke zwelling krijgen, en je echt niet weet wat voor spul erin zit. Dan heb ik toch zoiets van, ik doe deze behandelingen, dus dan doe ik het wel.

D: Want dan weet je zeker dat ze in goede handen zijn?

L: Ja. Dat het ook volgens de IGZ-protocollen is uitgevoerd. Ze willen het toch. Dan kun je ze beter behandelen met een goed onderzocht product, dat veertien maanden zit, dan met iets wat je lippen uit elkaar doet klappen waardoor je na drie maanden weer wilt.

D: Zie je ook jonge meiden die drie hoog achter hun lippen hebben laten opspuiten, waarna ze bij jou komen met de vraag wat ze ermee moeten?

L: Ja, met bijvoorbeeld een bobbeltje.

D: Ja gaf het al een beetje aan. Merk je ook dat jongeren door hun omgeving worden beïnvloed? Je gaf bijvoorbeeld aan dat wanneer één iemand in de klas iets wil, de anderen dit ook willen. Zijn dit dan voornamelijk vrienden, tijdschriften en social media?

L: Ja, maar soms zijn het ook de moeders. Ik heb echt een paar moeders, dat ik denk van, jij vindt dit zo leuk om met je dochter te doen. Die dochter wordt er al helemaal bij betrokken. Ik heb hier zelf wel een beetje moeite mee. Maar ik heb natuurlijk ook twee zoontjes van twaalf en veertien, dus ik ken dat helemaal niet. Ik heb zelf

mijn moeder niet meer sinds mijn zevenentwintigste en toen was dat allemaal niet. Ik vind dat zelf een beetje bijzonder. Ik zou zelf een beetje hebben van, hoe langer ze hier nog niet mee te maken hebben, hoe beter. Want die meiden die zijn al mooi. Kijk, heb je een probleem van een litteken wat iets niet mooi maakt aan je lip, wat ik mooier kan maken of inderdaad pukkeltjes, dat vind ik het wat anders. Maar dat is mijn mening.

D: Dus die meiden krijgen dat echt mee van hun moeder, dus familie speelt ook een belangrijke rol?

L: Ja.

D: In hoeverre denk je dat jongeren in staat zijn om een weloverwogen beslissing te nemen voor het ondergaan van zo'n behandeling?

L: Ik denk dat ze hier heel goed toe in staat zijn.

D: En denk je dat op dezelfde manier een keuze zouden maken als wanneer ze ouder dan 25 zouden zijn?

L: Bijna wel. Dat denk ik wel. Je krijgt natuurlijk ook een behandelovereenkomst, je krijgt goede voorlichting en adviezen over nazorg. Dus je leest nog even wat door, voordat je de behandeling ondergaat. Maar ze hebben er vaak al van alles over gelezen op het internet of er eventueel over gehoord van vriendinnen en ze willen het gewoon. Je informeert ze, en als ze getekend hebben kun je de behandeling doen.

D: Dus je brengt ze ook op de hoogte van bijvoorbeeld mogelijke complicaties en bijwerkingen?

L: Ja. En hoe ze mij weer terug moeten vinden. Sowieso doe ik ook altijd een controle, iets wat heel belangrijk is. Om even te checken of iemand er wel echt blij van wordt.

D: Onlangs is bij 'Radar' een fragment geweest, wat je misschien wel hebt meegekregen, waar een jong meisje van 16 langs diverse artsen ging, waar er drie artsen waren die ertoe bereid waren om lip fillers te injecteren bij dit meisje. Wat vind je hiervan, en hoe denk je dat dit ondanks die wettelijke minimumleeftijd toch kan gebeuren?

L: Nou, wanneer jij bijvoorbeeld niet om een identiteitsbewijs vraagt, dan kan iemand ook liegen over zijn leeftijd. Het is wisselend hoe mensen er voor hun leeftijd uitzien. Maar ik zou, als ik het zou weten, absoluut niet behandelen. Want het is ook de NVGH, De Nederlandse Vereniging Voor Cosmetische artsen, die die richtlijn heeft. En daar sta ik achter.

D: Ja. Want jij zit natuurlijk ook bij die vereniging. Dus de oorzaak is dan toch dat ze zich niet laten legitimeren?

L: Ja.

L: Maar laatst heel interessant, kreeg ik een moeder, met een meisje met hirsutisme. Dit komt vaker voor. Die meisjes die zitten daar natuurlijk heel erg mee. Die hebben gewoon eigenlijk zo'n dierenvelletje over hun hele lichaam. Bakkenbaarden, een snor, de hals, overal. Toen had ik een moeder met een dochter, en het leek mij wel dat die dochter iets mankeerde. Ze leek niet geestelijk zo ver als ik verwachtte voor haar leeftijd. Ze was 13, en moeder vroeg of ik dat wilde doen met permanent ontharen. Daar had ik een beetje moeite mee. Want op je dertiende ben je nog niet helemaal met je hormonen in balans en hormonen bepalen ook haargroei. Ik weet ook niet of een meisje, dat verstandelijk iets achter is, begrijpt dat je niet in de zon moet zitten. Ik zag al allerlei krapeffecten op haar benen, dus dat is allemaal je klinische blik. En als arts heb je toch een bepaalde integriteit dat je dan op de rem moet gaan staan. Niet alle artsen zijn even integer. Je hebt hier dan wel een duur apparaat staan, en dat moet ook terugverdiend worden. Dus als je commercieel denkt, dan denk je, dat ga ik lekker doen, maar ik doe dat niet. Dus ik heb gezegd dat hier verderop een wax-bar zit. Ik vroeg namelijk of zij zich ooit wel eens geschoren had, want dan hoor je vaak dat ze dit van de moeder niet mogen. Dan geef ik aan dat zij dit echt wel mag doen, omdat de haren hier echt niet harder van gaan groeien. Daar hoeft je dan echt niet bang voor te zijn, want dat is vaak de angst hierachter. Dus ik stimuleer ze eerst eens een keer te scheren, of om naar een wax-bar te gaan. Dus dan heb ik geen geld verdiend, maar ik vind het dan toch belangrijker om integer te zijn. En dan kunnen ze, wanneer ze het toch perse willen, ergens anders naartoe gaan. Ik ben bang

voor verkleuringen van de huid, wanneer de nazorg niet goed opgevolgd wordt en ik vind het ook niet kloppen bij zo'n jong meisje.

D: Nee. En zeker omdat je dacht dat ze verstandelijk iets beperkt leek.

L: Ja. En er zijn alternatieven. Dus al die dingen die sla je op en met elkaar wordt dit dan een 'nee'.

D: Jij voert hier behandelingen met botox en fillers uit. Ook lijkt plastische chirurgie onder jonge meiden toe te nemen. Wat vind je van de minimumleeftijdsgrens van 18 jaar, voor plastisch chirurgische ingrepen?

L: Die zou van mij wel naar 21 mogen, want ik vind dan toch 18 wel een beetje moeilijk. Dan zit ik even te denken aan een neusoperatie bijvoorbeeld. Achter mensen die hun neus niet mooi vinden zit toch vaak psychiatrie. Dat ze niet voldoende zelfbeeld hebben, dit is natuurlijk niet meteen psychiatrisch en ik ben ook geen psychiater, maar daar zit vaak meer achter dan je denkt. Dan het 'alleen een beetje niet zo mooi' te vinden. En dan heb je ook vaak wanneer je die neus opereert, dat je hierna nog steeds een probleem hebt met je neus. En dat wil je niet, dat iemand er niet blij van wordt. Dus misschien moet je toch verplicht stellen dat je een vragenlijst invult voor wat betreft je psychische gesteldheid. Voordat je echt een operatie met een serieus risico op een complicatie gaat uitvoeren.

D: Ja. Want 18 is dan natuurlijk best wel jong, voor een vrij heftige ingreep.

L: Ja.

D: Binnen de kliniek werk je samen met huidtherapeuten. Voor cosmetische behandelingen door huidtherapeuten is geen wettelijke minimumleeftijd vastgesteld. In hoeverre denk je dat jongeren in de leeftijdscategorie van 14 t/m 25 jaar, zelf in staat zijn om een afweging te maken voor het wel of niet ondergaan van een cosmetische behandeling?

L: Mag ik dan heel even vragen wat jij precies verstaat onder een cosmetische behandeling door de huidtherapeut? Ik denk dan aan acne, maar wat hebben we nog meer?

D: Nee, niet acne. Maar meer aan bijvoorbeeld een peeling voor een mooie huid, of bijvoorbeeld permanent ontharen, wanneer hirsutisme ontbreekt, laseren, microdermabrasie. Dus wanneer er geen medische indicatie is.

L: Ontharen vind ik wat anders. Want wat je nu laat weghalen; iets wat nu in de mode is, hoeft straks niet meer in de mode te zijn. En dan heb je iets permanent veranderd. Bij een peeling zitten je dode huidcellen er na 4 tot 6 weer op. Dat is natuurlijk reversibel. En als huidtherapeut weet je natuurlijk wel maat te houden, dat je dat niet iedere week gaat doen, altijd maar weer, omdat je zo graag geld wilt verdienen. Je hebt wel een bepaalde professionaliteit daarin. Ik zie daar niet zo veel problemen in, maar je moet wel een soort gevoel ontwikkelen van, wordt iemand hier blij van, of is hij/zij iets dwangmatig aan het ontwikkelen.

D: Ja, dus dat je wel je eigen grens aangeeft.

L: Ja, als het niet meer goed voelt, dat iemand dwingt dat je dingen doet, terwijl jij je afvraagt of het niet een beetje te veel wordt, dan heb ik altijd geleerd dat je moet gaan faseren met zo iemand. Vooral een crème verkopen, UV-bescherming en wat vitamine A bijvoorbeeld, wat toch al vanaf 12 jaar gesmeerd kan worden. En dat begeleiden, maar ook een beetje afleiden eigenlijk. Je hebt natuurlijk ook steunende gesprekken met iemand, zodat ze zich lekkerder voelen en dat ze zich zelfverzekerder voelen.

D: Maar je gaf wel aan dat bijvoorbeeld laseren, dat is permanent, vind je dat voor dat soort behandelingen wel een wettelijke minimumleeftijd zou moeten komen?

L: Ja, vind ik wel.

D: En welke leeftijd denk je dan aan? Is dat dan 18 jaar?

L: Ja, 18, misschien wel 21.

D: Dus als het gaat om behandelingen met een permanent resultaat, waarbij je echt iets verandert, vind je dat er een minimumleeftijdsgrens moet worden ingesteld, van 21?

L: Ja, vind ik wel. Maar wat ook zo is. Er zijn ook goede alternatieven. Zo kun je ook scheren of waxen, dus 21 zou ik dan zeggen, gevoelsmatig. En reversibele dingen zou je vanaf je 18e moeten kunnen beslissen.

D: Ja precies. Wanneer je jongeren van 14-15 in de praktijk krijgt voor acne, dan is het natuurlijk een ander verhaal. Dan is er een medische indicatie.

L: Ja, dan is er een medische noodzaak. Zo voorkom je littekenvorming.

D: Oké, dat is duidelijk. Heb je nog iets toe te voegen?

L: Ja. Bedankt dat jij mij wilde interviewen, vind ik superleuk.

D: Jij heel erg bedankt!

L: Ik vind de manier waarop je dit hebt ingericht ook echt waardig om bijvoorbeeld in een blad onder de aandacht te brengen.

D: Superleuk!

L: We zullen het eens met Annemarie bespreken, de manager, die contacten heeft bij verschillende bladen. Of misschien is het ook wel leuk om het op onze website bijvoorbeeld kenbaar te maken, wanneer jij de conclusie van je onderzoek hebt.

D: Dat lijkt me heel leuk!

L: Weet je wat ik misschien nog wil toevoegen? Ik vind het echt belangrijk, en ik ben ook heel blij dat dit zo is, dat je niet zomaar vanuit de collegebanken zonder enige klinische ervaring en bijna ook wel levenservaring te noemen, cosmetisch arts kan worden. Want je moet toch wel enigszins kunnen invoelen. Dus iets van psychologie is wel belangrijk. Want het zijn psych dermatosen. Want iemand die een huidaandoening heeft, kan zich ook daadwerkelijk psychisch niet fijn voelen. En wanneer je dan helemaal geen enkele baggage hebt, vind ik dat je niet voldoende in staat bent als arts. Er zit wel een mens aan vast.

D: Zie je dat er artsen in Nederland zijn, die daarin toch tekort schieten, omdat ze bijvoorbeeld te weinig ervaring hebben?

L: Ja.

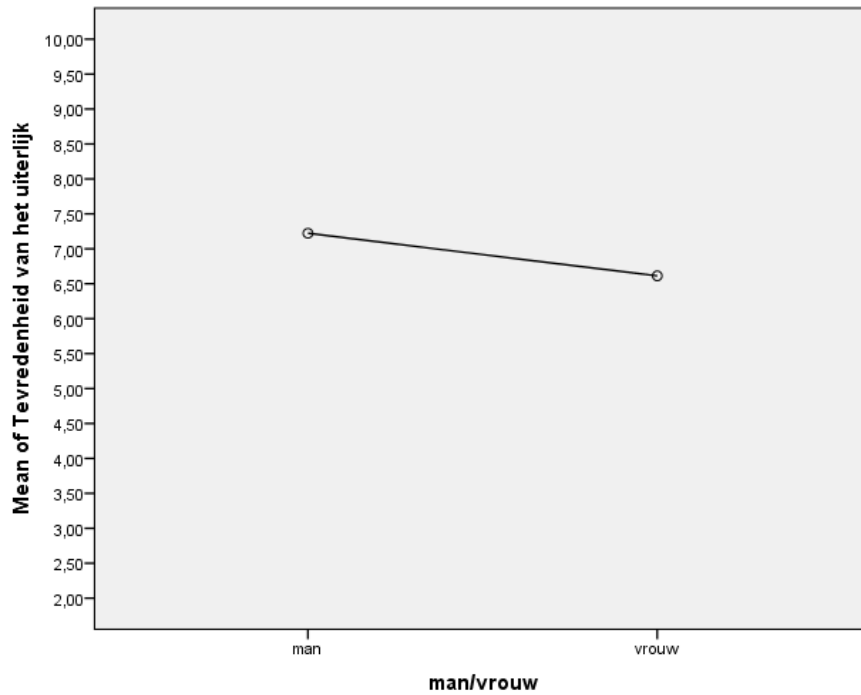
L: Er is ook een plastisch chirurg die kinderen met het syndroom van down opereert, om er 'normaal' uit te gaan zien. Dat vind ik best wel een ding. Hoe zit dat met hun beoordelingsvermogen en wordt het niet nog veel moeilijker voor die mensen met het syndroom van down, omdat je dan niet meer aan ze ziet dat ze dat hebben.

D: Bij deze mensen is het toch lastiger te pijlen want hun oordeel hierover is.

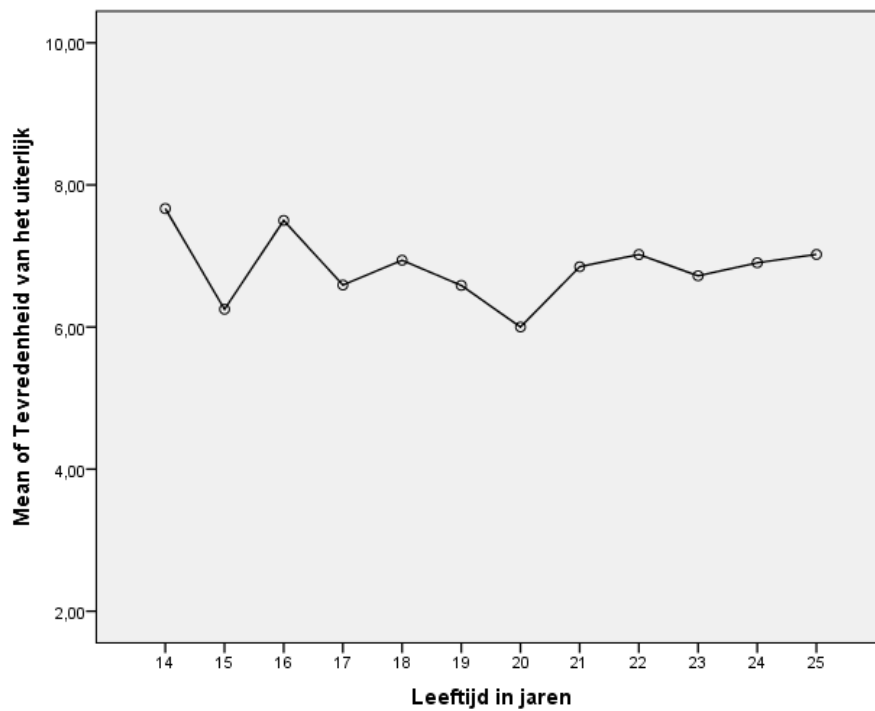
L: Ja.

D: Oké, nou het interview is een hartstikke goede toevoeging aan mijn onderzoek. Dankjewel!

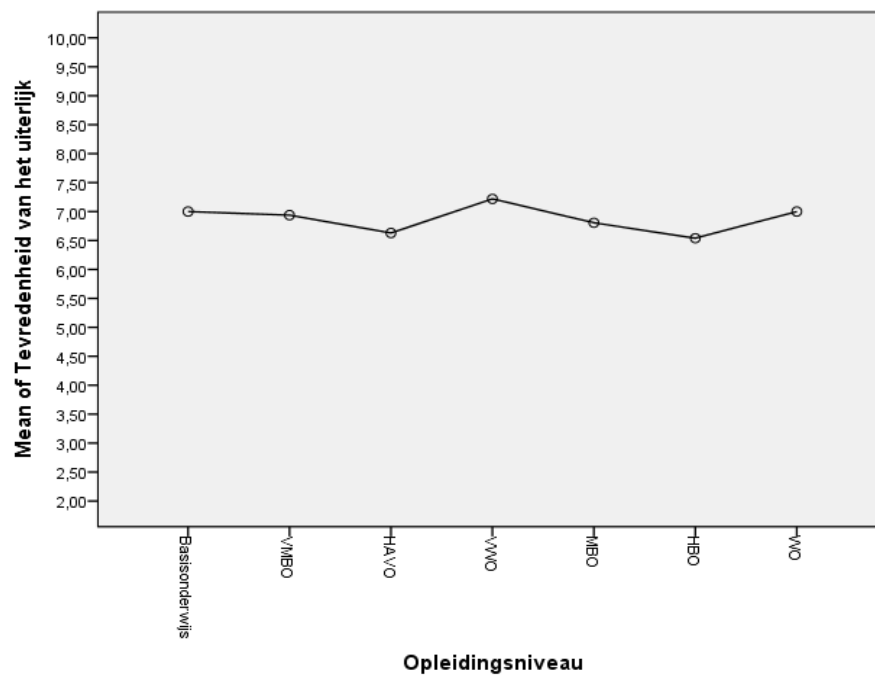
Bijlage 13. Overige figuren

Figuur 1: Significant verschil man/vrouw en tevredenheid van het uiterlijk, uitgedrukt in cijfers

Figuur 2: Significant verschil leeftijden en tevredenheid van het uiterlijk, uitgedrukt in cijfers

Figuur 3: Geen significant verschil in tevredenheid van het uiterlijk tussen de opleidingsniveaus

Meest uitgevoerde cosmetische behandelingen wereldwijd (ISAPS)

Number of World-Wide Nonsurgical Procedures Performed by Plastic Surgeons			
Rank	Nonsurgical Procedure	Total	Percent of Total Nonsurgical Procedures
1	Botulinum Toxin	4,627,752	38.4%
2	Hyaluronic Acid	2,865,086	23.8%
3	Hair Removal	1,099,053	9.1%
4	Photo Rejuvenation	568,672	4.7%
5	Chemical Peel	489,344	4.1%
6	Nonsurgical Fat Reduction	425,315	3.5%
7	Microdermabrasion	365,587	3.0%
8	Nonsurgical Skin Tightening	340,609	2.8%
9	Cellulite Treatment	283,598	2.4%
10	Micro-Ablative Resurfacing	217,593	1.8%
11	Calcium Hydroxylapatite	173,492	1.4%
12	Full Field Ablative	169,098	1.4%
13	Tattoo Removal	128,218	1.1%
14	Sclerotherapy	76,778	0.6%
15	Treatment of Leg Veins	73,190	0.6%
16	Poly-L-Lactic Acid	64,134	0.5%
17	Dermabrasion	51,882	0.4%
18	Polymethylmethacrylate	36,017	0.3%
Total Nonsurgical Procedures		10,591,506	

Figuur 4: Meest uitgevoerde cosmetische behandelingen wereldwijd *International Society of Aesthetic Plastic Surgery, 2015

2015 Age Distribution for Certain Cosmetic Procedures

	18 years old or younger		19-34 years old		35-50 years old		51-64 years old		65 years old or older	
Breast augmentations	45,116	3.0%	898,904	60.4%	460,843	31.0%	74,747	5.0%	9,381	0.6%
Liposuction	32,494	2.3%	628,262	45.1%	563,693	40.4%	149,639	10.7%	20,500	1.5%
Rhinoplasty	55,064	7.5%	474,686	65.0%	165,045	22.6%	30,453	4.2%	5,039	0.7%
Botulinum Toxin	29,155	0.6%	1,048,186	22.7%	2,312,950	50.0%	1,027,361	22.2%	210,100	4.5%
Nonsurgical Fat Reduction	10,633	2.5%	126,318	29.7%	176,080	41.4%	89,741	21.1%	22,542	5.3%

Figuur 5: Meest uitgevoerde behandelingen wereldwijd onder jongeren *International Society of Aesthetic Plastic Surgery, 2015

12. Onderstaand zie je twee afbeeldingen van beroemdheid Kylie Jenner (19). Zij heeft op jonge leeftijd diverse cosmetische behandelingen en ingrepen ondergaan, waaronder een behandeling met lip fillers. Wat vind je van deze uiterlijke verandering?

426 reacties

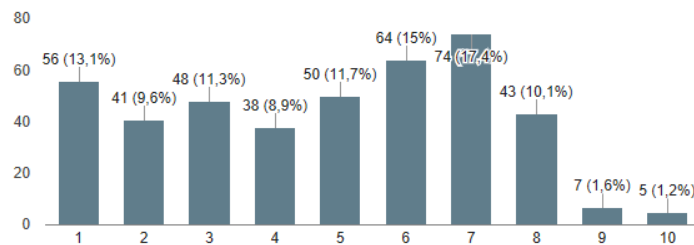

Figure 6: Lip fillers Kylie Jenner

Bijlage 14. Logboek literatuuronderzoek

Datum	Zoekterm	Databank	Hits	Relevantie
17-11-2016	Cosmetische behandelingen minimumleeftijd	Google Scholar	1390	Nee
17-11-2016	Huidtherapie minimumleeftijd	Google Scholar	56	Nee
19-11-2016	Jongeren en het uiterlijk	Google Scholar	8510	Ja
12-12-2016	Social media and body image	Google Scholar	3.010.000	Ja
12-12-2016	Social media and body image	Pubmed	392	Ja
12-12-2016	Jongeren en lichaamsbeeld	Google Scholar	357	Ja
12-12-2016	Youth body image	Pubmed	8275	Ja
14-12-2016	Jongeren en lichaamsbeeld	Google Scholar	358	Ja
14-12-2016	Body dysmorphic disorder cosmetische	Google Scholar	47	Ja
14-12-2016	Jongeren en het brein	Google Scholar	3040	Ja
14-12-2016	Hersenen gedrag	Google scholar	11300	Ja
18-12-2016	Pubers brein	Google scholar	3830	Ja
18-12-2016	Socialbesitas	Google scholar	11	Ja
28-12-2016	Instagram posts effects	Google Scholar	523	Ja
03-01-2017	Jongeren grenzen	Google scholar	18900	Ja
03-01-2017	Social media and online self presentation	Google scholar	641000	Ja
03-01-2017	De invloed van media op het zelfbeeld	Google scholar	5530	Ja
12-01-2017	Informatieoverdracht jongeren	Google Scholar	1100	Nee
12-01-2017	Reclame overbrengen jongeren	Google scholar	868	Ja
30-01-2017	Social media cosmetic surgery	Google scholar	93100	Ja
30-01-2017	Social media and negative body image	Google Scholar		Ja
12-02-2017	Social media and body image	Google scholar	3180000	Ja
12-02-2017	Social media and body image	Pubmed	392	Ja
23-02-2017	Adolescence and self esteem	Pubmed	4583	Ja
26-02-2017	Teenagers cosmetic treatments	Pubmed	324	Nee
26-02-2017	Cosmetic treatments adolescents	Pubmed	820	Nee

30-02-2017	Social media plastic surgery	Pubmed	17	Ja
04-03-2017	Social influencers	Pubmed	21	Nee
04-03-2017	Social media body image	Pubmed	39	Ja
05-03-2017	Selfies and body image	Pubmed	0	Nee
05-03-2017	Selfies and body image	Google scholar	7180	Ja
15-03-2017	Jongeren invloeden	Google Scholar	1530	Nee
27-03-2017	Influences on youth	Google Scholar	209000	Nee
27-03-2017	Influences on youth	Pubmed	4382	Ja
27-03-2017	Influences on youth and self esteem	Pubmed	165	Ja
30-03-2017	Body image dissatisfaction adolescents	Pubmed	234	Nee
09-04-2017	Men women cosmetic surgery	Google Scholar	17500	Ja
16-04-2017	Cosmetic treatment	Pubmed	2709	Ja
16-04-2017	Cosmetische behandelingen	Google Scholar	231	Ja
20-04-2017	Brain development	Pubmed	53491	Ja
26-04-2017	Social media ideal image	Pubmed	6	Ja
27-04-2017	Body Dysmorphic Disorder cosmetic surgery	Pubmed	30	Ja
	Cosmetic treatment and body dysmorphic disorder	Pubmed	25	Ja